DERİ.

DERİMODSAHİLYOLU DERİMODOSMANBEY DERİMODERENKÖY

DERİMODANKARA

ÇİFT

13 ARALIK 1987 YIL:5 SAYI:49 700 TL. (KDV dahil)

nokta

DSP TABANI GÜRKAN'I İSTİYOR

Gizli güçlere hükmedenler

TÜRKİYE'DE KARA BÜYÜ

İÇİNDEKİLER

TÜRKİYE

DSP tabanı "Gürkan" diyor 12
Sübyan koğuşları tarihe karışıyor 15
SHP limonunun öyküsü 17
Hakaretle suçlanan hâkim 20
Adli Tıp tartışılıyor 22
Demiryollarında savurganlık 28
Azot kurbanı işçiler 31

DÜNYA

Avrupa'da terör 36
İtalya'da fuhuş 40

EKONOMİ

Seçimi bilenler 44
İsviçre bankalarında "glasnost" 48

KAPAK

Türkiye'de kara büyü 52

TOPLUM

Orgazm miti çökerken 70
Harika çocuk eğitimi 74
Söyleşi / Yusuf Algazi 76
Doruktakiler '87 78

KÜLTÜR—SANAT

Komedide değişen yıldızlar 80
İslamcı basında iç kavga 84
Kitap / Milli mücadelede İttihatçılık 86
Söyleşi / Oriana Fallaci 89

SPOR

Yedek oyuncular 92

DİĞER BÖLÜMLER

Nokta'dan 5
Ne Nerede 6
Panorama / Türkiye 34
Panorama / Dünya 42
Günlerin Getirdiği 66
Mektuplar 94
Bulmaca 96
Test 97
Kutu Kutu 98

Türkiye'de kara büyü

Nokta, İstanbul'un çeşitli semtlerindeki evlerde kara büyü ayinleri yapan bir grubu buldu. Grubun üyeleri, cübbeli, kukuletalı ve kurukafalı ayinlerini, gizli güçlere hükmetmenin tekniklerini ve gizli iç tüzüklerini bütün ayrıntılarıyla anlattılar. Türkiye'nin satranç şampiyonlarından Suat Atalık, başarısını, "T .'." grubundan aldığı majik desteğe borçlu olduğunu söyledi.

(Sayfa 52)

Kapak Mankeni: Semra GÖNEM
Kapak Fotoğrafı: Muhlis HASA

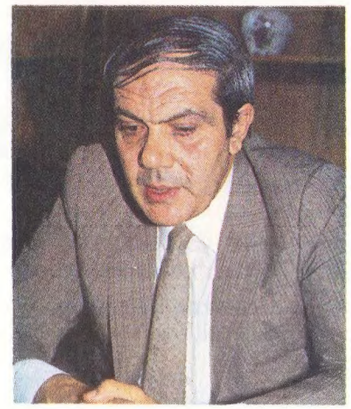

Taban Gürkan'ı istiyor

Ecevit'in istifasıyla boşalacak DSP Genel Başkanlığı için Aydın Güven Gürkan'ın adı ortaya atıldı. 9 il yöneticisi, Gürkan'ın genel başkanlığını desteklediklerini açıkladılar.

(Sayfa 12)

Adli Tıp tartışılıyor

Adli Tıp'ın çeşitli kurullarının verdiği birbirleriyle çelişkili kararların adaleti yanıltıcı ve geciktirici etkileri tartışılıyor. İlgililer, çelişik raporların nedenlerinin başında, uzman olmayan kişilerin bilirkişilik yapmasının geldiğini belirtiyorlar.

(Sayfa 22)

Bu kez sıra Fallaci'de

Dünyanın güçlü adamlarına, siyasi liderlerine yaptığı söyleşilerle soğuk terler döktüren ve inanılmaz itiraflar elde eden gazeteci Oriana Fallaci, bu kez kendi köşeye sıkıştırılıyor.

(Sayfa 89)

Komedide kaliteli kahkaha

Son yıllarda Türk sinemasında yaşanan renklilik ve kalite arayışı komedilere de yansıdı. Kemal Sunal tahtını Şener Şen'e kaptırırken, kişilere dayalı güldürü terk edilerek sosyo-ekonomik temeli olan, altyapısı sağlam komedilere yönelindi.

(Sayfa 80)

COCA-COLA SEÇİYOR!

1988 Kış Olimpiyat Oyunları 13 Şubat 1988 günü, Kanada'nın Calgary kentinde görkemli bir törenle açılacak.

Olimpiyatlara katılan her ülkeyi 18 ile 25 yaş arasında biri kız, diğeri erkek iki kişi "Coca-Cola Uluslararası Gençlik Korosu"nda temsil edecek.

Açılış korosunun Türkiye seçmelerine siz de katılın.
Kazanın, Calgary'de Türkiye'yi siz temsil edin.

Nasıl Katılacaksınız?

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesinin belirlediği "Olimpiyat Oyunları ve Gençlik" konusunda Türkçe, İngilizce veya Fransızca, 200 kelimeyi geçmeyen bir kompozisyon yazın. Adınızı, soyadınızı, yaşınızı adresinizi, hobilerinizi ve özellikle müzik bilginizi belirten "özgeçmişinizi", bir fotoğrafınız ve yazdığınız kompozisyon ile birlikte en geç 25 Aralık 1987 tarihinde elimizde olacak şekilde
P.K. 52 Mecidiyeköy-İstanbul
adresine gönderin. 5 Şubat - 17 Şubat günleri arasında seyahat etmenize engel bir durumunuz olmamalı tabii!
Kompozisyon Jürisinin kararını 7 Ocak 1988 tarihinde açıklayacağız.
5 Şubat 1988 Cuma günü Türk Ekibini Calgary'ye uğurlayacağız. Bu seyahatte tüm masraflar Coca-Cola Şirketi tarafından karşılanacaktır.

Başvuralarınızı bekliyoruz.

Takvim Armağanı

İlk başvuran 10.000 kişiye, Coca-Cola 1988 Takvimi armağan edeceğiz. Hemen başvurun, bu güzel takvim sizin olsun.

Özel Şartlar

Coca-Cola Uluslararası Gençlik Korosu'nda Türkiye'yi temsil edebilmeniz
için bazı şartlar var.

- Türk vatandaşı olmak.
- 18-25 yaş sınırları içinde bulunmak.
- İngilizce veya Fransızca dillerinden birini iyi derecede bilmek.
- 5-17 Şubat günleri arasında seyahat etmenizi engelleyecek bir durumu olmamak.
- Amatörce şarkı söyleyebilmek.

COCA-COLA,
1988 OLİMPİYAT OYUNLARI RESMİ İÇECEĞİDİR

Coca-Cola, Coke *The Coca-Cola Company* 'nin tescilli markalarıdır.

Bir **Nokta** çalışanı olmanın en büyük keyiflerinden biri, insanın zaman zaman da olsa gerçekten "bir işe yaradığını" hissedebilmesidir. Bu duygu, bazen ufak tefek olaylarla, bazen gümbür gümbür gelen haberlerle güçlendirir, kamçılar bizleri... İşkenceci bir polisin itiraflarıyla işkence olgusunu somut olarak gündeme getirmekten tutun da, deterjanlardaki DDB maddesinin kaldırılmasına kadar "neden olduğumuz" pek çok olayda "bir işe yaramanın" onuru ve keyfini yaşadık doğrusunu isterseniz... Ama bunlardan hiçbiri bu hafta noktanın sayfalarında yayınladığımız bir haber kadar bizi etkilemedi. Çünkü konu, çocuklarla, suçlu çocukların cehennemi olan sübyan koğuşlarıyla ilgiliydi...

Bundan hemen hemen yedi ay önce sübyan koğuşlarında yaşanan insanlık dışı bir dramı gözler önüne seren bir kapak yapmıştık. Çocukluklarının ve ilk gençliklerinin en güzel yıllarını dayak, işkence ve tecavüz olayları ile geçiren "çocuklarımız"ın inanılmaz yaşamlarını belgeleriyle, tanıklarıyla kamuoyunun ve devletin vicdanına sunmuştuk. Ve o hafta, bu sütunlarda "Bu vurdumduymaz ülkede gözönüne serilen tüm gerçeklerden sonra, bu kıyıma son verecek birileri çıkacak mı acaba?.. Bekleyeceğiz ve göreceğiz.." diye sormuştuk...

Bu soruya hemen hemen 15 gün sonra, yanıt Adalet Bakanı Oltan Sungurlu'dan gelmişti. Sungurlu, ülkedeki tüm savcılıklara ve cezaevi müdürlüklerine gönderdiği bir genelgeyle, tutukluların ırz, can ve mal emniyetinin sağlanması, cezaların insan onurunu kırmayacak bir biçimde yerine getirilmesi için ciddi önlemler alınacağını bildiriyordu.

Ama, burası Türkiye... Genelgelerin, ya da iyi niyetle atılmış bazı adımların nereye kadar uzanacağı belli olmuyor...

Aradan 7 ay geçti... Çocuk mahkemelerinin işlerlik kazanması ile ilgili haber önümüze geldiği zaman bir an gözlerimize inanamadık... Olay, doğrudan sübyan koğuşlarındaki çocuklarla ilgiliydi... Yasanın çıkmasıyla birlikte çocuklardan pek çoğu bu "ünlü" koğuşlardan alınarak islahevlerine gönderilmişlerdi. Buralarda kalanların ise insanca yaşaması için gerçekten önemli bazı önlemler alınmıştı.. Koğuşlar sosyal hizmet uzmanları, psikologlar ve savcılar tarafından sürekli olarak denetleniyordu... Ayrıca videolarla özel bir eğitim sistemi kurulmuştu...

Eh, bu kadarı da bize yetti doğrusu... Haftanın delicesine temposu içinde gelen bu pembe haber her şeyi unutturdu bize.

Bir işe yaramak, hem de böyle bir işe yaramak ne güzel...

Arda Uskan

nokta

SAHİBİ
Gelişim Yayınları A.Ş. ve Süreli Yayınlar A.Ş.
Yönetim Kurulu Başkanı
Ercan Arıklı

YAYIN KURULU BAŞKANI
Dr. Adil Özkol

YAYIN KURULU Duygu Asena, Korhan Atay, Aycan Giritlioğlu, Gülay Göktürk, Deniz İnsel, Dr. Salih Memecan, Mustafa Özyürek, Emin Tanrıyar, Hıncal Uluç, Arda Uskan, Hilmi Yavuz, Erdal Yavuz

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Arda Uskan

GENEL YAYIN YÖNETMEN YARDIMCISI
Gülay Göktürk

ANKARA TEMSİLCİSİ
Aycan Giritlioğlu

GÖRSEL YÖNETMEN
Salih Memecan

SORUMLU HABER MÜDÜRÜ
Emin Tanrıyar

İSTİHBARAT ŞEFLERİ Korhan Atay (İstanbul), Erdal Kılıçoğlu (Ankara)

DIŞ HABERLER Aydın Demirer, Viki İzrail

EKONOMİ Nilgün Uysal

TOPLUM Levent Tayla

KÜLTÜR Haşmet Babaoğlu

SANAT Sungu Çapan

HABER ARAŞTIRMA BÖLÜMÜ Hümeyra Özalp, Eren Külahlı

YAYIN DANIŞMANI Engin Ardıç

REDAKSİYON Alper Görmüş

TEKNİK SEKRETER Tahsin Armağan

BÜROLAR İSTANBUL: Hakan Akçaoğlu, Ayşe Baştürk, Ali Boratav, Şaziye Karlıklı, Gülçin Tahiroğlu, Leyla Olça, Mahmut Övür, Serhat Öztürk, Mehmet Yalçın

Ankara: Gül Büyükbeşe, Can Karakaş, Ayşe Sazak, Nuray Şirin, Ruşen Çakır

İzmir: Ahmet Kökçü

Yurt dışı: ALMANYA: Yağmur Atsız, İSVEÇ: Abdullah Görgün, YUNANİSTAN: Mihail Vasiliadis, KIBRIS: Serdar Saydam

RESİM ARAŞTIRMA Nejat Ceyhan, Elif Erim

FOTOĞRAFLAR Adem Altan, Deniz Doğan, Erzade Ertem, Batuhan Kıran, Ümit Kırdil, Süleyman Tel, Mehmet Tel

TEKNİK ŞEFLER Ahmet Aksel(Düzelti), Yurdakul Işıtman (Renk Ayrımı), Serpil Köse (Dizgi), Fazıl Mecit (Pikaj-Montaj), Yalçın Salur (Kamera), Savaş Kayar (Fotoğraf Laboratuvarı)

KATKIDA BULUNANLAR Pertev Atasoy, Hakkı Deveci, Reha Erdoğan, Şahin Erkoçak, Ayca Gülsov, Sefa Kaplan, Mahmut Kurtoğlu, Hüseyin Şimşek, Hızır Tüzel, Emre Ulaş, Kamil Yavuz, UBA

Adres Gelişim Yayınları, Levent - İstanbul
Tel: 169 66 80 (20 Hat) TELEX: 26510

REKLAM Kadriye Filiz, Bülent Öner

REKLAM İÇİN TELEFON 169 66 80

ANKARA BÜROSU Atatürk Bulvarı, 85/12, Kızılay - Ankara Tel: 133 07 40 (3 Hat) TELEX: 42008

İZMİR BÜROSU Şehit Nevres Bulvarı Sedir Ap. No. 5/5 Alsancak-İzmir Tel: 21 27 58—22 37 80

SATIŞ BÜROLARI İstanbul Klod Farer Cad. Oğuz İşhanı No: 25 Cağaloğlu
Ankara Konur Sok. 7/4 Kızılay

BASILDIĞI YER GE-PA Basım Sanayi ve Ticaret A.Ş.

DAĞITIM Hürriyet Holding A.Ş.

GELİŞİM

BAŞKAN YARDIMCISI / Finansman Ümit Umar, **BAŞKAN YARDIMCISI / İdare-Reklam** Deniz İnsel, **HALKLA İLİŞKİLER VE ARAŞTIRMA MÜDÜRÜ** Fatoş Erbil, **SATIŞ MÜDÜRÜ** Yıldırım Ünverdi, **TEKNİK MÜDÜR** Güman Birincioğlu, **DIŞ İLİŞKİLER MÜDÜRÜ** Ayşe Karabece

KİTAP

KANLI BİLMECE "GÜNEYDOĞU", Celal Başlangıç, Boyut Yayınları,İstanbul Kasım 1987, 259 sayfa.

Genç gazeteci-yazar Celal Başlangıç'ın yeni kitabı yine Boyut Yayınları'ndan: **Güneydoğu-Kanlı Bilmece.** Güneydoğu'nun sorununu, Güneydoğu insanını, "olayların içinde yoğrularak, ölüm rizikosunu göze alarak, insanlarla haşır neşir, yazınsal soluğun sıcaklığını hiç eksik etmeden" yazılmış bu kitap, yakın tarihimize ışık tutacak bir belge. Celal Başlangıç gözlemlerini, tanık olduğu olayları akıcı bir dille anlatıyor. "Devletin buyurganıyla terörcünün silahı arasında, kanlı bir soru işaretinin çengeline tıkılmış" ve çıkış yolları arayan Güneydoğu insanımıza ilişkin bu kitap, bir insan ve insanlık sorununu gündeme getirdiği için önem kazanıyor. **Kanlı Bilmece Güneydoğu,** aslında sadece Güneydoğu'nun değil bütün Türkiye'nin kitabı. Çünkü İlhan Selçuk'un deyişiyle "Duymamişem, görmemişem, bilmirem diyenlerin ülkesinde okumamişem diye gerçeklerden habersiz yaşamak, insanlıktan uzak yaşamak gibi" bir şey.

EYLÜL ÖYKÜLERİ, Demirtaş Ceyhun, Cem Yayınevi, İstanbul Ekim 1987, 119 sayfa.

Bu Eylül Mehmet Rauf'unki değil, Demirtaş Ceyhun'un 12 Eylül'e farklı bir

gözle bakan, değişik gözlemlerinin ürünü Eylül Öyküleri. Şimdiye kadar gazeteci yazarların kaleminden anlatılan 12 Eylül, bu kez de edebiyatçı gözüyle yazılmış öykülerden bütünlenen bu kitapla karşımıza geliyor. Öykülerinin yanı sıra roman, deneme ve tartışma getiren toplumsal yazılar da yazan Demirtaş Ceyhun, "büyük yazar çağına tanıklık eden yazardır" özdeyişini doğrularcasına, yaşadığımız dönemi hikâyelerine malzeme olarak seçmiş. Örneğin, **Eylül Öyküleri**'nden "Rüşvet", Tarık Ziya Ekinci'nin deyişiyle "toplumumuzdaki egemen ideolojiyi, ırkçı ve zorbalığa dayanan çarpık yurtseverlik anlayışını, insan ilişkileri içinde, nefis sosyal ve psikolojik çözümlemelerle" sunan bir öykü.

BOŞANMA HUKUKU, Namık Yalçınkaya-Şakir Kaleli, Türk Hava Kurumu Basımevi, Ekim 1987, iki cilt, 2095 sayfa.

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi üyesi ve Yargıtay onursal üyesi olan N. Yalçınkaya ve Ş. Kaleli'nin ülkemizdeki BoşanmaHukuku'na ilişkin kapsamlı, ayrıntılı ve temel kaynak niteliğinde bir eserin eksikliğini gidermeki çin kaleme aldıkları bu kitap gerçekten bu alandaki boşluğu dolduruyor.Boşanma anlayışının ilk çağlardan günümüze nasıl değişip geliştiğini anlatan, içinde 1500 içtihadın bulunduğu **Boşanma Hukuku,** somut olaylara çözüm bulmak isteyen hukukçuların yararlanabileceği bir kaynak.

Temel bir başvuru kitabı

TÜRK VE DÜNYA EDEBİYATÇILARI, Genel Yayın-Yönetmeni Aziz Çalışlar, Remzi Kitabevi, cilt 2, büyük boy 403 sayfa.

Başlangıcından günümüze, tüm dünya edebiyatından yazarları, kuramsal ve tarihsel maddelerle, ortak bir metodolojik yaklaşımla, nesnel değerlendirmelerle ele alan **Türk ve Dünya Edebiyatçıları** adlı ansiklopedik sözlüğün ikinci cildi (E-K) yayınlandı. İlk cildi (A-D) geçen yıl çıkan ve dört ciltte tamamlanacak olan **Türk ve Dünya Edebiyatçıları**'nda, beş bin kadar yazar ve edebiyatbilimcinin yaşamları ve yapıtları veriliyor. Genel sözlükbilim anlayışına uygun olarak, edebiyatçıların 1940 doğumlulara kadar olanların alındığı ansiklopedik sözlükte, yapıtlar 1980'lere kadar getirilirken Türk yazarların yapıtları günümüze kadar uzatılmış ve yapıtların Türkçe karşılıklarıyla dilimizde yayınlandıkları adlarla birlikte verilmesine özen gösterilmiş. Hazırlanmasında "Lexikon Fremdsprachiger Schriftsteller-Yabancı Yazarlar Sözlüğü"nün (Leipzig, 1981) temel kaynak olarak alındığı **Türk ve Dünya Edebiyatçıları**'nda, Türk edebiyatını Atilla Birkiye, kaynak yapıtta yer almayan Alman edebiyatını da Dr. Nilüfer Kuruyazıcı yazmış. İkinci cildin çevirileriniyse Aziz Çalışlar, Serdar Demircan, Sezer Duru, Süha Ergand, Emin Karaca ve Güven Kızıltan yapmışlar. Özelliği ve kapsamı açısından ülkemizde kendi alanında ilk ve tek yapıt olan **Türk ve Dünya Edebiyatçıları,** güvenilir ve bilimsel yönleriyle, kesinlikle edinilmesi gereken temel bir başvuru kitabı niteliğinde.

En çok satan kitaplar

1. **Ziverbey Köşkü,** İlhan Selçuk, Çağdaş Yayınları (1)
2. **Kadının Adı Yok,** Duygu Asena, Afa Yayınları (2)
3. **Sanık Ayağa Kalk,** Ahmet Kahraman, Milliyet Yayınları (—)
4. **Sıfır Noktasındaki Kadın,** Neval El Seddavi, Metis Yayınları (3)
5. **12 Eylül Adaleti,** Uğur Mumcu, Tekin Yayınları (5)
6. **Özal'lı Yıllar,** Yavuz Donat, Bilgi Yayınevi
7. **40 Haramiler,** Mustafa Sönmez, Gözlem Yayıncılık (9)
8. **Hayır,** Adalet Ağaoğlu, Remzi Yayınevi (11)
9. **Tarihte Söyleşiler,** Oriana Fallaci, Can Yayınları (15)
10. **Dublinliler,** James Joyce, İletişim Yayınları (4)
11. **Askeri Yargıda Çifte Standart,** Ahmet Atak, Belge Yayınları (13)
12. **Mavi Gözler Siyah Saçlar,** Marguerite Duras, Can Yayınları (—)
13. **Müebbet Türküsü,** Nevzat Çelik, Alan Yayıncılık (8)
14. **Sırça Fanus,** Sylvia Plath, Can Yayınları (10)
15. **Koku,** Patrick Süskind, Can Yayınları (6)

Bu listenin oluşturulmasında bilgilerine başvurduğumuz kitabevleri: İstanbul'da **Akademi, Acar, Biblioteк, Deniz, Gençlik** ve **Nezih,** Ankara'da **Bilgi, Dost, Galeri Arkadaş, Gün, İlhan-İlhan, Dönüşüm** ve **İmge,** İzmir'de **Dost, İleri** ve **Yavuz,** Antalya'da **Akdeniz.** (Parantez içindeki sayılar, kitabın bir hafta öncesinin sıralamasındaki yerini belirtmektedir.)

Avantajlar, avantajlar, avantajlar... Avis'i arayın, otomobili avantajla kiralayın!

Türkiye'de, otomobili kiralamak için başvurulan merci, yıllardır, Arayın, Vasıta İsteyin Servisi'dir: Avis'tir.

Avis, başlıca kentleri, havalimanlarını, turistik bölgeleri kapsayan yaygın bir servis ağına, 17 değişik tür otomobilden oluşan geniş bir filoya sahiptir.

Avis şimdi, tüm müşterilerine mükemmel avantajlar sunmaktadır:

AVANTAJ 1: 1 gün/100 km

Otomobili bir günlüğüne kiralayın, 100 km'ye kadar (100 km dahil) özel, tek fiyattan yararlanın.

1 Gün / 100 km Özel Fiyatları		
A Grubu	Serçe	16.000 TL
B Grubu	Şahin	21.000 TL
C Grubu	Kartal	22.000 TL
D Grubu	Doğan, Ford Taunus 1.6 GL	24.000 TL
E Grubu	Ford Minibüs (Cip Hariç)	32.000 TL
F Grubu	Ford Sierra, Ford Orion	43.000 TL

AVANTAJ 2: 3 gün + Full Depo

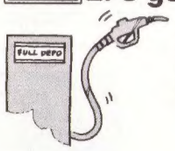

Otomobili 3 günlüğüne kiralayın, yola, full depo bedava benzinle çıkın!

AVANTAJ 3: 5 + 1 Gün

Otomobili beş günlüğüne kiralayın, altıncı günü Avis'ten kullanın! Bedava!

AVANTAJ 4: 7 Gün

Otomobili yedi günlüğüne kiralayın, bedelini bir alt otomobil grubundan ödeyin!

AVANTAJ 5: Balayı İndirimi

Evlenin, balayına çıkın! Hayattan bal, Avis'ten avantaj alın!

AVANTAJ 6: Cipte Tek Fiyat

Cipi kiralayın, doğaya çıkın! Günde sadece 25 bine!

AVANTAJ 7: Lüks Servis

Lüks otomobili kiralayın, özel avantajdan yararlanın!

Avantaj Avis'tedir. Bugün! Yarın! Daima! Avis, Avantajdır.

Avis'ten otomobili kiralamak, bir ayrıcalıktır. Bir prestij, bir avantajdır.

Avis'ten otomobili, lüks otomobili, cipi, minibüsü, şehir içi ya da şehirlerarası yolculuklarınız için şoförlü ya da şoförsüz kiralayın. Yıllardır, Avis Avantajlarını tercih eden kişi ve kuruluşlara katılın. Ayrıntılı bilgi için, Avis Büroları hizmetinizdedir.

AVIS

AVANTAJ

Avis Avantajları, 31 Mart 1988 tarihine kadar geçerlidir.

Avis Avantajı, kiraladığınız otomobilin türüne ve kiralama surenize gore saptanır.

MARKOM/LEO BURNETT

Koç

AVİS BÜROLARI:
ADANA: (711) 33045-34824, ADANA HAVALİMANI: 18881/67, 18882/67, **ALANYA:** (3231) 3513, **ANKARA:** (4) 1672313-15, ESENBOĞA HAVALİMANI: 3121633, (İç Hatlar) 3122820/570, (Dış Hatlar) 3122820/670, **ANTALYA:** (311) 16693-19483, ANTALYA HAVALİMANI: 11202/364, **BODRUM:** (6141) 2333, **BURSA:** (24) 365133, **ÇEŞME:** (5492) 6706, **DALAMAN HAVALİMANI:** (6119) 1588, **GAZİANTEP:** (851) 20851, GAZİANTEP HAVALİMANI: 20851, **İSTANBUL:** ATATÜRK HAVALİMANI: (İç Hatlar) (1) 5731452, (Dış Hatlar) 5736445-5734660-5744403, CİHANGİR:1497941-1454272-1511313-1513911, DİVAN HOTEL: 1465256, HİLTON HOTEL: 1487752, KADIKÖY: 3553665-3504878, TAKSİM: 1417896-1412917,**İZMİR:** (51) 211226-216139, İZMİR ÇİĞLİ HAVALİMANI: 293358-59, **KUŞADASI:** (6361) 1475-4600, **MARMARİS:** (6121) 2771, **MERSİN:** (741) 23450-24813, **SAMSUN:** (361) 33288, **SİDE:** (3213) 1348, **TRABZON:** (031) 23740.

SİNEMA

Hem ağlatan hem güldüren Woody

"Hannah ve Kızkardeşleri"nin kahramanları Mia Farrow, Barbra Hershey ve Dianne Wiest

HANNAH VE KIZKARDEŞLERİ (Hannah and her Sisters). Woody Allen bir aile öyküsü çevresinde gelişen bu 14. filminde bir kez daha hüzünle komediyi birleştirerek seyirciyi hem ağlatan hem de güldüren bir film gerçekleştirmiş. Filmde Allen'ın kadınları, yönetmenin gözde konuları olan yaşam, ölüm, aşk, şehvet, kıskançlık ve günah gibi heyecanlı alanlarda dolaşıyorlar. Hepsi de birbirlerinin ardından yapmadıklarını bırakmıyor ve sonra da canciğer dost oluyorlar. Filmin esas iki konusu var; bir tanesi hayatın tüm anlamsızlığına karşın insanın hâlâ niçin yaşama çabası verdiği, ikincisiyse bir adam aile içinden birisiyle (baldız) eşini aldatırsa ne olur? Woody Allen, bu filmde gerçekten geniş ve nitelikli bir kadroyu yönetmiş. Gerçek hayatta olduğu gibi filmde de Mia Farrow'un annesi olan Maureen O' Sullivan, kendi deyimiyle "ağzı bozuk, ayyaş bir eski kız arkadaş." Mia Farrow büyük kızkardeş Hannah'ı oynuyor; başarılı ve kızkardeşlerin gözünde "tiksindirici mükemmellikte" bir oyuncu. Dianne Wiest, kendi aşk ve oyunculuk yaşamı bata çıka gittiği için Hannah'ı kıskanan kızkardeş Holly. Hannah'ın kocasıyla ilişkiye giren en küçük kızkardeş Lee'i de Barbra Hershey canlandırıyor. 1987 en iyi yardımcı kadın ve erkek oyuncu Oscar'larını kazanan Dianne Wiest'le Michael Caine'nin yanı sıra en iyi senaryo Oscar'ını da kazanan Woody Allen'ın **Hannah ve Kızkardeşleri** Beyoğlu Emek Sinması'nda gösteriliyor.

TİYATRO

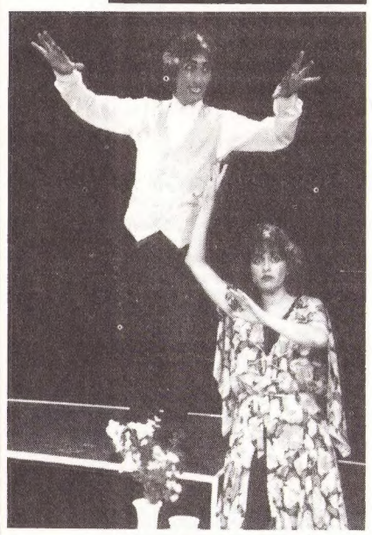

Sabahattin K. Aksal'ın "Önemli Adam"ında Ülkü Duru ve Ahmet Uğurlu

ÖNEMLİ ADAM. Sabahattin Kudret Aksal'ın yazdığı **Önemli Adam,** çok kısa bir an içinde iki insanın, bir kadınla bir erkeğin beraberliklerini değerlendirmelerini, birbirleri hakkındaki düşüncelerini, sıkıcı beraberliklerinden kaçışlarını gündeme getiriyor. Sabahattin Kudret Aksal'ın çok şiirsel bir dille yazdığı bu oyun, somut bir dünyayı, soyutlama ile veriyor.

Önemli Adam, görülmesi gerekli bir oyun. Sahnede izlediği, seyirciyi düşündürüyor. Tiyatronun yalnız "dans ve sululuklar sergilemek olmadığını; bazen hayatımızdan çok ciddi bir parçanın da sahneye çıkarıldığı zaman bizi güldürdüğünü ve düşündürdüğünü" de örnekliyor. **Önemli Adam** İstanbul Devlet Tiyatrosu'nda, Oda Tiyatrosu'nda sahneleniyor.

SERGİ

BERNARD SCHULTZE. Çağdaş soyut resmin yaşayan en büyük ustalarından Bernard Schultze'nin son yıllara ait yapıtlarından oluşan sergisi, MSÜ İstanbul Resim ve Heykel Müzesi'nde açıldı. Hartung, Dubuffet ve Wols'un etkisinde kalan Schultze'nin sergisi 4-27 Aralık tarihleri arasında izlenebilecek. Bu sergi dolayısıyla İstanbul'a gelen Schultze'nin soyutları, gittikçe etkinleşen fırça darbelerinin ürünü, renk lekeleri ve klasik karşıtı kompozisyonlarıyla, önyargılardan arınmış ziyaretçilere, Bernard Schultze resminin anlamını kuşkusuz her türlü söz ve yazıdan daha iyi anlatacaktır. Son ayların en önemli sergilerinden birini görmek için bir zahmet Resim ve Heykel Müzesi'ne gitmek gerek.

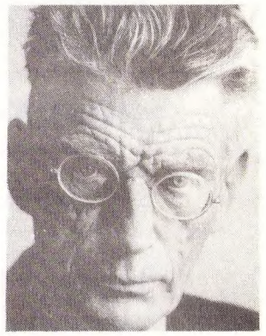

Özkök'ün en ünlü portrelerinden S. Beckett

LÜTFİ ÖZKÖK. 30 yıldır çektikleriyle bugün dünyanın en zengin yazar portreleri koleksiyonlarından birine sahip olan Lütfi Özkök'ün, İFSAK Fotoğraf Günleri kapsamındaki "Çağdaş dünyadan yazar portreleri" adlı sergisi, 9-19 Aralık tarihleri arasında Galatasaray'daki Kazım Taşkent Galerisi'nde izlenebilir.

6 ARALIK Pazar

TV1

08.00 Açık Öğretim
10.00 Voltron
10.25 Pazar Sineması "Tammy ve Doktor"
12.05 Pazar Konseri
13.00 Batı Hülyası 2
13.45 Haberler
14.00 Müzik
14.10 Spor Magazin
16.15 TV'de Sinema "Brubaker"
18.30 Haberler
18.35 Stüdyo Pazar
20.00 Haberler
21.00 İşte Beyoğlu-Son
21.50 Askerler-8
22.50 Spor
23.50 Haber Dosyası

TV2

14.00 Haberler
14.10 İşte Pazar
17.00 Bitmeyen Görev
17.45 Hayvanlar Âlemi
18.30 TV'de Sinema "Bir Midilli Olmalı"
20.00 Sazlarla Başbaşa
20.15 Bizim Ev
21.00 Spor
21.30 Haberler
22.12 Orhan Boran'la Pazar Geceleri
23.45 Haberler

7 Pazartesi

TV1

06.30 Açık Öğretim
08.00 Günaydın Türkiye
10.00 Kapanış
15.00 Açılış
15.01 Haberler
15.15 Öğleden Sonra
17.00 Haberler
17.15 Yemen Arap Cumhuriyeti
17.30 He-Man
18.00 Çalışanlar İçin
18.40 Türk Halk Müziği Bir Solist "Soner Özbilen"
19.00 Palmer Kasabası-10
20.00 Haberler
21.00 Kaynanalar
22.00 32. Gün
23.10 Buddenbrook Ailesi-9
24.00 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Merhaba Çocuklar "Bizim Sınıf"
19.35 Bizim Sazımız Bizim Sözümüz
20.00 Küçük Konser
20.10 Pazartesi Oyunları
21.00 Ayrı Dünyalar
21.30 Haberler
22.12 Beyazlı Kadın
23.00 Gündem
23.45 Haberler

8 Salı

TV1

07.00 Açık Öğretim
08.00 Günaydın Türkiye
10.00 Kapanış
15.00 Açılış
15.01 Haberler
15.15 Öğleden Sonra
17.00 Haberler
17.15 Rüzgâr Gülü
17.50 Hanımlar Sizin İçin
20.00 Haberler
21.00 Avrupa'da Bir Sultan-2
21.35 TV'de Sinema "Komik Kadın"
23.55 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Merhaba Çocuklar "Çocuk Tiyatrosu"
19.35 Besteciler ve Yorumcular
20.00 Sazlarla Başbaşa
20.15 Merak Ettikleriniz
20.45 Haftanın Dizisi "Patron"-1
21.30 Haberler
22.12 Caz
23.00 İki Arkadaş
23.45 Haberler

9 çarşamba

TV1

06.30 Açık Öğretim
08.00 Günaydın Türkiye
10.00 Kapanış
15.00 Açılış
15.01 Haberler
15.15 Öğleden Sonra
17.00 Haberler
17.15 Ne Nedir Nasıldır-8
17.30 Az Gittik Uz Gittik
18.00 Akşamın Getirdikleri
19.30 Vakıflar Haftası Özel Program
20.00 Haberler
21.00 Annemin Ricasıyla-3

21.55 Türk Hafif Müziği Konseri "Ajda Pekkan"
22.35 Haberden Habere
23.35 Quincy-5
00.25 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Merhaba Çocuklar
19.35 Dünden Bugüne Musikimiz
20.00 Medeniyet
20.40 Perihan Abla "İftira"
21.30 Haberler
22.12 Dünya Sinemalarından "Ölüm Asansörü"
23.45 Haberler

10 Perşembe

TV1

07.00 Açık Öğretim
08.00 Günaydın Türkiye
10.00 Kapanış
15.00 Açılış
15.01 Haberler
15.15 Öğleden Sonra
17.00 Haberler
17.15 Unutulan Hikâye-6
17.40 Walt Disney'in Harika Dünyası
18.35 Tele Tombala
19.25 İnanç Dünyası
20.00 Haberler
20.45 Avrupa Kupalarından Özetler
21.00 Gecenin Öteki Yüzü-1
22.00 Otuzların Dünyası
22.35 Türk Sinema Tarihi "Selvi Boylum Al Yazmalım"
00.35 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Merhaba Çocuklar "Bir Varmış Bir Yokmuş"
19.35 Gençlerle Birlikte
20.10 Ekonomide Ne Nedir
20.40 Haftanın Dizisi "Patron"-2
21.30 Haberler
22.12 Hafta Arası
23.45 Haberler

11 cuma

TV1

06.30 Açık Öğretim
08.00 Günaydın Türkiye
10.00 Kapanış
15.00 Açılış
15.01 Haberler
15.15 Öğleden Sonra
17.00 Haberler
17.15 Gençlik ve Bilim
17.30 Polyanna
18.00 Yaşadıkça
20.00 Haberler
21.00 Tepedekiler-Son
22.00 Haber Program
23.10 Mavi Ay-10
24.00 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Merhaba Çocuklar "Düğme Burun"-9
19.35 Belgesel "Antika"-2
20.00 Küçük Konser
20.15 Sihirbaz Black
21.00 İslam ve Toplum
21.30 Haberler
22.12 TV'de Sinema "Bebek Jane'e Ne Oldu"
00.20 Haberler

12 cumartesi

TV1

08.00 Açık Öğretim
10.00 Cumartesiden Cumartesiye
13.00 Cumartesi-13
14.00 Haberler
14.05 Cumartesi-13
14.30 İngilizce Öğrenelim
15.12 Müzik
15.30 Başka Bir Dünya-4
16.15 Yaşama Savaşı
17.00 Haberler
17.10 TV'de Sinema "Bir Melodi Çocuğum"
18.50 Yeni Besteler
19.10 Vadim O Kadar Yeşildi ki
20.00 Haberler
21.00 Kuruntu Ailesi
22.00 Konser "Hülya Sözer"
22.55 TV'de Türk Sineması "Mevlana"
00.02 Konser "Julio Iglesias
01.00 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Merhaba Çocuklar "Taşın Gölgesi"-2
19.35 Spor
20.00 Gençlerden Gençliğe
20.20 Türk Hafif Müziği Sola Programı "Banu"
20.45 Haftanın Dizisi "Patron"-3
21.30 Haberler
22.12 Tiyatro "Titus Adrianus"
23.50 Haberler

TELEVİZYON

TV1 TAMMY VE DOKTOR (Tammy and the Doctor). Tammy rolünü Debbie Reynolds'dan devralan, 60'lı yılların çıtıpıtı sarışın şarkıcısı Sandra Dee'nin yanı sıra, sinemada ilk rollerinden birindeki Peter Fonda'yı, Tammy'yle ilgilenen genç doktor rolünde seyredeceğimiz filmde, sevimli genç kız kahramanımız bu kez de büyük kentte yaşayan ve ameliyat olması gereken yaşlı bir bayana (Margaret Lindsay) yardım ediyor. Harry Keller'in yönettiği bu önemsiz filmi, yine de beğenmemeniz için bir neden yok. 1963 ABD yapımı, 88 dakika.

6 Aralık Pazar

TV1 BRUBAKER. Bu haftanın kuşkusuz en ilginç ve çarpıcı filmlerinden biri. Cezaevi koşullarını yakından tanımak amacıyla, mahkûm olarak bizzat kendisini içeri tıktıran bir cezaevi müdürünün öyküsünü aktaran bu film, dört yıl kadar önce sinemalarda da gösterilmiş ve oldukça ilgi toplamıştı. TV'den yetişme Stuart Rosenberg, Amerikan yaşamından verdiği "eleştirel" kesitlerle adından söz ettiren kimi ilginç filmlerin yönetmeni. Yıllar önce izlediğimiz Paul New-

"Brubaker" Robert Redford'un en başarılı filmlerinden

man'lı, mahkûmların sanki bir nazi toplama kampındaymışçasına ağır baskılar altında ezildiği "Cool Hand Luke-Parmaklıklar Arkasında" adlı filminden iyi bildiği bir çevreye yine kamerasını çeviren Rosenberg, bu kez son derece etkileyici ve insancıl bir film ortaya koymuş. Tabii yeni atanmış müdürün, içeri girişinden kimsenin haberi yoktur ve içerde kümelenmiş, ayrıcalıklı bazı aracı-tefeci ve çıkarcıların dümenine çomak sokarak koşulları bir çırpıda düzeltmeye giriştiği "insani" savaşımı, sonuçta birtakım engellere takılacaktır... Bruno Nuytten'in birinci sınıf görüntü çalışması ve özellikle Amerikan sinemasının gözde yakışıklısı Robert Redford'un başını çektiği Jane Alexander, Yaphet Kotto, Murray Hamilton ve David Keith'den oluşan başarılı oyuncu kadrosuyla değerlenen **Brubaker,** çarpıcı konusu ve özenli anlatımıyla çağdaş bir hapishane destanına dönüşüyor. Baskıya, sömürüye, kaba kuvvete karşı insani özgürlüğü savunan bu film, **özellikle görmemiş olanlara salık verilir.** Robert Redford hayranları ise zaten ekran başını tutacaklardır. 1980 ABD yapımı, 130 dakika.

6 Aralık, Pazar

"Ölüm Asansörü"nde bir zamanların gözde Fransız yıldızı Jeanne Moreau. Filmin bir başka sahnesinde "rahmetli" Maurice Ronet, geçenlerde ölen Lino Ventura tarafından sorguya çekiliyor

TV2 BİR MİDİLLİ OLMALI (There Must Be A Pony). Elizabeth Taylor hayranlarını ekran başına toplayacak bu film, ağır ve bunalımlı bir dönem geçirip tedavi edildiği hastaneden çıkan, vaktiyle çok ünlü ve zengin bir yıldızken artık hiçbir yapımcının kapısını çalmadığı ve kimsenin aramadığı, yaşlanmış bir yıldızın öyküsü. Amerikan yapımı sıradan bir film sonuçta ama boş bir vakitte **"çekilebilir" belki.** Hele kendi yaşamını andıran bir roldeki **Elizabeth Taylor'u izlemek ilginç olur** diyorsanız mesele yok. 1986 ABD yapımı, 85 dakika.

6 Aralık, Pazar

"Bir Midilli Olmalı"da E. Taylor'a Robert Wagner eşlik ediyor

TV1 KOMİK KADIN (Funny Lady). Uzun bir süredir ayrı olduğu kocasından yeni boşanmış, mali durumu bozuk ünlü şarkıcı Fanny Brice (B. Streisand) yeni bir gösteri öncesinde karşılaştığı genç besteci Billy Rose (James Caan) ile büyük bir şov hazırlığına girişir ve aralarında duygusal bir yakınlaşma başlar... Barbra Streisand'ın "Komik Kız"ının devamı sayılabilecek **Komik Kadın.** Amerikan sinemasının ünlü "çirkin kız"ının oyunculuk ve şarkıcılık yeteneklerini sergilediği filmlerinden. Koreografi düzenlemelerinden yönetmenliğe geçen Herbert Ross'un yönettiği bu filmi **Komik Kız**'dan ve B. Streisand'dan hoşlananların yine beğeneceği kesin. 1975 ABD yapımı, 138 dakika.

8 Aralık, Salı

Çirkin "Komik Kadın" Streisand

TV1 SELVİ BOYLUM AL YAZMALIM.. 1978 Uluslararası 15. Antalya Film Şenliği'nde **"Maden"**in ardından ikinci en iyi film seçilen **"Selvi Boylum, Al Yazmalım"** özellikle köy, kasaba çevrelerinde geçen konularda belirli bir düzeyi tutturmuş, sinema tarihimizde yerini şimdiden almış yapıtlar ortaya koymuş, belirli dozlarda toplumsal "mesaj"lar verebilmiş ve artık verimli bir ustalık dönemine erişmiş bulunan yönetmen Atıf Yılmaz'ın melodramatik boyutlar içeren, bir aşk öyküsü. Filmin duyarlığına denk düşen bir çevre ve atmosferin yaratıldığı film, hikâyesinden çok Atıf Yılmaz sinemasının iki temel özelliğinin, sözü arka plana iten salt görüntü anlayışının ve başarılı sayılabilecek bir mekân-doğa-çevre kullanımının ürünü. Görüntünün sinemamızda alışılmışın dışında bir yetkinlikte kullanıldığı (görüntü yönetmeni Çetin Tunca'nın başarısını anmalı), iç ve dış mekânların, filmin çekildiği yörenin gene sinemamızın ölçülerinin üstünde bir biçimde ustaca değerlendirildiği ayrıksı bir örnek. Ünlü Kırgız yazarı Cengiz Aytmatov'un bir öyküsünden uyarlanan filmin senaryosu Ali Özgentürk'ün. **Selvi Boylum, Al Yazmalım,** gerek ayrıntıların işlenişi gerekse anlatım biçimiyle ilginç ve özgün bir çalışma. Teknik açıdan küçümsenmeyecek bir başarı niteliğindeki, haftanın izlenmeye değer filmlerinden **Selvi Boylum Al Yazmalım,** alçak gönüllü bir iyi niyet ve ustalık ürünü. İzleyin. 1977 Türk filmi, 90 dakika.

10 Aralık, Perşembe

Türkan Şoray-Kadir İnanır "Selvi Boylum Al Yazmalım"da

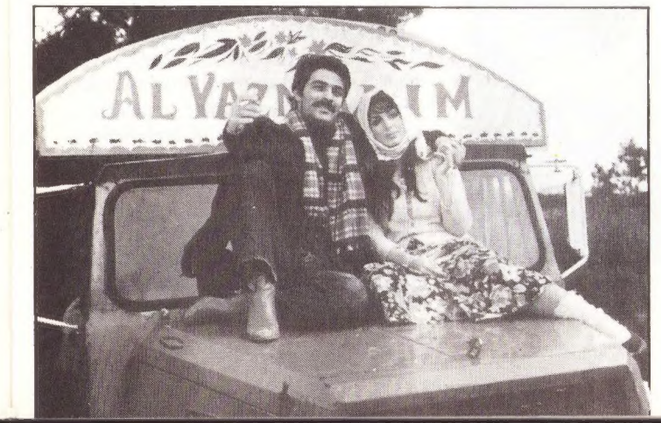

Bir Paris gecesi boyunca soluk soluğa gerilim...

TV2 ÖLÜM ASANSÖRÜ (Ascenseur pour l'Echafaud). Julien (Maurice Ronet) silah tüccarı olan patronunu karısıyla (Jeanne Moreau) anlaşarak öldürür. Ama aceleyle unuttuğu cinayet delilini almak için şirkete döndüğünde elektrikler kesilir ve asansörün içinde mahsur kalır. Onun arabasını çalarak bir motele giden iki genç sevgili de Julien'in silahıyla iki Alman turistini öldürünce her şey Julien'in aleyhine döner. Polis neden sonra bütün bu "muammayı" çözecektir... İşte Fransız sinemasında "Yeni Dalga"yı haberleyen filmlerden biri ekranda. Yıllar önce ülkemizde "İdam Sehpası" adıyla gösterilmiş bu film, Hitch Amca'nın etkilerini iyice özümsemiş genç Louis Malle'in ilk uzun film denemesi. "Kusursuz cinayet" teması üstüne kurulu, Noel Calef'in polisiye romanından uyarlanan film, 25 yaşındaki genç bir yönetmenden umulmayacak olgunlukta bir "biçim araştırması". En iyi rollerinden birindeki Maurice Ronet ile unutulmaz Jeanne Moreau'nun yanı sıra, genç çiftteki Georges Poujouly, Yori Bertin ve Felix Marten'le Lino Ventura gibi oyuncuları başarıyla yöneten Malle, Henri Decae'nin ustalıklı siyah beyaz görüntüleri ve Miles Davis'in müziğiyle destekli bu ilk filminde, sıradan bir Paris gecesi boyunca sürüp sonuçlanan gerilimli bir polisiye öykünün içine bir çırpıda çekiveriyor izleyiciyi. Herkese, özellikle yeni kuşak sinemaseverlere kuşkusuz keyifli seyirlikler sunacak bu "baştan çıkarıcı" kara film örneği **ekranda haftanın filmi.** 1957 Fransız yapımı, 107 dakika.

9 Aralık, Çarşamba

"Bebek Jane'e Ne Oldu"da Bette Davis Joan Crawford'a çeşitli eziyetler ediyor

TV2 BEBEK JANE'E NE OLDU (Whatever Happened to Baby Jane?). Amerikan sinemasının kendine özgü yönetmenlerinden, usta teknikçi Robert Aldrich'in psikolojik korku filmi denemesi **Bebek Jane'e Ne Oldu,** ekranda bu haftanın ilgisiz kalınamayacak filmlerinden. Biri küçüklüğünde ünlü bir çocuk yıldız, diğeriyse genç kızlığında yeteneği, güzelliği ve kardeşini bunalımlara sokan ünüyle çok tanınmış bir oyuncu olan iki yaşlı kızkardeşin öyküsünü anlatan filmde, Jane ve Blanche Hudson kızkardeşleri oynayan Bette Davis ile Joan Crawford gibi iki büyük Hollywood starı var. Bir araba kazası sonucu, en parlak dönemindeki Blanche kötürüm kalınca ona bakmakla yükümlü ve yıllardır ablasını hep kıskanmış olan Jane'e gün doğacaktır... Hemen hemen her türde at oynatmış Aldrich ustanın bu artık klasikleşmiş korku ve gerilim filminde, sürekli birbirlerinden rol çalan iki yaşlı Hollywood ladysi doğrusu izlenmeye değer. Örneğin Bette Davis'in sürekli işkence ettiği Joan Crawford'a tepsi içinde pişmiş fare ikram ettiği gibi unutulmaz ve "dehşetengiz" sahneler içeren bu filmi, özellikle bu türün meraklıları kaçırmamalı. 1962 ABD yapımı, 132 dakika.

11 Aralık, Cuma

TV1 BİR MELODİ ÇOCUĞUM (Melody). Senaryosunu günümüzün usta yönetmeni Alan Parker'in yazdığı, İran asıllı Waris Hussein'in yönettiği bu film, komediden drama gidip gelen, duygusal yeni yetmelere yönelik duygusal bir İngiliz yapımı. İçine kapanık bir çocuğun arkadaş olduğu bir diğer çocuğun da desteğiyle hoşlandığı kıza duygularını açmasının ve sonrasının anlatıldığı filmin oyuncuları, dünün çocuk yıldızı şimdinin şiddet filmleri yönetmeni Mark Lester'le Jack Wild ve Tracy Hyde. Yetişkin seyirciyi pek de ilgilendirmeyecek türden, **önemsiz bir film.** 1971 İngiliz yapımı, 106 dakika.

"Melody"deki Mark Lester dünün çocuk yıldızı, bugünün yönetmeni

12 Aralık, Cumartesi

TV1 MEVLANA. Mevlevi tarikatının kurucusu, "ehl-i mutasavvıf" Mevlana'nın yaşamı ve çevresiyle olan ilişkilerinin konu edildiği bu film, bu hafta ekrandaki ikinci Atıf Yılmaz filmi. 1973 Türk filmi, 85 dakika.

12 Aralık, Cumartesi

SİYASİ PARTİLER / DSP'DE GENEL BAŞKAN ARAYIŞI

Taban Gürkan'ı istiyor

DSP'de Ecevit'in istifasıyla boşalacak Genel Başkanlık koltuğunu kimin dolduracağı tartışılırken, pek çok DSP yöneticisi Aydın Güven Gürkan adını ortaya attı.

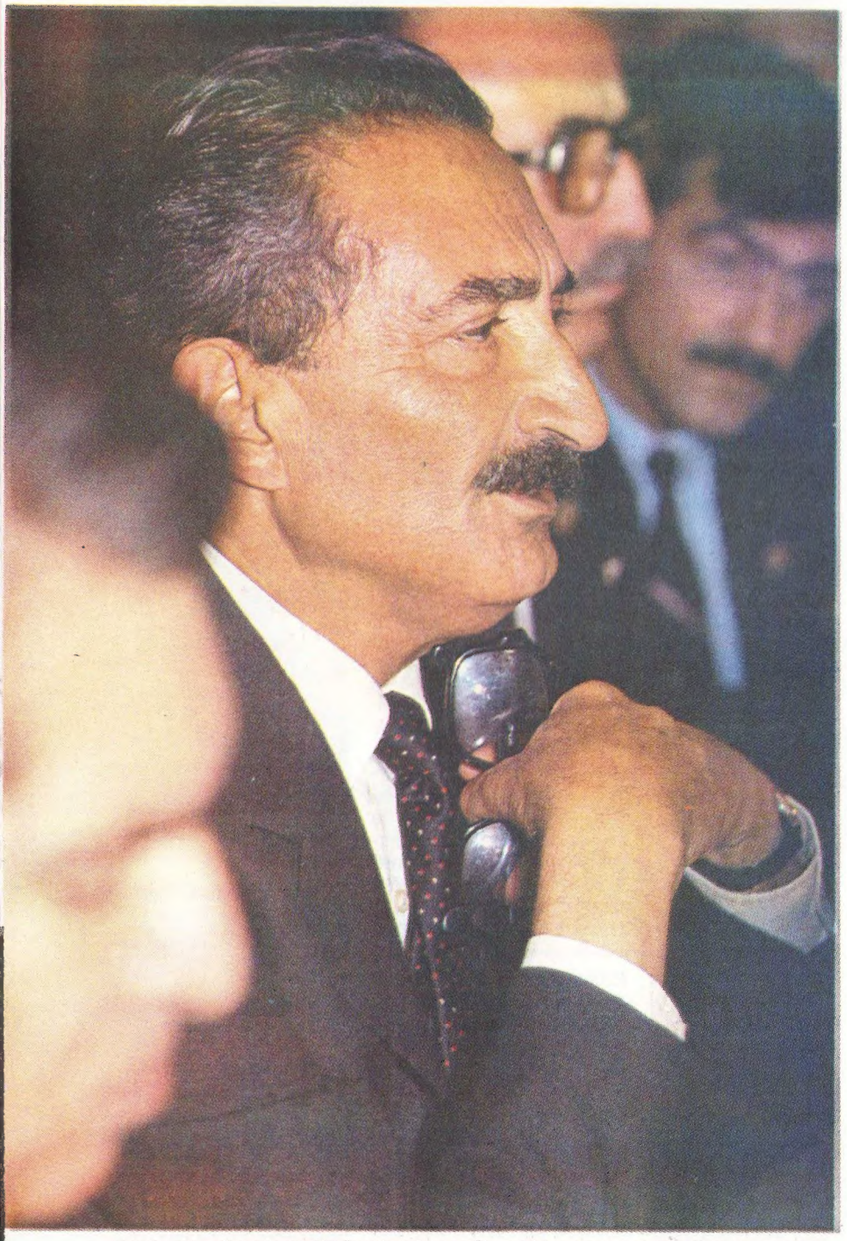

Ecevit, "Kurultay'da parti yönetimini en sağlam birine bırakmak isterim" diyor. Bu "sağlam biri" Gürkan mı olacak?

"Kendi kendime bir takım sıfatlar yakıştıramam. Ancak doğrusunu isterseniz bu yolda neyin doğru, neyin yanlış olduğunu şu anda kestirmek güç... Bir çok şeyi, hep birlikte, bir kez daha ve yeniden düşünmeyi öneriyorum..."

SHP eski Genel Başkanı Aydın Güven Gürkan, **Nokta**'nın "DSP Genel Başkanlığı için adınız geçiyor. Ne dersiniz?" sorusunu böyle yanıtlıyordu. Açıkça "evet" ya da "hayır" anlamlarını içermeyen bu yanıt, dokuz DSP il yöneticisinin "Sayın Gürkan'ı genel başkanımız olarak görmek isteriz" cümleleriyle bir arada değerlendirildiğinde ayrı bir anlam kazanıyordu. DSP Genel Başkanlığı'ndan geçtiğimiz hafta istifa eden Bülent Ecevit de, "Parti yönetimini en sağlam birine devretmek isterim" diyordu. Bu "sağlam biri"nin Gürkan olup olmayacağını ise zaman gösterecekti.

Ancak en azından şu anda il başkanlarının önemli bir bölümü bu kişinin Gürkan olduğunu düşünüyor, Gürkan da bu ihtimali açıkça reddetmiyordu. Anlaşılan Ecevit'ten sonraki genel başkanın kim olacağı sorusu önümüzdeki aylarda yapılacak kurultaya kadar gündemde kalacak, kurultay sonrası ise tabanın ve Ecevit'in uygun gördüğü "sağlam biri" genel başkanlığı devralacaktı.

Bu arada Ecevit'in genel başkanlıktan ayrıldıktan sonra "partiler üstü" bir rol üstleneceği ve "tüm sosyal demokratların lideri" olarak siyasetle ilgilenmeyi sürdüreceği savunuluyordu. Ecevit'in hedefinin, 1992'den önce yapılacağını tahmin ettiği erken seçimde "solun zaferi"ni sağlamak olduğu da kulislerde konuşuluyordu. Nitekim DSP Genel Başkan Yardımcısı Murtaza Çelikel de, **Nokta**'ya, "Ecevit politikadan kolay ayrılamaz. Tüm yaşamı ve mu

"Yeniden düşünmeliyiz"

Bazı DSP il başkanlarınca genel başkanlığa aday olması arzulanan Aydın Güven Gürkan, **Nokta** *muhabiri Can Karakaş'ın konuyla ilgili sorularını yanıtladı.*

Nokta: Bülent Ecevit'in politikadan çekilme kararını nasıl karşılıyorsunuz? Bu karar nasıl sonuçlar doğurur sosyal demokrat hareket açısından?

Gürkan: Sanıldığının aksine liderler çoğu kez karar ve davranışlarında özgür değillerdir. Lider tarafından alınan birçok karar ve ortaya konulan birçok tavır çoğu kez daha çok ona kaderlerini bağlamış insanların karar ve tavırlarıdır. Bu nedenle Sayın Ecevit'in son zamanlarda kimi kesimlerce çok eleştirilen karar ve tavırlarının tümünü onun kişiliğine bağlamak yanlıştır.

Nokta: Sizce sorun ne peki?

Gürkan: Bence sosyal demokraside varolan bugünkü "ikilik" sorunu, Sayın Ecevit'in varlığı ya da kişisel "hırsı" sorunu değildir. Sorun sosyolojik ve siyasaldır, çözüm de öyle olmalıdır. Yani SHP ve DSP dünya görüşünde, kadrolaşmada ve politika anlayışında birbirine yaklaştırılmalıdır.

Nokta: Alternatif nedir sizce?

Gürkan: Bence sorun DSP ve Ecevit sorunu değil, toplumun en az yüzde 40'ını kapsayabilecek bir ortak sosyal demokrat ideoloji, dil ve kadrolaşma sağlayabilme meselesidir. Bu nedenle Ecevit'in politikadan çekilmiş olmasını, sorunu tek başına çözücü ve kolaylaştırıcı bir olay saymıyorum. Ve değerli bir politikacının aktif politikadan ayrılmasına içtenlikle üzülüyorum.

Nokta: DSP genel başkanlığı için sizin adınız ortaya atıldı.

Gürkan: Kendi kendime bir takım sıfatlar yakıştırmam. Bence "sosyal demokrat" nitelik HP'li, SODEP'li, DSP'li ve SHP'li olmaktan önde gelmelidir. Sayın Ecevit de, Sayın İnönü de, DSP'de, SHP'de ve sade bir sosyal demokrat olarak ben de, birçok şeyi yeniden, hep birlikte bir kez daha düşünmeliyiz. Önümüzde hep birlikte düşünebileceğimiz bir süre var...

hiti politika ve politikacılar. Politikaya girilir, çıkılmazmış" diyordu.

Yenilgi ve istifa. DSP'nin seçimlerde yüzde 10'luk barajı aşamaması ve Meclis'e liderini dahi sokamaması, siyasi çevrelerce "yenilgi" olarak nitelenmiş ve Ecevit, seçim sonuçları üzerine istifa kararını vermişti. Ecevit'in eski "yol arkadaşları"ndan Prof. Asaf Savaş Akat, "yenilgi"yi değerlendirirken, "Türkiye'de sosyal demokrat hareketin Bülent ve Rahşan Ecevit'le ilişkisini meşhur atasözü özetliyor: 'Hocanın dediğini yap, yaptığını yapma.' Ecevitler, doğru bir fikir platformu üstünde büyük örgütlenme ve değerlendirme hataları yaparak bugünkü duruma geldiler. Bülent Ecevit, Türkiye'de sosyal demokrasinin kuruluşunda kalıcı bir dönüşüme imzasını atma fırsatını bu şekilde kaçırdı" diyordu. DSP İstanbul eski İl Başkanı Dr. Seyfettin Gürsel ise **Nokta**'ya şu yorumu yapıyordu: "Yaklaşık 1 ay önce, 'Üzülerek söylemek durumundayım, Bülent Ecevit siyasal anlamda intihar ediyor. Ve bu Türkiye'de sosyal demokrasi açısından büyük bir kayıptır' demiştim. Bu kayıp ne yazık ki gerçekleşti. Eğer DSP, demokratik kurallara uyarak gerçekten tabandan örgütlenseydi, hemen her alanda söz ile uygulama bunca çelişmeseydi, sonuç çok farklı olacaktı. Ancak unutulmamalıdır ki, Bülent Ecevit, sosyal demokrasiyi başarıya götürecek ilkelerin önemli bir kısmını yeterince ifade etmiştir. Bundan sonra yapılması gereken, bu ilkeleri sosyal demokrat kanatta egemen kılmak için mücadele etmektir..."

DSP Genel Başkan, eski yardımcısı Haluk Özdalga da seçim başarısızlığının nedenini "örgütlenmedeki yetersizliğe" bağlıyordu. DSP Malatya İl Başkanı Sami Koca ise, "Son seçimleri Ecevit yüzünden kaybettik" diyecekti. DSP MKYK üyesi Tanju Polatkan gibi seçim sonuçlarını bir başarı olarak değerlendirenler de yok değildi: "Sonuçlar bazı çevrelerin düşündüğünün aksine, önüne konulan engeller, için-

Murtaza Çelikel: "Ecevit politikadan kolay ayrılamaz."

de bulunulan ortam dikkate alındığında DSP için dikkate değer bir başarıdır."

Kim ne derse desin, son sözü Ecevit söylemiş ve liderlikte devamının sol harekete zarar vereceğini belirterek istifasında kararlı olduğunu vurgulamıştı. Bu da, partilerin önünde geleceğe dönük üç seçenek bırakıyordu: Parti ya kendisini feshedecek, ya SHP'ye katılma kararı alacak, ya da yeni bir genel başkan seçerek varlığını sürdü-

recekti... İlk iki seçenek parti tabanınca kabul görmemiş, Ecevit'i kararından caydırma girişimleri de sonuçsuz kalınca yeni bir lider arayışı gündeme gelmişti.

Söz tabanın. Nokta, ulaşabildiği 15 DSP İl Başkanı'na yeni liderin kim olabileceğini sordu. Yanıtların 9'u "Gürkan olabilir", 4'ü "Gürkan olamaz", 2'si de "Henüz erken" şeklindeydi. Eski genel başkan yardımcısı Haluk Özdalga ise, **Nokta**'ya şöyle diyordu: "Üzerinde geniş mutabakat sağlanabilecek, ikna edici, inandırıcı, başarı şansı olan biri bulunabilirse, bu kişi genel başkanlığa getirilerek parti yaşamalıdır. Bence bu niteliklere en uygun isim Aydın Güven Gürkan'dır. Genel başkan olmasını olumlu karşılıyorum..." Halkçı Parti'de Genel Başkanlık koltuğuna oturduktan sonra ilk olarak Ecevit'in kapısını birleşme önerisiyle çalan ve

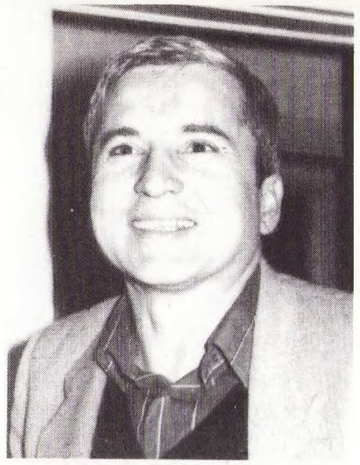

Haluk Özdalga: "Gürkan DSP'ye genel başkan olmalı."

anlaşma sağlanamayınca SODEP'le birleşme çalışmalarına girişen Gürkan, Ecevit'e olan saygılı yaklaşımı, Halkçı Parti içindeki kararlı mücadelesi, bir ekonomi profesörü olarak teorik birikimi ve hitabet gücüyle DSP tabanının olumlu baktığı bir isimdi. Gerçi Hatay DSP İl Başkanı Suphi Karacan gibi Gürkan'ı "Ecevit'e ihanet edenlerden biri" olarak görenler; MKYK üyesi Şerafettin Uğur gibi parti önde gelenlerinden Murtaza Çelikel'i genel başkan olarak görmek isteyenler de vardı, ama bunlar azınlıktaydı.

Her ne kadar DSP bünyesinde müstakbel genel başkan adayı olarak Gürkan adı telaffuz edilse de, daha kurultayın toplanmasına bir aydan fazla zaman vardı ve Gürkan'ın adaylığa soyunup soyunamayacağı bu süre içinde belli olacaktı. Gürkan genel başkanlığa talip olsa da, Ecevit'in kafasındaki "sağlam biri" olup olmadığı, tabanın eğilimiyle birlikte belirleyici olacak, ve DSP'nin yeni genel başkanı bu tartışmaların ışığında ortaya çıkacaktı●

İl yöneticileri ne diyor?

Nokta, ***DSP'nin 15 il başkanı, ya da yöneticisine, "1) Ecevit'in istifasını nasıl karşıladınız? Bundan sonrası ne olacak? 2) Genel başkanlık için Aydın Gürkan'ın adı geçiyor. Nasıl karşılıyorsunuz?" sorularını yöneltti ve şu yanıtları aldı:***

ANTALYA (İl Sekreteri Ramazan Öztürk):
• Ecevit'in geri dönmesi için ısrarlıyız.
• Gürkan saygı duyduğumuz bir lider. Demokratik sol görüşü sağlıklı bir yapıya kavuşturacak nitelikte.

ZONGULDAK (Milletvekili adayı Hakkı Döker):
• Ecevit, birleştirici tutumu ile kendi başına bir parti idi.
• Aydın Gürkan'ın başa geçmesi geçici de olsa olumlu olur.

ORDU (Merkez İlçe Başkanı Yusuf Kurt):
• Gönlümüz Ecevit olsun ister. Bu mümkün olmazsa sorunun onun istekleri doğrultusunda çözümünü isteriz.
• Gürkan genel başkanlığı kabul eder ve MKYK onaylarsa saygıyla kabul ederiz.

ELAZIĞ (Merkez İlçe Başkanı Yusuf Sezgin):
• Genel başkanımızın tavsiyeleriyle yeni başkan seçilebilir.
• Ecevit'le Gürkan arasında büyük yakınlık var. Gürkan'ın genel başkanlığıyla partimiz güçlenecektir.

EDİRNE (İl Yönetim Kurulu üyesi Rafet Gündüz):
• Ecevit ikna edildikten sonra onun gölgesinde parti içinden bir başkan bulunabilir.
• Aydın Gürkan'ın başkanlık ihtimali yok.

HAKKÂRİ (İl Başkanı İhsan Çölemerikli):
• DSP liderliği zor doldurulur. Genel kuruldan sonra belirlenecektir.
• Gürkan sevilen bir lider. İnönü'ye partiyi teslim etti, ancak sosyal demokratlar içinde Ecevit'ten sonra en iyi o tanınıyor.

SİİRT (İl Başkanı Nedim Kayra):
• Bu konuda bir şey diyemem.
• DSP için çok iyi olur.

DENİZLİ (Merkez İlçe Başkanı Mükerrem Güngör):
• Ecevit istifasını geri almalı.
• Gelişmeleri beklemek lazım. Henüz erken.

MALATYA (İl Başkanı Sami Koca):
• 1977 seçimlerinden sonra Ecevit olayı bitti. Son seçimleri Ecevit yüzünden kaybettik.
• Gürkan'ın genel başkanlığından yanayım.

KAHRAMANMARAŞ (İl Başkanı Mustafa Paköz):
• Lider sorunu yine Ecevit'le çözümlenecektir.
• Ecevit'ten başkasını istemiyoruz.

AFYON (İl Başkanı Ali Özkır):
• Bunu MKYK bilir.
• Gürkan'ın liderliğini destekliyoruz.

HATAY (İl Başkanı Suphi Karacan):
• Sürpriz olarak karşıladık. Ecevit'in yanındayız.
• Lider olarak kabul etmiyoruz. Ecevit'e ihanet edenlerden biri olduğunu söyleyebilirim.

İSTANBUL (İl Sekreteri Hasan Sümer):
• Üzüntü içindeyiz. Partiyi sürdüreceğiz.
• Gürkan DSP'ye güven vermez.

ANKARA (İl Başkanı Kenan Sağol):
• Parti sürecektir. Bülent Bey çekilmiş, halk öne çıkmıştır.
• Gürkan demokratik sol harekete katkıda bulunmuş bir insandır. Liderliği ise, olabilir de, olmayabilir de.

TUNCELİ (İl Başkanı Hıdır Erdoğan):
• Ecevit'in gitmemesi için çalışıyoruz.
• Henüz yanıt vermek için erken.

ÇOCUK VE SUÇ

Sübyan koğuşları tarihe karışıyor

Küçük suçlular için tam bir cehennem olan normal cezaevlerindeki sübyan koğuşları yavaş yavaş boşalıyor ve çocuklar ıslahevlerine nakledliyor. Bir süre daha bu koğuşlarda kalacak çocukların korunması için de yeni uygulamalar devreye sokuldu

Çocuk "suçlu"lara yönelik olumlu gelişmeler birbirini izliyor. Onlarsa yıllardır öylesine horlanmışlar ki, kendilerine ait bir mahkemenin olması bile mutlu olmalarına yetiyor

"Çarşamba gece yarısı beni kaldırdılar. Yanımda yatan çocuk hiç karışmadı. Sümer A. ile yardımcısı iki kişi daha var yanlarında. Bir yandan bana şiş gösteriyor, bir yandan da pantolonumu açıyorlar. İlk gece geldi aklıma: O çocuk bağırmış ve kimse yardıma koşmamıştı. Başıma gelecekleri anladım. Pantolonumu çıkardılar, ağzımı kapadılar. Her şey olup bittikten sonra 'Bu çocuğa bir bardak su verin' dediler. Suyu içtim. Biri, 'Sesini çıkartırsan şişleriz seni' dedi, elindeki şişi yüzüme bastırarak. Aynı hareketi bir daha yapacak mı diye çok korkuyorum. Kendimi parçalamak geliyor içimden, bağırmak geliyor. Kime ne bağıracaksın? Bu pislik, bu tecavüz olayı her Allah'ın günü oluyor."

Böyle bir ortamda "her Allah'ın günü" bulunmanın ne kadar korkunç bir şey olduğunu mu düşünüyorsunuz? Peki, buna bir de yaşınızın 13-15 civarında olduğunu; kimsesiz, savunmasız, parasız ve "güzel bir gelecek"siz olduğunu ekleyin. Şimdi, sözü edilen ortam daha da korkunçlaşıp bir kâbus mekânına mı dönüştü? Peki öyleyse. Bu kadar işkenceden sonra işte size bir müjde: Bir çarşamba günü yaşanan bu korkunç olay geçen çarşamba değil, yakınlarda bir çarşamba günü de değil, çok gerilerde bir çarşamba günü yaşandı. Bu olay, **Nokta**'nın 24 Mayıs 1987 tarihinde çıkan 20. sayısında yer aldı ve ne mutlu ki, o günlerden bu günlere sübyan koğuşlarında çok şeyler değişti.

Son koğuşlar. Nokta'nın yayınından sonra sübyan koğuşlarında ciddi önlemler alınmaya başlanmıştı ama, yaraya neşter vuran en önemli gelişme, kurulmasına 1979 yılında karar verilen çocuk mahkemelerinin sekiz yıl sonra işlerlik kazanmaya başlamasıydı. Yasanın çıkmasından sonra ilk iş olarak hüküm giymiş çocuklar normal cezaevlerindeki sübyan koğuşlarından alınarak ıslahevlerine nakledilmişlerdi. Sübyan koğuşlarında yalnızca bölgelerinde ıslahevi bulunmayan, yargılanmaları sonuçlandırılmayan, ya da idam ve müebbet hapis cezası istemiyle yargılanan çocuklar bulunuyordu. Sübyan koğuşlarında bir süre için daha kalacak olan bu çocuklar için de yeni düzenlemeler yapılıyor, içinde bulundukları ortam hızla düzeltiliyordu. Yeni ıslahevleri açılıp sisteme bütünüyle işlerlik kazandırılana kadar uygulamaya konulan önlemler-

den en önemlisi, koğuşlara iyi yetiştirilmiş gardiyanların atanmasıydı. Bundan böyle, çocuklara tecavüz etmek için "sırasını bekleyen" ya da her türlü zorbalığa şu ya da bu nedenle göz yuman gardiyan tipine artık rastlanmayacaktı sübyan koğuşlarında. Ayrıca alınan çeşitli tedbirlerle koğuşlarda kalan çocukların, yetişkin tutuklularla görüşmesi de engellenmişti. Başka bir sevindirici gelişme denetlemeyle ilgiliydi. Eskiden hemen hemen hiç denetlenmeyen bu koğuşlar artık beraberlerinde sosyal hizmet uzmanları ve psikologlar olan savcılar tarafından sürekli olarak denetleniyor, çocukların istekleri yasaların izin verdiği ölçüde yerine getiriliyordu. Sübyan koğuşlarına konulan televizyon ve videolarla, çocukların özel olarak eğitildiği programlar da koğuşların ilk kez gördüğü bir başka yenilikti.

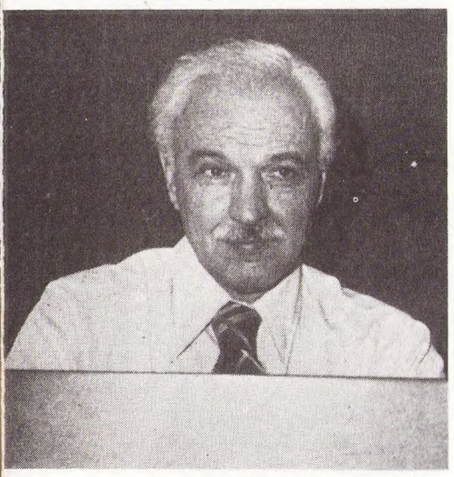

Atalay Yörükoğlu: "Batı'da şeftali çalan çocuğa en fazla şeftali bahçesini çapalama cezası verilir"

Çocuk ıslahevleri de bu güzel gelişmelerden payını almaya başlamıştı. Buralarda kalan çocukların bir sanat sahibi olmaları amacıyla sürdürülen çalışmalar sevindirici sonuçlara ulaşmıştı. Artık ıslahevlerindeki çocuklar, hayatlarının bu bölümünde çevrede bulunan resmi kuruluşlara ait fabrika ve diğer işletmelerde çalışabileceklerdi. Ayrıca bu çocukların geçmişleri çalıştıkları yerlerde kesinlikle gizli tutulacak, bu bilgilere yalnızca ilgili kuruluşların üst düzey yetkilileri ile savcılar sahip olabilecekti.

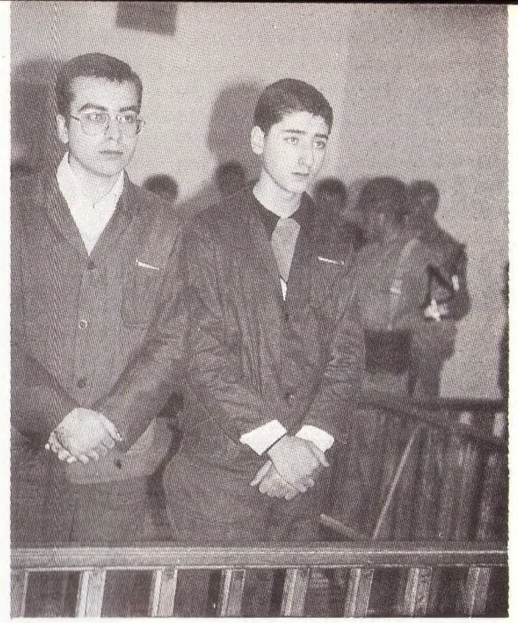

Çocuk mahkemeleri 1979 yılında kuruldu ama ancak bu yıl işlerlik kazanabildi

Hâkim çocuklu olmalı. Sübyan koğuşlarından ıslahevlerine geçişle birlikte, 1979 yılında kurulmasına karar verilen çocuk mahkemelerinde de ilk davalar görülmeye başlanıyor, böylece yasa, 8 yıllık bir aradan sonra işlerlik kazanıyordu. Bu mahkemelerin kuruluş yasasında yer alan ilginç bir nokta hâkimlerle ilgiliydi. Yasaya göre, bu mahkemelerde görev alacak hâkimlerin 30 yaşını bitirmiş, evli ve çocuk sahibi olmaları gerekiyordu. Mahkemelerin öteki özellikleri arasında duruşmaların kesinlikle gizli olarak yapılması, suçlu çocuklar ya da yargılanmalarıyla ilgili hiçbir yayının yapılamaması da vardı.

Ne var ki yasanın çıkmış olması her şeyi halletmiyordu. Kadro yetersizliği nedeniyle birçok çocuğun davasına hâlâ normal mahkemelerde bakılıyor, bu mahkemelerin haklarında görevsizlik kararı vererek çocuk mahkemelerine gönderdiği sanık çocuklar çok sayıda formalite yüzünden bir türlü çocuk mahkemelerine ulaşamıyorlardı.

Çocuk mahkemelerinin nihayet kurulması, Atalay Yörükoğlu'nun vurguladığı gibi bir aşamaydı kuşkusuz. Ama bu, çağdaş toplumlarla aramızdaki farkı kapatmıyordu pek. "Manavdan bir şeftali çaldı diye çocuğu hapse atmazlar orada. Ceza verilebilir ama, bu ceza bir şeftali bahçesinde çapa yapmak olabilir mesela" diyordu Yörükoğlu bu farkı anlatırken.

Bakalım önümüzdeki yıllarda içine girilen bu olumlu çizgi sürdürülebilecek, çocuğa, "suçlu" da olsa hak ettiği değeri verebilecek miydik? ●

Çocuğu cezalandırmak yararsız

Amerikalı uzman Victor Streib, çocuk suçluluğu ve çocukların cezalandırılmasına ilişkin olarak USA Today gazetesinin sorularına aşağıdaki yanıtları veriyor.

Soru: Büyüklerin işlediği suç ile çocuk suçu arasında ne fark vardır?

Cevap: Çocuklar refleksleriyle hareket ederler. Davranışlarını planlamaz ve sonucunu kestiremezler. Örneğin, birisini öldürmüşlerse çok şaşırırlar. Çünkü televizyonda, sinemada, masallarda ölüm ebedi değildir.

Soru: Peki, bu söylediğiniz delikanlı yaşlar için de geçerli mi?

Cevap: Tabii. Burada da "suç" kavramı yok. Düşününüz ki, yaptıkları şey, bir başka boyutta, örneğin TV'de, sinemada başkalarını "kahraman" yapan şeydir.

Soru: O zaman önlem ne olabilir?

Cevap: Kesinlikle ölüm cezası değil. Hatta ölüm cezasının caydırıcı etkisinin uzun süreli bir hapisten bile daha az etkili olduğu söylenebilir. Kendileriyle konuştuğum birçok çocuk, açıkça uzun süreli bir hapis cezasını ölümden daha korkunç olduğunu söyledi bana. Bununla hapis cezasını savunduğum sanılmasın. Önemli olan, onları suç işlemekten alıkoymaktır. Unutmayalım ki, çocuk "heyecan"a koşan, bu uğurda tanımadığı "ölümü", "hapsi" hiçe sayan kahramanlıklar peşindedir.

Limon efsanesi nasıl yaratıldı?

Türk halkı artık kavga istemiyordu, Müslüman olmasına karşın, Batı ile entegre bir Türkiye'ye "evet" diyordu, ama, günlük sıkıntıları da vardı. SHP'nin güleryüzlü muhalefeti işte bu verilere dayanarak yaratılmıştı... Peki limon esprisinin bütün çarpıcılığına karşın SHP neden aradığını bulamamıştı?

Seçime birkaç gün kalmıştı... Bir bir grup, Kartal'da seçim propagandası yapan bir ANAP milletvekiline ait konvoyun önünü kesecek ve arabaların üstüne limon sıkacaktı. Milletvekili adayının bu olaya tepkisi, sinirlenmek ve konvoyunu gerisin geri çevirmek oluyordu.

.....

Portakal sıkacağı satan firmalar, verdikleri gazete ilanlarında "limon" sözcüğünü "iri harflerle", portakal sözcüğünü ise, daha minik harflerle kullanmaya başlamışlardı.

.....

Çocuklar da işin farkındaydı... "Aaaa... Annnem, salataya vatandaşı sıkıyor" diye şaka yapacak kadar...

.....

"Limon imajı", neredeyse "SHP imajını" aşan boyutlarda popülerleşmişti...

Sahi, limon nasıl yaratılmıştı?.. Bu sorunun yanıtını anlatmasını rica ettiğimiz de, Yorum Ajans'ın Genel Müdürü Mehmet Ural tanrı vergisi bir yaratıcılıktan çok daha farklı bir şeyi anlatacaktı...

"Önce Türkiye'nin sosyo kültürel haritasını çıkarmaya çalıştık" diyordu .Türk seçmeninin beklentileri, şikâyetleri nelerdir? Onu saptamaya çalıştık. İlk çalışmalarımız gösterdi ki, SHP'nin güçlü, belirlenmiş bir imajı yoktu. Türk halkı İnönü'yü çok iyi tanımıyordu. Liderlerin popüleritesi açısından, İnönü dördüncü sıradaydı..."

SHP'nin imajını kesin çizgilere ulaştırmada ilk çıkış noktası, olarak Türk seçmeninin "beklentileri"ni esas alacaklardı. Son yapılan araştırmalar gösteriyordu ki:

"Türk seçmeninin temel isteği, huzur ve uzlaşmadır. Onun içindir ki, kavgasız, gerektiğinde uzlaşabilen ve toplumu maceralara sürüklemeyen bir lider tipi daha çok güven yaratmaktadır.

"Müslüman olmasına karşın Türk insanı, Batı ile entegre olmaya isteklidir."

Artık Türk seçmeni, eğilimlerini "inançlara" göre değil "somut politika önerilerine" göre ortaya koyuyordu.

Kısacası, Türk halkı güvenilir, kararlı ve dürüst siyasi liderler istiyor ve arıyordu... Bu kıstaslar çerçevesinde, Yorum Ajans ekibi, SHP için yeni bir çatı çatmak zorunda kalmayacaktı. Mehmet Ural: "Erdal Bey'i daha yakından tanıdığımızda, bütün bu aranan özelliklere sahip olduğunu, çok daha iyi görecektik. Geriye kalıyordu, söz konusu özellikleri belli bir imaj çerçevesinde topluma daha etkin olarak yansıtmak" diyordu...

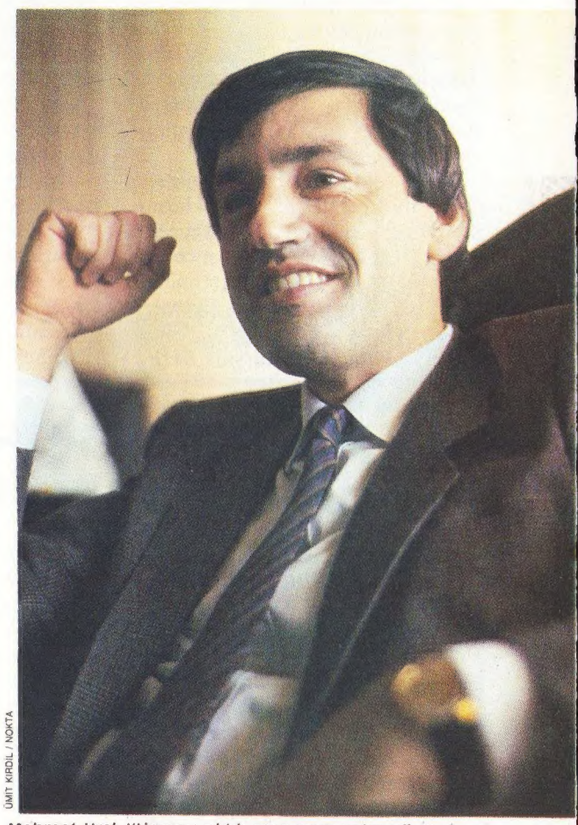

ÜMİT KIRDİL / NOKTA

Mehmet Ural: "Limonu sıktık ama suyu yetmedi..."

"Güven veren ve gülümseyen" bir lider görünümüyle sunulacaktı Erdal İnönü...

Bu çerçevede başka stratejiler de belirlenecekti. Çok gerekmedikçe İnönü'nün polemiğe girmemesi planlandı. Nitekim Ecevit'in saldırılarına bile İnönü pek cevap vermemişti. Tartışmak ve biraz daha gerginlik dozu fazla konuşmalar gerektiğinde, SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar devreye girmişti kampanya boyunca... İnönü değil...

Madem Türk seçmeni karamsarlığa kapalı, umutlu olmaya açıktı...

Seçim panoları için renkler de en canlısından seçildi... Kırmızı, yeşil... Reklam fotoğraflarında, güleryüzlü insanlar kullanıldı. Kimse sıkıntı duymak istemiyordu.

Bütün bu ayrıntılı çalışmalara karşın, Mehmet Ural, "Biz birşeyler ürettik ama, ortadaki sonucun asıl sahipleri partililerdir. Onlarla gerçek bir ekip çalışması yapmasaydık, durum çok daha farklı olurdu" diye düşünüyordu

Temel hedefleri seçim platformunu SHP'nin belirlemesiydi.

İşte "limon" bu platformun belirlenmesinde çok önemli bir rol alan "temel imaj" olacaktı... Peki limon imajı nasıl yaratılmıştı?

Mehmet Ural şöyle anlatıyordu:

"ANAP dünü zor günleri hatırlatıp korkutarak ve yarına dönük vaatler sunarak yürütüyordu kampanyasını... Buna karşın ANAP'ın en zayıf olduğu nokta bugündü."

"Yapılan kamuoyu yoklamaları halk için birinci derecede önemli

olan sorunların "enflasyon" ve "geçim sıkıntısı" olduğunu ortaya koyuyordu. O kadar ki, işsizlik ve yolsuzluk gibi konular dahi arka plana atılmıştı..."

İşte, bunu yakaladıktan sonra seçim platformunu belirlemek daha kolay olmuştu. Ondan sonra, görselliği güçlü bir simge aramaya başlayacaklardı. Öyle bir simge olmalıydı ki bu:

"Göze hızlı hitap etsin, akılda kalsın, çarpıcı etki yaratsın."

Çünkü, göz, kulaktan daha duyarlı bir organdı. Duyduklarımızı gördüklerimizden daha kolay unutuyorduk.

Uzun uzun toplantılar yapmışlar ve o toplantıların içinden gelişerek çıkmıştı "limon" imajı. Yaratıcısı, şirketin kurucu ortaklarından Osmanlı Uslu'ydu. Uzun bir düşünme ve birikim sonucu, birden bire bulmuştu "limon"u Uslu.

Limon buluşunu izleyen günlerde rakibin dengesini bozduklarını açıkça göreceklerdi... Reklam çevreleri, "Limon"a ANAP'ın cevap vermesini reklam tekniği açısından "yanlış" buluyor ve bunun yaratılan imajı daha da kökleştirdiğini belirtiyorlardı. Ona karşılık SHP,

ÜMİT KIRDİL / NOKTA

Yorum Ajans çalışanları garip bir limonu politikaya hazırlarken...

ANAP'ın kullandığı "çağ atlama" kavramını karşı cevap verme anlamında dahi olsa kullanmaktan bilinçli olarak çekinmişti.

Bir reklam ajansının tüm seçim kaderini belirlemesi olası mıydı peki? Mehmet Oral "Siyasi kampanya, reklam ajansını aşar" diyor.

Mehmet Ural Uluslararası Siyasi Danışmanlar Derneği'nin ilk iki Türk üyesinden bir tanesi. Öteki üye de Bülent Tanla... Siyasi danışmanlık siyasi dili iyi bilmeyi gerektiriyor. Politikayla öteden beri çok ilgilenmiş olmasına karşın Ural, hiç politikacı olmayı düşünmemiş. Yorum Ajans'ın ortaklarından Uslu da öyle... Politikacılık deyince hemen elini kaldırıp "Yok... Yok" diyor●

'Limon çarpıcıydı ama ardında somut politika yoktu'

Yorum Ajans, SHP için seçim platformu belirlerken, halkın "çatışma" değil, "uzlaşma" aradığını veri alarak çalışmalarını yürütmüştü. Aynı noktaya, Boğaziçi Üniversitesi Öğretim üyelerinden Prof Metin Heper de değiniyor ve diyordu ki: "Türkiye'de insanların birinci derecede istikrar aradıkları bana çok yatkın geliyor."

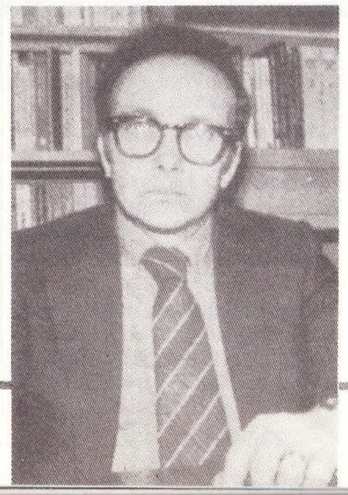

Peki SHP, böyle doğru bir hedef tesbiti yapıp, İnönü'yü gülümseyen ve güven veren bir lider imajı ile kitlelere sunduğu halde neden seçimlerde umduğu başarıyı elde edememişti?

Bu çerçevede sorularımızı Metin Heper şöyle yanıtlayacaktı:

Nokta: SHP, limon esprisi ile çok kesin bir etki yarattığı halde neden umduğunu bulamadı?

Heper: Politikacıların kendilerini somut bir şekilde halka sunması, giderek daha fazla önem kazanıyor. ANAP, başarısını büyük ölçüde buna borçlu. Kavgacı olmaktan özellikle çekiniyorlar. Ona karşın Özal, son yıllarda, halkın bütün dikkatini "ekonomiye" teksif etti. Diyebilirim ki, ilk defa halka ekonomi öğretti. O nedenle, halkın karşısına muhalefet olarak çıktığımız zaman artık "Nasıl yapacaksınız?" sorusuna da çok açık yanıt getirmeniz gerekiyor.

İnönü, kavgacı olmayan güleryüzlü, emniyet telkin eden üslubu ile partisine puan kazandırmıştır. Buna karşın ekonomi konusunda tutarlı ve inandırıcı olamamıştır.

Nokta: Son yıllarda reklam ajanslarının politika platformundaki başarılarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Heper: Limon kampanyası gerçekten çarpıcıydı. Ama, bu kadar çarpıcı bir kampanya hazırlasanız bile, arkasında somut politikalar yoksa işe yaramıyor.

Nokta: Politikacılık, artık giderek daha az ilgi duyulan alanlardan biri haline mi geliyor acaba?

Heper: Türkiye'de demokrasinin ikide bir tökezlemesi sonucu politika küçük görülmeye başlandı. Ancak, yeni koşulların insanları yeniden politikaya çekebileceğini düşünüyorum. İnançlar yerine somut programlar ortaya konmaya başlandı. Eskiden liderler daha önemliydi. Şimdi programlar önemli olmaya başladı. Bu da Türkiye'de giderek siyasetin cazibesini artıracaktır.

BATUHAN KIRAN / NOKTA

Saldırıya uğramasına karşın "deneyimli kadın" olarak nitelenen iki çocuk annesi S.M. yüzünü objektiften gizleyerek Nokta muhabirine dert yanıyor

HUKUK / KADIN OLMAK KOLAY DEĞİL

Evlenmiş, boşanmış, hem de kadın...

Cinsel amaçlı saldırıya uğradığı iddiasıyla açtığı davanın gerekçeli kararında "deneyimli kadın" diye tanımlanarak hakarete uğradığını söyleyen S.M., hâkimi Yüksek Hâkimler Kurulu'na şikâyet ederek, hakkında tazminat davası açtı.

Handaki dernek lokaline gittim. Erol vardı. Matematik hocası daha gelmemişti. Sonra geldi, gitti. Erol sanat tarihi notlarıma bakmak istedi. Oda kapısını ne zaman kapattığını fark etmedim. Ben koltukta oturuyordum. Gözüm ağrıdığı için çaylı pamukla kapalıydı. Daha sonra elektrik söndü ve oda karanlıkta kaldı. Yanıma geldi. Niyetini anladım ve itiraz ettim. Ancak ısrarla benimle birlikte olmak istiyordu. Mücadele etmeye başladım. Bu arada elimle camı kırdım. Üstüm başım kan olmuştu. Bağırdım. Belimden tutup içeriye çekti, gene boğuşmaya başladık. Bu arada tekrar bağırdım. Dışarıdan duyuldu. O bunu anlayınca 'Allah belanı versin' diyerek kapının kilidini açtı." 27 yaşındaki S.M. adlı genç kadın İstanbul 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde, yaşadıklarını böyle anlatıyordu.

Sonuçta 24.12.1985 tarihinde mahkeme sonuçlanıyor ve karar açıklanıyordu. Mahkeme heyeti Erol Timur'u şehvet hissi ile alıkoyma ve ırza geçme teşebbüslerinden suçsuz, sarkıntılıkta bulunmaktan suçlu buluyor ve 6 ay hapisle cezalandırıyordu. Daha sonra Yargıtay 5. Ceza Dairesi "...sanığın mağdureyi hile ile alıkoyma ve ırza geçmeye eksik teşebbüsten de cezalandırılması" gerekçesiyle kararı bozuyordu. Bunun üzerine yeniden bakılan dava sonucunda üç kişilik mahkeme heyeti üye Kemal Bilgiç'in muhalefet şerhine karşın, Başkan Naci Tanrıverdi ve üye Muzaffer Kaptanoğlu'nun oylarıyla ilk kararını tekrarlıyor, bu arada S.M.'ye göre "bir ibret vesikası" olan gerekçeli kararını da yazıyordu: "... kısa sürede iki evlilik ve boşanmasının tesbiti karşısında deneyimli bir kadın olan mağdurenin bu tip ilişkilerden, davranışlarının da normal bulunmadığının kabulü uygun görülmüştür."

Evlenmiş, boşanmış, hem de kadın... Mahkemenin Yargıtay'ın bozmasından sonra kaleme aldığı bu gerekçelerin hemen devamında da şu sözler yer alıyordu: "...Han kapısının kapanmasından sonra mağdurenin davranışları nedeniyle sanığın kendisine sarkıntılık yaptığı..." Bu gerekçeli karar karşısında S.M. adeta davacı olarak geldiği mahkemede suçlu konumuna düşmüş hissine kapılıyor ve kendi deyişiyle, "Kadın ve boşanma konusuna bakış açısı şeriat kanunlarına uygun heyetin" başkanı hâkim Naci Tanrıverdi'den Yüksek Hâkimler Kurulu'na verdiği bir dilekçeyle şikâyetçi oluyordu. Ayrıca Tanrıverdi aleyhinde kendisine yazılı olarak hakaret ettiği iddiasıyla

"... kısa sürede iki evlilik ve boşanmasının tesbiti karşısında deneyimli bir kadın olan mağdurenin" demişti Yargıç Naci Tanrıverdi

1 liralık manevi tazminat talebiyle dava açıyordu.

S.M. konuyla ilgili olarak açtığı davanın dilekçesinde şunları yazıyordu. "Sadece kadın oluşumdan ve iki defa evlenip boşanmış olmamdan dolayı, adaletin temsilcisi olan ve adalet dağıtan heyet, bana evrak üzerinde hakaret etmiştir. Bu gerekçeye göre bugün herhangi bir saldırıya veya hakarete uğrasam başvuracak hiçbir adli makam ve merci bulamayacağım, çünkü zaten

BATUHAN KIRAN / NOKTA

Zehra Başar, "Kadınlar yargı önünde de endişeli..."

iki evlilik yapmakla saldırılabilir olmayı haketmişim."

"Resmi makamların huzurunda dahi." Bu arada tecavüze yeltenme ve zorla alıkoyma suçlarından sanık Erol Timur ise, suçlamaları bütünüyle reddediyor ve bunun kendisine karşı düzenlenmiş bir tertip olduğunu ileri sürüyordu. S.M.'ye göre ise, olay mahkemenin gerekçeli kararıyla ve bu gerekçede yazılanlarla çok daha vahim bir noktaya gelmişti. S.M. "Mahkeme heyeti dul bir kadın karşısında objektif olamıyor" derken, dava sırasında yaşanan bir olayı şöyle anlatıyordu: "Mahkemede nüfus kâğıdının aslında ölen ablama ait olduğunu söyledim. Biliyorsunuz Anadolu'da çok sık rastlanan bir şeydir bu. Ölen çocuğu nüfustan sildirmezler, sonra doğan çocuk bu nüfus kâğıdını kullanır. Büyük bir içtenlik ve dürüstlükle bunu açıkladım." S.M.'nin bu açıklaması da gerekçeli kararda şöyle değerlendiriliyordu: "...mağdurenin 1.6.1953 şeklinde gelen doğum kaydına göre, o kayıt benim değildir, ben nüfusa kayıtlı değilim, ablamın kaydıdır şeklindeki beyanı da mağdurenin resmi makamların huzurunda dahi çekinmeden kimliği hususunda dahi aldatıcı beyanlarda bulunmakta olup, sanığın savunmaları bu bakımdan lehine olarak mütalaa edilmiş..."

"Sürekli bir tehdit." S.M.'nin avukatı Ufuk Erkunt ise bütün bu gelişmelerle ilgili şu değerlendirmeyi yapıyordu: "Toplumda tecavüze uğrayan insanların aşağılanması erkeğin karakterinde vardır. Mağdurun kişiliği, yargı organlarına göre gelişmemiş toplumlarda olaya davetiye çıkaran bir kişi, gelişmiş ülkelerde ise, kazaya uğramış suçsuz, sıradan bir kişidir." Ayrımcılığa Karşı Kadın Derneği başkanı Zehra Başar, mahkemenin gerekçeli kararını S.M.'nin evlenip boşanmış olması, ve "kadın istemese olmaz" anlayışına dayandırmasını eleştirerek şu açıklamayı yapıyordu: "Mahkeme tutanaklarına yansıyan bu olayı Türk kadınına yapılmış bir hakaret olarak görüyorum. Burada suçsuzluğunu kanıtlamak zorunda bırakılan kişi, tecavüze uğrayan oluyor. Kadınlar, Türkiye'de sürekli olarak saldırıya uğramak endişesi ile yaşıyorlar. Sokakta, işyerinde, her yerde. Bakışı, giyimi, yaşam tarzıyla mevcut değer yargılarına uymak zorunda kadın, sürekli bir tehdit altında. Ancak bu tehdidin ve olumsuz bakış açısının yargı organlarına da yansıması endişe verici."

Başar, bu bakış açısında kadınların kendilerini güvence altında hissedemeyeceklerini ve derneğe, benzer birçok olayın yansıdığını belirterek bu konuyu bir kampanya çerçevesinde gündeme getirmeyi düşündüklerini belirtiyordu. Mahkemenin gerekçeli kararına karşı mücadele başlatan ve bunu inançla sürdüreceğini söyleyen S.M.'nin konuyla ilgili görüşleri de, giderek kendi özel olayından çok, genel bir kadın hakları için mücadeleye doğru yöneldiğini gösteriyordu. Şunları söylüyordu S.M.: "Bu hakareti ve hedef göstermeyi bütün kadınlara yapılmış kabul ediyorum. Cinsiyeti kadın olan herkesin bir ya da iki evlilik yapacağını belirlemesi şansı olmadığından, yaşadığı süre içersinde bir ya da iki kez evlenebilir. Bu hakaret, onlar adına da saldırılabilir davetiyesinin çıkartılmış olması demektir."

Gülçin TAHİROĞLU

İkiydik "Beş„olduk.

175 48 42-43

Not edilmesini rica ederiz.

İRA REKLAM AJANSI A.Ş.
Yıldızposta Cad. 48, Dedeman Işhanı Kat:6/14
80700 Esentepe-İSTANBUL
Tel:175 48 42-175 48 43 Telefax:173 09 38

YÜZYIL
Psikolojik Danışmanlık Eğitim ve Yönlendirme Merkezi

Kişiye özel!..

YÜZYIL Danışmanlık kendimizle barışık ve daha mutlu yaşamamız için, kişiye özel danışmanlık hizmeti de veriyor.

Yaşama bakışımıza, davranışlarımıza bilinçle katılabilmemizi sağlıyor. Çağdaş yöntemlerle, tekniklerle... YÜZYIL'ın Bireysel Danışmanlık hizmetleri, sorunları tanımlayarak çözümleri birlikte saptayarak bizi 'yeni' bir kişiliğe hazırlıyor.

Kişiye özel danışmanlık hizmetlerinden yararlanın!

Yüzyıl Eğitim Kurumları A.Ş.
Büyükdere Cad. 157/12 Zincirlikuyu, İstanbul
Tel: 166 84 60

Aysel-Hikmet Yurtseven çiftinin on yıl süren evliliğinin dramatik sonu Adli Tıb'ba konu oldu

ADALET / ADLİ TIP

Adli Tıp tartışılıyor

Bilirkişilik görevi yapan Adli Tıb'bın birçok davada verdiği birbiriyle çelişen farklı raporlarla adaleti yanılttığı ve geciktirdiği öne sürülüyor

Aysel hemşire, son zamanlarda yakınlarına eşiyle sürekli tartıştıklarından, geçinemediklerinden söz ediyor. Polis olan kocası Hikmet Yurtseven'in kendisini bir kadınla aldattığından şüpheleniyordu. Genç kadın, kocasıyla tanışmalarının doruğa tırmandığı günlerden birinde evinde ağır yaralı olarak bulundu. Kafasına kurşun yemişti. Aysel hemşire 4 Ekim 1986 günü İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde son nefesini verdi. Arkasında bir sürü giz bırakmıştı.

Aysel Yurtseven'in başına ne gelmişti? İntihar mı etmişti, bir cinayete mi kurban gitmişti? Bu soruların cevabını hastane tutanaklarını, otopsi raporlarını inceleyerek yargı verecekti kuşkusuz. Yine öyle oldu. Her şüpheli ölüm vakasında izlenen yol, Yurtseven için de izlendi.

Sağdan mı girdi, soldan mı? Aysel Yurtseven'in ölümüne ilişkin hastanede düzenlenen rapor şöyleydi: "Sol paratalden 3 cm parçalı ateşli silah giriş deliği, sağ tanperolde 5 cm beyin dokulu çıkış deliği mevcut..." Yani bu rapora göre kurşun Aysel Yurtseven'in başının solundan girip sağından çıkmıştı. Olaydan iki gün sonra Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Adli Tıp Ana Bilim Dalı'nda yapılan otopsi raporunda ise, ilk raporun tam aksine, ölüme neden olan kurşunun kadının başının sağ tarafından girip sol tarafından çıktığı belirtiliyordu. Bu arada gelen balistik raporları bir gerçeği daha çıkardı ortaya: Ölüme neden olan kurşun kadının polis olan kocasının beylik tabancasından çıkmıştı.

Ortada tek olay, ama bambaşka iki rapor vardı. Eğer birincisi doğruysa Aysel Yurtseven'in cinayete kurban gittiği düşünülecekti, çünkü kadın solak değildi. Yok, ikinci rapor doğruysa, intihar şüphesi üzerinde de durulabilirdi.

Yargı, ikinci raporla üzerindeki şüpheler kalkan Hikmet Yurtseven'i serbest bırakmış, bu kez de Aysel Yurtseven'in ailesi "Aysel'i kocası öldürdü" iddiasını ortaya atmıştı. Aile, İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'na verdiği iki dilekçede iddialarına belge olarak iki ayrı otopsi tutanağını gösteriyor, ancak savcılık

Bilgisayarınızı titizlikle seçin.
Programınızı da...

Ahmet Kehri

LOGO
YAZILIM

Mühürdar Cad. Dr. Şakir Paşa Sok. Alibey Apt. 69/A Da.11
Kadıköy/İSTANBUL Telefon: 3452256 - 3458444

Basında yeni alternatif.

6 Aralık'ta **Zaman** değişiyor.

Farklı bir gazeteyle tanışın.

Doğrudan, doğruluktan, insandan yana bir gazeteyle tanışın.
İlgileriniz, zevkleriniz, alışkanlıklarınız
mahalle dedikodularını ve yatak odası maceralarını aşıyorsa,
"Daha başka şeyler de olmalı, bu dünya böyle dönmemeli"
dediğiniz oluyorsa,
Duyduklarınız, seyrettikleriniz, okuduklarınız
sizi tatmin etmiyorsa, yeni bir **Zaman**'la tanışın.
Olayları, görüşleri, yorumları bağımsız ve bağlantısız
bir kadro ile izleyin.

Zamanınızı değerlendirin.

Zaman kalabalıkların değil, doğruların endişesini taşır.
Haber ve yorumları orijinaldir, saptırılmamıştır.
Zaman'ın her satırı anlamlıdır, özenle seçilmiştir,
doğruluğundan kuşku duymayacağınız bilgi
ve düşünceleri aktarır...
Zaman yaşayan gazetedir, kaynaktır.
Gündelik alışkanlıkların üstünde, moda akımların dışındadır.
Zaman yeni, yeni olduğunca kalıcıdır.

Mehmet Şevket Eygi yönetiminde.

ANKARA Tel : 310 49 25 (3 Hat)
İSTANBUL Tel : 512 40 00 - 511 95 74

bu suç duyurularını kabul etmiyordu. Aslında bu olay Adli Tıb'bın verdiği farklı raporlardan kaynaklanan davalardan sadece biriydi. Adli Tıb'bın birçok olayda çelişkili kararları vardı ve bu avukatlardan Yargıtay'a kadar çok sayıda kişi ve kurum tarafından eleştiriliyordu.

Ancak tıp uzmanlarına göre "tıp kesinlik taşımazdı." Bu nedenle de Adli Tıb'bın çeşitli ihtisas kurullarının raporları çelişebilirdi. Zaten kanun da bu çelişkiyi kabul etmiş ve bir nevi hakemlik niteliği olan Adli Tıp Genel Kurulu'nu kurmuştu. Ancak Adli Tıp Genel Kurulu'na gitmeden sonuçlanan pek çok dava vardı.

Sultanahmet'teki köhne binadan, Cerrahpaşa'daki modern binaya taşınmak da Adli Tıb'bı söylentilerden kurtaramadı

Aysel Yurtseven olayı gibi kurşunla baş yaralanması olaylarında kesin tanı konabilir miydi? Kendisi de Adli Tıp İhtisas Kurulu üyesi olan Prof. Dr. Kemal Alemdaroğlu, kafa tamamen darmadağın olmamışsa kurşun giriş ve çıkış deliklerinin kolayca tanısının yapılabileceğini söylüyordu. Bu tanı için tıpta kesinliğe varan tanımlamalar, kurallar kabul edilmişti. Uzun yıllar Adli Tıp'ta Morg Müdürlüğü yapmış olan ve şimdi de İstanbul Tıp Fakültesi'nde Adli Tıp dersleri veren Doç. Dr. Mehmet Aytaç da Kemal Alemdar'la aynı görüşü paylaşıyordu. Doç. Dr. Mehmet Aytaç, "Özellikle kafasına girmiş ve çıkmış mermi yarasında, yeterli Adli Tıp bilgisi olan bir hekimin yanılması mümkün değildir" diyordu. Aytaç'a göre, ancak kafatasının uzun namlulu bir silahın mermisi ile dağılıp parçalanması halinde yanılmak mümkündü. Aysel Yurtseven'in kafası ise tamamen parçalanmamıştı ve ölüme neden olan silah uzun namlulu değildi...

Tek olay dört ayrı rapor. Bu kez ortada yine tek olay ama dört ayrı rapor vardı. Orhan Dişisağlam, arkadaşı Gökhan Elbirler'i bıçakla yaralamıştı. 1980 yılından 1982 yılına kadar süren davada Adli Tabip'liğin konuya ilişkin verdiği tam dört ayrı rapor vardı. Raporlardan ikisi yaralama olayı sonunda Gökhan Elbirler'in hayati tehlike geçirdiğini belirtirken, diğer ikisi de sadece 10 ve 15 gün işinden gücünden uzak kalacağını öngörüyordu. Bu hayati tehlike konusu yargı açısından önemliydi. Çünkü buna göre sanık ilgili ceza maddesinin öngördüğünden daha az ya da daha fazla ceza alacaktı.

Bu olayla ilgili verilen son raporda imzası bulunan Prof. Dr. Kemal Alemdaroğlu, bu olayda farklı raporların eksik belgelerden kaynaklandığını söylüyordu. Eksik bir röntgen filmi davanın uzamasına neden olmuştu. Alemdaroğlu'na göre "Maalesef bu eksik belgeler" nedeni ile yanılgılar olabiliyordu.

Cezai ehliyet sorunu. Adli Tıb'bı en çok zorlayan konulardan biri de ceza ehliyetinin tayini konusuydu. Çünkü Adli Tıp niteliği gereği bu konuda terazinin en hassas nok-

"Kızım öldürüldü"

Aysel Yurtseven'in babası Ali Rıza Acar'la, **Nokta** *adına Ali Ayaroğlu konuştu.*

Nokta: Kızınızın ölümünden kocası Hikmet Yurtseven'i suçluyorsunuz, iddialarınız nerden kaynaklanıyor?

Acar: Olayın bir cinayet olduğu yönünde güçlü bazı ipuçları var. Olay gecesi kızımla kocası bir aradaymış. O gece oğlum Yusuf Acar onlarda kalmak için evlerine gitmiş, ancak kızımla kocasının tartıştıklarını görünce gece saat 22.00 sıralarında ayrılmış. Sabaha karşı da kızım vurulmuş, aynı gün de ölmüş. Otopsi raporunda kurşunun kafanın sol tarafından girip sağ tarafından çıktığı yazılı. Hastane raporunda da tam tersi. Benim kızım solak değildir, her zaman sağ elini kullanırdı.

Nokta: Kızınızın intihar etmesi için bir neden var mıydı?

Acar: Kızım iyimser bir insan olarak tanınmıştı. Öldüğü gün hastanedeki önlüğünün cebinde 6 Ekim 1986 günü yapacağı işlerin programı çıkmış. İntiharı düşünen biri program yapar mı?

Nokta: Kızınız kocasının kendisini aldattığından şüpheleniyormuş.

Acar: Damadın, İnci adında bir kadınla ilişkisi olduğu gizli bir şey değildi. Hatta kızım bu kadına telefon edip ilişkiyi öğrenmek istemiş. Kadın da kızıma senin kocanla iki yıldır birlikte yaşıyoruz haberin yok mu, demiş... Bence kızım öldürüldü, cinayetten sonra ben robot gibi oldum. Adli Tıp raporları tamamen çelişkilidir. Biz ailece perişanız, parasızlık yüzünden avukat tutamadık. Bizi de duruşmaya çağırmadılar. Biz anayız, babayız neden duruşmaya çağırmazlar. Ailece perişan olduk.

tasıydı. Cinayet işlemiş birine Adli Tıp "cezai ehliyeti tamdır" derse suçlu müebbetten idama kadar ağır bir ceza alabilir, cezai ehliyeti yoktur derse, böylesine ağır bir cezadan kurtularak sadece bir-iki yıl tıbbi gözetim altında kalırdı.

Meryem Arıkanoğlu cinayet suçuyla yargılanıyordu. Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde müşahade altına alınan Meryem Arıkanoğlu hakkında 9 kişilik sağlık kurulu akıl hastası olduğu yolunda rapor vermişti. Aynı kadın için Adli Tıp 4. İhtisas Kurulu'nun verdiği rapor ise tamamen farklıydı. Kurul, kadında "Cezai ehliyeti ortadan kaldıracak herhangi bir psikolojik bulguya rastlanmadığı" kanaatine varmıştı. Acaba hangi rapor doğruydu? Birincisi doğruysa, kadın ceza almayacak, ikincisi doğruysa cezalandırılacaktı. Mahkeme ikinci rapora itibar ediyor ve kadın müebbete mahkûm oluyordu. Ancak Yargıtay hükmü bozuyor, cezai ehliyet konusunun yeniden araştırılıp davanın yeni baştan görülmesini istiyordu.

Özellikle cinayet davalarında ve miras davalarında akıl sağlığının yerinde olup olmadığının cevabı çok önem taşıyordu. Keza, Selma Manço hakkında ölmeden önce verilmiş "Akli melekelerinin yerinde olduğu ve hukuki ehliyete sahip olduğu" yolunda bir karar verdi. Ancak ölümünden sonra, mirasçıların bir kısmı, Manço'nun ölmeden önce akli melekelerini yitirdiğini iddia ediyordu. Bunun üzerine açılan dava sonunda olaya bilirkişilik yapan 4. İhtisas Kurulu Selma Manço'nun akli melekelerinin

KAMRAN MERCAN/NOKTA

Özcan Köknel'e göre ceza ehliyeti tayininde yanılmak mümkün

yerinde olmadığı kanaatine varıyordu. Daha sonra Adli Tıp Genel Kurulu,İhtisas Kurulu'nun aksine kadının akli melekelerinin yerinde olduğu ve hukuki ehliyetinin tam olduğu kararını verecekti.

Yargıtay Adli Tıb'bı suçluyor. Bu çelişik kararlar Yargıtay tarafından da gözleniyor ve bu nedenle de Yargıtay Adli Tıp hakkında suç duyurusunda bulunuyordu. Suç duyurusunda "Adli Tıp Kurumu Başkanı Prof. Şemsi Gök'ün pek çok dosyada görülen ve tevali eden (Süren) yargılamayı geciktirici ve etkinliğini azaltıcı nitelikteki tutum ve davranışından dolayı hakkında adli soruşturma açılması için İstanbul Cumhuriyet Savcılığı nezdinde, suç duyurusunda bulunulmasına..." ifadesi yer alıyordu. Ayrıca Yargıtay 1. Ceza Dairesi suç duyurusunun yanına böyle bir duyuru için gerekçe olabilecek örnekler ekliyordu. Ancak suç duyurusu Fatih Cumhuriyet Savcılığı'na yapılan soruşturmada takipsizlikle sonuçlanacaktı.

İyi niyet, kötü niyet. Özellikle cezai ehliyet konusundaki farklı kararlar yargıyı olduğu kadar Adli Tıb'bı da zor durumda bırakıyordu. Acaba bu raporların farklılığında bir kötü niyet mi vardı? Psikiyatrist Prof. Dr. Özcan Köknel bu farklılıklarda kötü niyet aramadan önce "cezai ehliyet vardır ya da yoktur" demenin güçlüklerine değinilmesi gerektiğini vurguluyordu. Şizofrenide ve çeşitli psikozlarda psikiyatri bilimi kesin tanı koymada zorlanırdı. Bu konuda literatürde kabul edilmiş çok farklı tanı ölçütleri vardı. Her doktor da kendi formasyonundaki ölçütlere göre tanı koyardı. Öte yandan şizofreni gibi vakalarda hasta suç işlediği tarihte şizofren tavrı gösterirken gözetim sırasında bu belirtilerin hiçbirini gösteremeyebilirdi. Özcan Köknel'e göre bu tanı koymadaki zorluk bazı kişiler tarafından kullanılabilirdi. Özcan Köknel "İnsan ya mesleğinden dolayı hata yapar ya da kasıtlı olarak yapar", diyor ve ekliyordu: "Maalesef yanlış tanıyı koymakta mesleğimizden gelen hatayı yapabiliyoruz, cezai ehliyetin tanımı çok güç bir mesele. Bunu kesin olarak yapamıyoruz. Adeta hekimlik ile dedektifliğin birlikte yürümesi gerekiyor. Bu hatayı bir çıkar uğruna bilerek yapmamak, hekimliğin özelliğini bir çıkar uğruna kullanmamak gerekir."

İşkence var mı, yok mu? Adli Tıb'bın eleştiriye uğradığı alanlardan biri de işkenceye ilişkin davalardı. **Nokta** muhabiri siyasi davalarda uğraşan birçok avukatın, işkence iddialarıyla ilgili olarak Adli Tıp kurullarınca farklı yorumların getirildiği pek çok dosya çıkarttığına tanık oluyordu. Avukat Ergen Cinmen **Nokta** muhabirine Adli Tıb'bı oluşturan bazı hekimlerin görevlerini savsakladıklarını ve meslek ahlakı ile tüm hekimleri bağlayan "Tıbbi Deontoloji" kurallarına aykırı davrandıklarını öne sürüyordu. Cinmen bu iddialarını Mustafa Asım Hayrullahoğlu'nun emniyet müdürlüğünde işkence ile öldürüldüğü savıyla açılan davaya ilişkin olarak öne sürüyordu. Hayrullahoğlu'nun işkence görüp görmediğine ilişkin Adli Tıp kurumunca verilmiş birbiriyle farklı üç ayrı rapor vardı. Bu raporlar üzerine Cinmen "Ölüm nedenini gizledikleri gerekçesiyle Adli Tıp yetkilileri hakkında suç duyurusunda bulunuyor ancak suç duyurusu takipsizlikle sonuçlanıyordu.

Dr. Gencay Gürsoy da Cinmen'in görüşlerini paylaşıyordu. İşkence davaları ile ilgili avukatların talebiyle pekçok dosya incelediğini söyleyen Gürsoy, "Bu dosyalardaki çeşitli Adli Tıp otopsi raporlarında işkenceye ait tıbbi delillerin zaman zaman açıkça gözardı edildiğine, ölüm nedeninin tıbbın esnek tabiatına sığınarak çoğu kez idare lehine yorumlandığına tanık oldum" diyordu.

Avukat Ergin Cinmen "Delilleri karartıyorlar"

BATUHAN KIRAN / NOKTA

Adli Tıp neden şaibe altında. Prof. Dr. Kemal Alemdar çelişkili gibi görünen farklı yorum getirilmiş raporları eksik belgelere bağlarken, Doç. Dr. Mehmet Aykaç uzun yıllar yaptığı morg müdürlüğü deneyimlerine dayanarak farklı yorumlar getiriyordu. Aykaç özel bir branş olan Adli Tıb'bın özel bir eğitim gerektirdiğini söylüyordu. Oysa Türkiye'de bu konuda yeterli sayıda yetişmiş öğretim görevlisi yoktu, bazı tıp fakültelerinde Adli Tıp kürsüsü olmadığından öğrenciler bu konudan bihaberdiler. Kürsü olan üniversitelerde ise haftada 2 saat verilen derslerde gerekli formasyon sağlanamıyordu. Eğitim yetersizliğini dayanak yapan Doç. Dr. Aykaç belki de pek çok soruya açıklık getirecek şu yorumu yapıyordu.

"Üniversiteden mezun olan hekim de maalesef Adli Tıp konusunu iyi bilmeden çıkıyor. Yapacakları otopsi raporlarında ve otopsilerde her zaman yanılgı beklenmeli."

Şaziye KARLIKLI, Ayşe BAŞTÜRK

Dr. Gencay Gürsoy Adli Tıb'bın tarafsızlığına güvenmiyor

PUB DİVAN ERENKÖY AÇILDI

Yeme-içme sanatının önderlerinden olan Divan mutfağı bir kültür hazinesidir. Bu kültürü 32 yıldır yaşatan Divan Oteli her geçen gün yeniliklerine yenilik katarken bu defa da alışılagelmiş Divan lezzetini, **PUB DİVAN ERENKÖY** ile hizmetlerinize sunuyor.

Divan Oteli
İSTANBUL

Bağdat Cad. Kantarcı Durağı
No. 319 Erenköy Tel: 358 54 51

Koç

Tanesi 1 milyara malolan "işsiz" lokomotiflerden biri

DDY / 45 MİLYARLIK YATIRIM ASKIYA ALINDI

Yolsuz lokomotifler

Eskişehir'de 1989 sonuna kadar üretilecek 45 elektrikli lokomotif, hatları öngörülen tarihlerden ancak yıllar sonra tamamlanabileceği için, kullanılamama tehlikesiyle karşı karşıya.

"Lokomotif uçar gider..." Devlet Demir Yolları ne zamandır bu şarkıyı terennüm etmeye hazırlanıyordu. Nitekim Divriği-İskenderun arasında çalışacak lokomotiflerin temini için ilk adım atılıp, kredi bulunuyor daha sonra da Japon Toshiba firmasıyla Türkiye'de üretilecek 45 elektrikli lokomotifin anlaşması imzalanıyordu. Planlar yapılmış hummalı bir faaliyet başlamıştı. Bir yandan lokomotifler üretilirken, bir yandan da Divriği-İskenderun hattının tamamlanması ve 1986 yılında hizmete girmesi için çalışılıyordu. Planın lokomotiflerle ilgili bölümü bir yıllık bir gecikmeyle de olsa devreye girme aşamasına geliyordu. Ancak "ufak" bir sorun vardı. Lokomotiflerin çalışabilecekleri hat tamamlanmamıştı ve 1989'dan evvel bitirilmesi de olanak dahilinde görülmüyordu. Sonuç: DDY'nın, her biri bir milyara mal olan lokomotiflerden yararlanması için onları gerçekten de uçurması gerekiyordu.

Lokomotifler de işsiz kalır. Yıllardır iktidara gelen hemen her hükümet Divriği-İskenderun demiryolu hattına büyük önem veriyordu. Uzun zaman alan çalışmalardan sonra nihayet dış kredi bulunuyor ve Divriği havzasında üretilen cevherin İskenderun Demir Çelik fabrikasına ulaşmasını sağlayacak 590 kilometrelik elektrikli hat projesi uygulamaya konuluyordu. Ne varki Türkiye'de planlama denince hep akla gelen bir kez daha başa geliyor ve evdeki hesap çarşıya uymuyordu. Ancak bu kez her zamankinden farklı olarak, ortada yarım kalmış bir inşaat değil, pırıl pırıl, işlemeye hazır, milyarlık lokomotifler bulunuyordu. Üstelik üretimin sürmesi sebebiyle yenileri de yoldaydı. Bu vahim durum üzerine yetkili merciler toplanıyor ve bu lokomotiflerle ne yapabilecekleri üzerine kara kara düşünmeye başlıyor, lokomotiflere iş bulma toplantıları düzenliyorlardı.

Ancak 1990'a. Toshiba firmasıyla yapılan anlaşma sonucu lokomotiflerden ilki Japonya'dan hazır olarak getiriliyor, diğerlerinin yapımına da Eskişehir'de bulunan Türkiye Lokomotif Sanayii A.Ş. fabrikalarında başlanıyordu. Yapılan plana göre bunlardan beşi 1987'de, yirmisi 1988'de, kalanlar da 1989 yılında tamamlanacaktı. Planın bu bölümünde bir aksama yoktu. Ancak 1986'da tamamlanması hedeflenen hattın henüz ancak sinyalizasyon bölümü bitirilebilmiş, elektrifikasyon işine ise başlanamamıştı bile. Konuyla ilgili **Nokta**'nın sorularını yanıtlayan DDY Genel Müdür Teknik Yardımcısı Ahmet Kabakçı, gecikmeyi kabul ederek, "Elektrifikasyon işi ile ilgili teklifleri inceliyoruz. Yakında işi ihale edeceğiz. Ancak işin bitirilmesi için firmaların istedikleri süre konusunda bir fikrimiz yok" diyordu. Buna karşın yetkili çevreler bu işin 1990'ı bulacağını belirtiyorlardı.

Türkiye'de taşımacılık ve ulaşımın kara yollarına kaymasıyla birlikte demiryolları kaderlerine terk edildi

ERZADE ERTEM / NOKTA

İşyeri neresi olsun? Bütün bu gerçekler lokomotiflere iş bulma toplantılarına daha da bir hareket kazandırıyordu. Böylece Türkiye'de yaygın bir görüş olan "işe göre adam değil, adama göre iş" uygulaması lokomotifler içinde geçerlik kazanıyordu. Öncelikle bir bölümünde elektrikli hat sistemi olduğu için Ankara-İstanbul güzergâhı düşünülüyordu. Ancak kısa bir inceleme sonrasında bunun gerçekleşmesi için Sincan-Arifiye arasına hat çekilmesinin gerekliliği ortaya çıkıyor, bu işin uzun zaman alacağının anlaşılması üzerine bu kez İstanbul-Eskişehir güzergâhında karar kılınarak, Eskişehir-Arifiye arasına elektrik direkleri dikilmeye başlanıyordu. Hedef bu hattaki elektrifikasyon işinin 1987 sonlarına kadar tamamlanmasıydı, ancak bir kez daha umulan sonuç olmuyor, hedefe ancak planlanandan bir yıl sonra, 1988 sonlarında ulaşılacağı anlaşılıyordu. Böylece lokomotiflere 1988 yılı içinde iş bulunamama tehlikesi beliriyor ve üretim rolantiye alınıyordu.

Nitekim Türkiye Lokomotif Sanayii A.Ş. yetkilileri konuyla ilgili yaptıkları açıklamalarda günümüzün en ileri teknolojisi ile üretilen lokomotiflerin "perperişan ortada kaldığını" belirtiyorlardı. Bir yetkili **Nokta**'nın üretimi niçin rolantiye aldınız şeklindeki sorusunu "Çünkü DDY'nin lokomotif ihtiyacı üç tane bile gözükmüyor. O nedenle biz de 1987'de hedeflenen 5 rakamını önce 3'e düşürdük, şimdi ise bunu ikiye indirmeyi planlıyoruz" şeklinde yanıtlıyordu.

"Orada çalışmaları şart mı?" Ancak, eller ne derse desin Ahmet Kabakçı, lokomotiflerin işsiz kaldıkları iddiasını yalanlıyor ve bunların Divriği-İskenderun arasında çalışmalarının şart olmadığını söyleyerek şöyle devam ediyordu: "Bizim tedbirimiz var, 1988'de elektrikli hattı Bilecik'e kadar getireceğiz ve İstanbul-Bilecik arasında bu lokomotifleri çalıştıracağız. 1989'da da hat Eskişehir'e kadar gelecek ve İstanbul-Eskişehir arası elektrikli yolcu trenleri bu lokomotiflerle sefere başlayacaktır." Ankara DDY merkezinden bir başka yetkili ise Kabakçı'dan farklı olarak lokomotiflerin Çerkezköy-Arifiye ve Adapazarı hattına verilebileceği görüşünü ileri sürüyor ve bu hatlarda 10'un üzerinde lokomotife ihtiyaç olduğunu belirtiyordu.

Ne var ki bütün bunlar üretimin neden düşürüldüğünü, 1989 yılı sonuna kadar üretilecek onlarca lokomotifin ne yapılacağını ve on milyarlarca liralık yatırımın, dış kredilerin nasıl olup da kârlı bir yatırıma dönüştürülebileceğini hiçbir şekilde açıklamıyordu. Nitekim yapılan görüşmelerde yetkililer sürekli "Lokomotiflerin bitip bir yerde iş beklemesi söz konusu olamaz. Merkez böyle bir savurganlığa izin vermez" diyorlar, ancak ne üretimin düşmesi, ne de çalışmaya hazır lokomotiflerin ne olacağı konusunda kısa vade için somut bir şey söylemiyorlardı. Anlaşılan, plan, program her şey rafa kaldırılmış, dört kol çengi bir araştırmaya girişilmiş, ama milyarlık Japon lokomotiflerine henüz sağlam bir iş bulunamamıştı.

Aytekin YILDIZ

PHILIP MORRIS

KANUNİ ÇAĞI SERGİSİ
YARIŞMA ÖDÜLLERİ SAHİPLERİNİ BULDU.

Philip Morris'in Kanuni Çağı Sergisi dolayısıyla düzenlediği yarışma sonuçlandı.
Yarışma sorularını doğru cevaplandıranlar arasında, Beyoğlu Yirmi İkinci Noteri ve basın huzurunda çekilen kurada kazananlar belli oldu.

Ödüller ve sahipleri şöyle:

1 Hüseyin Hulki Birol:
Bir haftalığına, eşiyle birlikte, New York'a Kanuni Çağı Sergisi'ne.

2 Erdal Arsever:
Dört günlüğüne, konuğuyla birlikte Londra'ya, British Museum'daki Kanuni Çağı Sergisi'ne.

3 Kemal Feza:
İki günlüğüne, eşiyle birlikte Londra'ya, yine Kanuni Çağı Sergisine.
Ayrıca, kura ile saptanan elli kişi birer sergi kataloğu kazandı. Yarışmaya katılan herkese ise, serginin birer posteri armağan ediliyor.

SORULAR ve CEVAPLAR

1 Kanuni Sultan Süleyman'ın doğduğu, öldüğü yer ve tarihleri ile anne ve babasının isimlerini yazınız. 1 1494-1495 (900) Trabzon - 1566 (974) Zigetvar; Yavuz Selim - Hafsa (Hafize) Sultan.
2 Kanuni'nin adına 2 cami yaptıran kızının ismi nedir, bu camiler nerelerdedir? 2 Mihrimah Sultan; Edirnekapı, Üsküdar.
3 Kanuni, ordusunun başında kaç kez sefere çıkmıştır, bunların en uzun süreli hangisidir ve ne kadar sürmüştür? 3 Onüç; Nahçıvan Seferi (28 Ağustos 1553-31 Temmuz 1555 - 1 yıl 11 ay 3 gün).
4 Kanuni'nin Sadrazamı İbrahim Paşa'nın ses uyumu ile birbirini andıran ve biri ölümünden sonra takılan iki lakabını yazınız.
4 Makbûl - Maktûl.
5 İstanbul Süleymaniye Külliyesi'nde bulunan darülhadis, Kanuni döneminin ünlü bir müftüsünün adını taşımaktadır. Kimdir bu müftü? 5 Ebüssuud Efendi.
6 Mimar Sinan, Kanuni'nin hangi seferine ilk defa iştirak etmiştir? 6 Belgrad Seferi (1521).
7 Kanuni Sultan Süleyman için Mimar Sinan iki önemli külliye yapmıştır. Bunlardan biri İstanbul'da bulunur, öteki nerededir? 7 Şam.
8 Kanuni dönemi mimarisinin görkemli örneği Süleymaniye Camii'nin yazılarını yazan hattat Hasan Çelebi'nin hocası ve koruyucusu olan ünlü hattat kimdir? 8 Ahmet Karahisârî.
9 Kanuni Sultan Süleyman dönemi saray nakkaşhanesinde yetişmiş serbölük ve sernakkaşlık görevlerinde bulunmuş, Osmanlı sanatında bahçe çiçekçiliğinden kaynaklanan süsleme üslubunu yerleştirmiş sanatçının adı nedir? 9 Kara Mehmet Çelebi (Kara Memi).
10 Bu yıl A.B.D.'de düzenlenen Kanuni Sultan Süleyman Çağı Sergisi'nde en çok ilgi çeken parçalardan biri Piri Reis haritasıdır. Kanuni döneminin tanınmış coğrafyacısı ve denizcisi Piri Reis'in bu haritası hangi kıtaları içermektedir ve ne zaman yapılmıştır? 10 Avrupa, Afrika, Orta ve Güney Amerika; 919 Muharrem (1513 Mart - Nisan).

MARKOM-LEO BURNETT

Dünya bütün renkleriyle elinizde

- **Ufuktaki Sorunlar**
  Yeni hükümeti bekleyen gündem
- **Zoraki Konuklar**
  Üç milyon İran göçmeni
- **Merhaba Ortak!**
  AT çerçevesinde Türk-Yunan ilişkileri
- **Nereden Nereye**
  Telekomünikasyon

Cengiz Çandar:
70. Yıl ve Perestroika

Füsun Özbilgen:
Mardin'de Kazanı Su Kaynatıyor

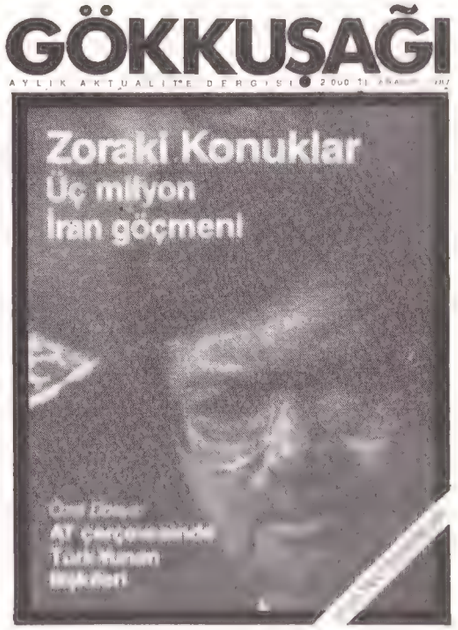

Röportajlar: Adnan Kahveci, Kemal Anadol, Semih Günver, Günter Wallraff, Ara Güler

Ayın Gündemi, Doruktaki Umut, Amerikalı Gözüyle, SiyasAIDS, Zamanı Çoğaltan Kadınlar, Yazan Kazanıyor (mu?), Devlet Hile Yapamaz

GÖKKUŞAĞI
AYLIK AKTÜALİTE DERGİSİ

Aldınız mı?

CAN SAN / NOKTA

TÜGSAŞ, sağlık kurallarına aykırı koşullarıyla çalışanlarını ciddi biçimde tehdit ediyor

SAĞLIK / MESLEK HASTALIKLARI

Fabrikasyon hastalıklar!..

CAN SAN / NOKTA

Mehmet Guguş, TÜGSAŞ'tan sonra yaşamdan da emekli oldu

Türkiye Gübre Sanayii AŞ Kütahya İşletmeleri'nde çalışan pek çok hasta işçiden 7'si işyeri hakkında dava açtı. Ancak bunlardan 4'ü, meslek hastalıkları yüzünden davaları sonuçlanamadan yaşama veda etti.

"Ben 30 yıldır bu fabrikada çalışıyorum. Sağlığımda hiçbir bozukluk yok. İşçilerimizin sağlığının bozuk olduğu da kesinlikle doğru değil. Yalan söylüyorlar..." diyordu kısa adı TÜGSAŞ olan Türkiye Gübre Sanayii AŞ Kütahya İşletmeleri Genel Müdürü Mustafa Nuri Artun...

Oysa Petrol-İş Sendikası Kütahya şubesinin araştırmalarına göre zor koşullar altında çalışan ve kıdemi en az 3-4 yıl olan işçilerin büyük çoğunluğu meslek hastalıklarından ciddi şekilde nasibini almıştı. Öncelikle üst solunum yollarında kendini gösteren meslek hastalıklarının listesi akciğer kanseri, astım, işitme kaybı, felç, görme bozukluğu, mide, kalp ve böbrek ra-

"Davalar açmaya devam edeceğiz"

Petrol-İş Sendikası Kütahya Şube Başkanı Zaim Kahraman, TÜGSAŞ'ta meydana gelen olaylara ilişkin şunları söyledi:

"Bu insanların göz göre göre ölüme gitmesi karşısında suskun kalamayız. Davalar açmaya devam edeceğiz. Amacımız fabrikanın ıslah edilmesi. TÜGSAŞ'ta 99 baca var. Bu bacalardan çıkan gazların atmosfere yayılması mutlaka önlenmelidir. Bacaların üzerinden uçan kuş bile ölüyor. Kurulu bulunan sistemler çok eski. Bunların mutlak yenilenmesi gerekir. Amonyak tesislerı rehabilite edildi, ancak sızıntılar tam anlamıyla önlenemedi. Olay zaten kangreni aspirinle tedavi etmeye benziyordu. Ayrıca bu çalışmaların hedefi insan sağlığını korumak değil, üretimi artırmaktı...

Yaklaşık 1 yıl önce Türkiye Gübre Sanayii AŞ Genel Müdürü Sedat Yıldız gönderdiği talimatla koşulların uygun hale getirilmesini istedi, fakat henüz değişen bir şey yok. Mücadelemizi sonuna kadar sürdürmeye kararlıyız..."

"Sağırlık çok ağrıma gitti"

6 yıldır TÜGSAŞ Kütahya İşletmeleri'nin mekanik atölye bölümünde çalışan ve işitme kaybına uğradığı gerekçesiyle davacı olan işçilerden 29 yaşındaki Fikri Yaylak, **Nokta** *muhabirinin sorularını yanıtladı.*

Nokta: İşyerinizde nasıl bir ortamda çalışıyordunuz?

Yaylak: Mekanik atölyenin demirhane bölümünde çalışıyordum. Fileks taşı, kompresör ve balyoz sesleri arasında. Başvurduğum mahkemenin beni sevkettiği İstanbul'daki Kartal Meslek Hastanesi, yüzde 13 oranında işitme kaybına uğradığıma ilişkin rapor verdikten sonra mekanik atölyenin tesviyehane bölümüne alındım. Burada gürültü belki biraz daha az.

Nokta: İşitme kaybına uğradığınızı ne zaman hissettiniz?

Yaylak: Yaklaşık 1,5 yıl önce. Bir gün evde yalnızdım. Cama atılan bir taşla irkildim. Taşı atanın çarşıdan dönen karım olduğunu görünce bu hareketine bir anlam veremedim. Sonra bana defalarca zili çaldığını ancak benim duymadığımı söyledi. Birden paniğe kapıldım. Son günlerde konuşulanları da pek anlayamıyor ve tekrar etmelerini istiyordum. İşte o zaman yavaş yavaş sağır olacağımı düşündüm...

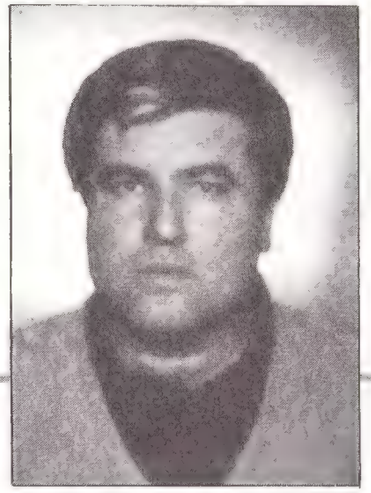

Nokta: Bu olay sizi nasıl etkiledi?

Yaylak: Genç yaşta işitme kaybına uğramak çok ağrıma gitti. Söylenenleri anlayamayınca üzülüyor ve sinirleniyorum. Daha yaşlı olsam belki bu kadar aldırmazdım. Sonra hakkımı aramaya karar vererek mahkemeye başvurdum. İşitme kaybıyla dava açanların sayısı son yıllarda çoğaldığı için yüzde 35 oranındaki kayıptan aşağısının maluliyetten sayılmamasına ilişkin bir tüzük değişikliği yapılmış. Ben yine de manevi zararımı tazmin ettirebilmek için uğraşacağım.

Nokta: Sağlığınıza yeniden kavuşmanız mümkün mü?

Yaylak: Doktorların söylediğine göre hayır...

hatsızlıkları şeklinde uzayıp gidiyordu... Genel Müdür Artun aksini söylüyordu, ama meslek hastalığına yakalandığını doktor raporlarıyla saptayan işçilerin sayısı gün geçtikçe artıyordu. Genç yaşta sağlıklarını TÜGSAŞ'ta tüketen bu işçilerden 7'si sonunda haklarına sahip çıkmaya karar vermiş ve yitirdikleri sağlıklarının manevi tahmini için işyeri hakkında dava açmışlardı...

TÜGSAŞ armağanları... Fikri Yaylak, Cemal Çevik işitme kaybına uğradıklarını raporla belgeledikten, Mehmet Guguş, Hüseyin Güleç ve Mevlüt Ünal da onulmaz akciğer kanserinin dehşetini yaşamaya başladıktan sonra davacı oluyorlardı işyerlerinden... Rıza Yurtseven ile Ennan Kulay ise yine TÜGSAŞ'ın armağanı olan meslek hastalıkları nedeniyle mahkemeye başvuranlar arasında yer alıyorlardı. Duruşmalar uzayıp giderken, Mehmet Guguş, Hüseyin Güleç, Mevlüt Ünal ve Ennan Kulay davalara konu olan hastalıklar yüzünden yaşamlarını yitiriyorlar, bu kez devreye geride kalan acılı aileler giriyordu. Öte yandan, sendikanın belirttiğine göre, işçilerden Halil Kaneviz, Fikret Karaca, İsmail Çakır işitme kaybı, Tahir Karaca da akciğer kanserine yakalanması nedeniyle davacılar listesine girmeye hazırlanıyorlardı. Genel Müdür Artun bu gelişmeleri de "Önüne gelen dava açıyor. Bu her yerde oluyor. Bunlar iddiadan başka bir şey değil" şeklinde yorumluyordu.

Görünen köy... TÜGSAŞ Kütahya İşletmeleri'ndeki meslek hastalığının yoğunluğunu ilk kez ortaya çıkaran **Nokta** dergisi 2 Kasım 1986 tarihli sayısında konuyla ilgili haberi yayımlıyordu. O tarihte yapılan araştırmalara göre koşullar işçi sağlığı için uygun değildi. İş Sağlığı ve İşçi Güvenliği Tüzüğü'nün 22'nci maddesi işyerindeki gürültü şiddetinin 80 desibeli geçmemesini öngörüyordu, ama fabrikanın mekanik atölye bölümündeki işçiler 100 desibelin üzerinde gürültü şiddeti olan bir ortamda çalışmak zorunda bırakılıyordu. Petrol-İş Sendikası Kütahya Şubesi Başkanı Zaim Kahraman o günden bu yana değişen bir şey olmadığını belirtirken, fabrikasındaki gürültü şiddetinin kaç desibel olduğunu bilmediğini söyleyen Genel Müdür Artun, açıklamalarını şöyle sürdürüyordu:

"Fabrikamız en modern tesislere sahiptir. İşçilerimizin sağlık durumu da şehirlerde, İstanbul'da yaşayan vatandaşlardan bin kat daha iyidir. Sağlıkla ilgili tereddüte mahal verecek bir sorunumuz yoktur. Bu tür söylentiler polemiktir, sendikal şeylerdir... Madem burada çalışan işçilerin sağlığı bozuluyor, o halde neden birkaç muvakkat işçi almaya kalktığımızda 5000 kişi birden başvuruyor?.. Demir Çelik'in, kömür işletmelerinin durumu belli... Avrupa'nın, Amerika'nın şartlarını da biliyoruz..."

Artun'un bu sözlerine karşın, ellerinde rapor olan "TÜGSAŞ kurbanları"nın sayısı gün geçtikçe artıyordu...

İki kere emekli... Kütahya'da oldukça yaygın bir terim vardır. "Azottan emekliyse çok yaşamaz" denir TÜGSAŞ işçileri için... Geçen yıl yapılan araştırma sırasında TÜGSAŞ'tan 34 yaşında malulen emekli olmuş Mehmet Guguş'la bir söyleşi yapılmıştı. 4 çocuk babası Guguş, "TÜGSAŞ'tan önce" birincilikler kazanan bir atlet, "TÜGSAŞ'tan sonra" ise akciğer kanseriydi... Bu yıl da aradık Guguş'u. Bulamadık... TÜGSAŞ'tan sonra yaşamdan da emekli olmuştu... Fabrikaya karşı açtığı davayı ise, artık ailesi sürdürüyordu...

Figen AKŞİT, Çiğdem TOKER

Türkiye Mümessili:Diamantştayn-
Hagerty Mamulleri San. ve Tic.
Genel Dağıtım: SERTAŞ TİC. VE SAN. A.Ş.
Tel: 141 27 77-141 16 58-146 97 42
Ergenekon Cad. No:100 Kat.3 Feriköy-İSTANBUL

BİR SEÇİM

1957 gibi 1987

Beklenmedik ve beklendik sonuçlarıyla bir seçim daha geldi geçti. Oyların yüzde 36.3'ünü alan ANAP 292 koltukla Meclis'in yüzde 64.9'unu ele geçirirken, SHP 99, DYP ise 59 milletvekilliği kazandılar. DSP Meclis'e giremedi. Bülent Ecevit, Alparslan Türkeş, Necmettin Erbakan da giremediler... Ayrıca Aydın Güven Gürkan, Saadettin Bilgiç, İsmet Sezgin, Nahit Menteşe, Ali Dinçer, Cahit Karakaş, Ali İhsan Elgin, Namık Kemal Şentürk, hatta hatta Hülya Koçyiğit ve futbolcu Samet vesaire de Meclis dışı...

Seçimin yenik lideri Ecevit "Bu kez istifa zafere dönüşecek mi?"

Sosyal demokrat oyların iki parti arasında bölünmesinin, DSP'nin silinmesine yol açtığı ama ANAP'a 58, DYP'ye de 16 fazladan koltuk kazandırdığı belirlendi.

Aktif siyaseti bıraktığını açıklayan Ecevit için de bazı DSP'liler açlık grevine başladılar...

BİR FURYA

Limonlara müjde

Gelişi çarşambadan belli olan perşembe, geldi! Seçimden iki gün sonra zam görmedik mal kalmadı. Benzinin litresi yüzde 27 artışla 358 lira. Bu normal benzin. Elektrik zammı yüzde 40'a varıyor. Şehiriçi telefon jetonu 75 lira oldu. Gazete kâğıdına yapılan yüzde 46'lık son zamla birlikte önümüzdeki günlerde gazeteleri kaça okuyabileceğinizi kendiniz hesaplayabilirsiniz. İstanbul'da şehir hatları vapurları 250 lira, ada vapuru gidiş dönüş 1500 lira. İstanbul-Ankara uçak bileti de 60 bin papel!

Hayırlı uğurlu olsun...

HAFTANIN İNCİSİ

"Manevi olarak kazanmış buluyoruz."

Necmettin Erbakan

FERHAT ATALAY / NOKTA

Vapura binmek bile lüks neredeyse.

KISA... KISA...

• **Başbakan Özal seçimlerin hemen** ardından tedavi amacıyla ABD'ye gitti. Özal'ın bu ülkede bir göz ameliyatı geçirmesi, bu arada ameliyatlı kalbini gözden geçirtmesi ve yeni hükümetini kurması bekleniyor...

• **Şişli savcılığı, Banker Bako'dan** milyonlarca lira çıkar sağladığı iddiasıyla DYP eski Genel Başkanı Hüsamettin Cindoruk'un hapsini istedi.

• **Seçim kampanyalarında siyasi** partilerin reklamlara 2 milyar harcadığı açıklandı. ANAP reklama 913 milyon, SHP'de 710 milyon lira yatırmış bulunuyor.

BİR FOTOĞRAF

(GÜNAYDIN'dan)

Anavatan Partisi'nden yeniden milletvekili seçilen İmren Aykut sonuçlar belli olunca kendini bir anda omuzlarda buldu... Bayan Aykut partidaşlarının resimde de görülebileceği gibi "yakın" ilgisine "Ayy, yapmayın çocuklar" şeklinde tepki gösterdi!

BİR PORTRE

Hasan Demirel

Eski işçi, yeni milyarder Hasan Demirel Spor Loto sayesinde döndüğü köşenin öbür tarafında bulunuyor. Alçakgönüllü ve içten tavırlarında hiçbir şey değişmiş değil. 1,5 milyarı vurduğu günden beri topu topu kendisine ve hanıma birer yeni elbise almış, eve de bir video. Bir de yerli araba... Demirel içtiği sigarayı da Maltepe'den Marlboro'ya çevirmiş.

SOZ

Demirel parayı 5 bankaya bölüp yatırmış ve şimdilik faiziyle "idare etmeyi" planlıyor. Kendisinden para isteyenlerin her gün tomarla gönderdikleri mektuplardan yakınırken, bugüne kadar yaptığı en büyük hovardalık ise 417 arkadaşına ziyafet çekmek olmuş.

Demirel 37 yaşında, bir çocuk babası. Ayakkabı boyacılığı, pazarcılık, badanacılık, seyyar satıcılık, kablo işçiliği gibi çeşitli işlere girmiş çıkmış. Milyarder olduktan sonraki yaşantısıyla, kamuoyunda yaratılmak istenen "köşeyi dönen adam" görüntüsüne pek uymuyor. Halkın önüne havuç uzatanlar nereden tahmin etsinler bu kez piyangonun aklı başında bir adama vuracağını?

BASINDAN YORUMLAR

Kızım sana söylüyorum...

İsimlerini yenilemeyen demokrasi, halk gözünde yıpranır... Liderini ömür boyu seçen parti, lideri ile birlikte yaşlanır...

Bu yüzden Özal, merkez-sağ tabanda Demirel'in yerine geçmedi mi?

Yani kitleler, kimsenin tapulu arazisi değildir.

Yeni, ileri, çağdaş ve daha genç olan, ülkenin yarınına oynar... Demirel, Ecevit'in kararını, dikkatle değerlendirmelidir.

Mehmet Barlas, 2 Aralık, Güneş

Ben size demedim mi?

Geçen ay Bülent Ecevit'e artık politikayı bırakıp şiirle uğraşmasını önerdiğim ve bunu yazmanın bir dostluk hizmeti olduğunu belirttiğim zaman, romantik, yandaşlarından tepkiler geldi.

"Böyle dostluk olmaz olsun" diyenler mi istersiniz, "SHP'lilerden ne kadar para alıyorsun?" türünden zarif ve akılcı sorular soranlar mı..

Söz konusu önerinin dostluk olup olmadığı şimdi apaçık ortada sanırım.

ŞAHİN ERKOCAK - NOKTA

Kasım başında çekilen bir Ecevit yakın siyasal tarihimizin en güzel jestlerinden birini yapmış lider diye anılacaktı. Şimdi o tarihe "Türk sol kanadını 1987 seçimlerinde yenik düşüren kişi" sıfatıyla geçiyor. (...)

İyi futbol oynayamayanların birinci sınıf spor yazarı, başarısız aktörlerin kusursuz rejisör oldukları görülür zaman zaman.

Sayın Ecevit şimdi sıralanması gerekli olmayan nedenler yüzünden iyi politikacı değildi. Uygun ekonomi çözümlerini üretebilse bile uygulayamazdı. Arayışlarını yazıp duyurması çok daha yararlı olabilir.

Bir uygulayıcı yitirmedik, bir eleştirmen kazandık. Sevinelim.

Refik Erduran, 2 Aralık, Güneş

Müstafi Şair

Açık toplumda siyaset yapanların şair gibi davranmak hakları da yoktur.

Şair gibi davranmak ne denli sempati uyandırıcı, yürek titretici, göz yaşartıcı olursa olsun.

Liderlik, yolcu gemisi kaptanlığı gibi, sorumluluk işidir.

Denizde dolaşmaktan sıkıldığınızı ya da gemiciliğin meşakkatine katlanmaktan yıldığınızı söyleyerek özel yatınızı limana çekip kara adamı olmaya karar verebilirsiniz. Hatta, paranız bol ve keyfiniz de çekmişse, tekneyi ıssız bir kıyıya bırakmak ya da bıkkınlığınızın hıncını alırcasına açık denizde batırmak da elinizdedir. Ama yolcu gemisinde kaptansanız, denize küsmeden önce en azından yolcuları karaya çıkarıp gideceklerini yere nasıl gideceklerini söylemek gibi bir sorumluluğunuz vardır.

Mümtaz Soysal, 2 Aralık, Milliyet

Sadede gelelim

"Halkı yakan enflasyon sanki gaddar bir Nazi,
Seçimdeki vaatler oldu tatlı bir mazi,
Pahalılık mahvetti, vatandaş artık gazi,
Beş yıl sonra olacak tüm halkımız Niyazi!"

Rahmi Turan, 1 Aralık, Günaydın

Bir zamanların güçlü ayrılıkçı örgütleri ETA (yukarıda) ve IRA militanları (solda) bugün dayandıkları kitleleri büyük bir hızla kaybediyorlar

BATI AVRUPA / TERÖR ÖRGÜTLERİ

Terörizm can çekişiyor

Kızıl Tugaylar ve Kızıl Ordu Fraksiyonu liderleri bulundukları hapishanelerden pişmanlık dolu mektuplar yazıyorlar. Doğrudan Eylem'in bütün üst düzey yetkilileri yakalandı. Ayrılıkçı örgütler ETA ve IRA'nın gerçekleştirdiği kanlı eylemler ise artık kendi halkları tarafından da nefretle karşılanıyor.

"Geçmişimizi inkâr etmiyoruz. Savunduğumuz teslimiyetçilik değildir. Devrimciliği de unutmuş değiliz. Ama şiddete dayanan bir eylem anlayışının artık tarihe karıştığına inanıyoruz." Acaba, Kızıl Tugaylar'ın eski üst düzey yöneticilerinin, geçtiğimiz günlerde bulundukları hapishanede kaleme aldıkları bu mektubun altında, örgütün "erişilmez ilahesi" olarak bilinen Barbara Balzarani'nin de imzasının bulunması sadece bir tesadüf müydü? Ya örgütün diğer beyni, tarihi lider Renato Curcio da aynı düşüncede olduğunu bir süre önce açıklamamış mıydı? Yoksa Avrupa'da terörün ünlü örgütlerinden biri tarihe mi karışıyordu?

Ya diğer örgütler? Geçtiğimiz hafta içinde üst düzey liderleri yakalanan Fransız Doğrudan Eylem örgütü, son birkaç ay içinde hedefini sivil insanlara yönelterek tabanını önemli ölçüde kaybeden ayrılıkçı örgütler IRA ve ETA'nın Batı Avrupa'da ses getirebilmesi artık eskisi kadar kolay görünmüyordu.

"Bir numaralı halk düşmanı"da yakalandı. Şubat sonunda Fransız polisinin Doğrudan Eylem örgütüne indirdiği darbe gerçekten büyüktü. İstihbarat örgütü yetkilileri aylarca iz sürdükten sonra örgütün merkezi olarak kullanılan Orleans bölgesinde çiftlik evi bulunuyor, iki üst düzey elemanı yakalanıyordu. Liderlerinden birinin sincap besleme merakı Doğrudan Eylem'e pahalıya mal olmuştu. Sincap yemi satan dükkânlardan aldıkları istihbaratı değerlendiren polis, 1979'da kurulduğundan beri 70'den fazla silahlı eylemi gerçekleştiren örgüte en ağır darbeyi vuruyordu. Ama "bir numaralı halk düşmanı" diye anılan örgütün esas beyni Max Frerot hâlâ yakalanamamıştı.

Okul çağlarının bu içine kapalı, utangaç çocuğunun günün birinde Fransa'nın Carlos'u olacağını kim tahmin edebilirdi? Max Frerot'nun yaşamını değiştiren olay 16 yaşında bir lise öğrencisiyken silahlı eylem yanlısı Fransızca öğretmeni Andre Ollivier'i tanıması oluyordu. Eski komando teğmen sonraki Fransızca öğretmeni Ollivier'in anlattığı "kanlı ihtilal hikâyeleri" öylesine etkileyiciydi ki Frerot'nun bir süre dünyayı algılama biçimi değişmişti. Bir süre sonra Fransızca öğretmeni Ollivier, Doğrudan Eylem adında bir örgüt kuracak, askerliği sırasında patlayıcılar konusunda uzman olan Frerot, öğretmeninin izinden ayrılmayarak "profesyonel devrimcilik" mesleğine başlayacaktı. Yıllar birbirini kovalıyor, Frerot'nun altına imzasını koyduğu kanlı eylemlerin sayısı her geçen gün birazcık daha kabarıyordu. 1986 Martı'nda Ollivier'in yakalanması, örgütün başına öğrencisinin geçmesiyle sonuçlanacaktı.

Geçtiğimiz cuma gecesi mobiletine binmiş giden bir gencin hareketlerinden şüphelenen iki polis, kuşkusuz bu yılın en büyük avını yakalamak üzere olduklarının farkında değillerdi. Gence önce kimliğini soracaklar, sahte olduğundan şüphelenince de kendileriyle beraber karakola gelmesini isteyeceklerdi. İşte ne olduysa o anda olmuştu. Genç adam ani bir hareketle ceketinin iç cebinden çıkardığı 9 mm.'lik Smith Wesson ve Webley 38'ini tam üç kez ateşliyordu. Kurşunlardan biri ıska geçecek, diğeri polis memurlarından birinin metal düğmesini parçalayarak sahibinin hayatını kurtaracak, üçüncüsü ise diğer memuru poposundan vuracaktı. Olay gerçekten çok ucuz atlatılmıştı. Genç adam kısa bir boğuşmadan sonra kendisini kıskıvrak yakalayan polislere dönerek "Tebrik ederim" diyordu "iyi iş yaptınız. Ben Max Frerot'yum." Doğrudan Eylem başsız kalmıştı.

Bir pişmanlık açıklaması daha. Batı Avrupa terörizminin mitosu şüphesiz Ulrike Meinhof ve Andreas Baader'in 1970'lerin başında kurduğu Kızıl Ordu Fraksiyonu'ydu. Örgütün iki kurucusunun yakalandıktan sonra iki arkadaşlarıyla

Andreas Baader (solda) ve Ulrike Meinhof'un adları yıllarca örgütleriyle birlikte anıldı

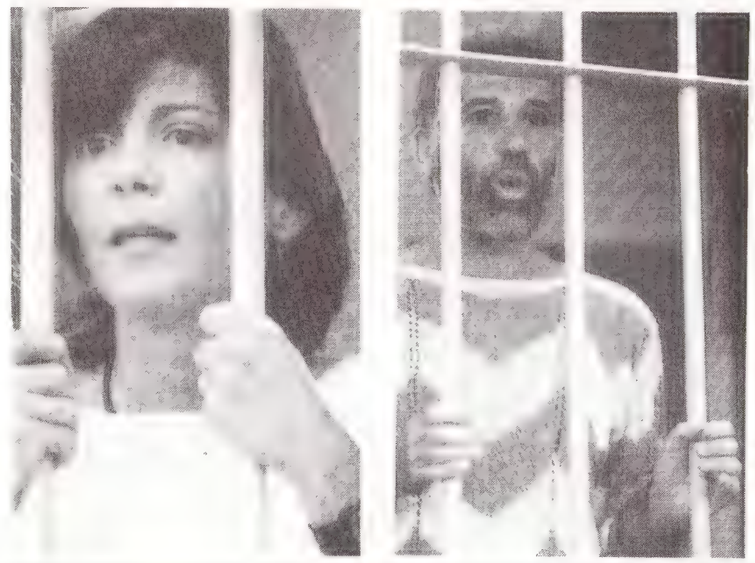

Barbara Balzarani (solda) ve Renato Curcior bugün yaptıklarından pişmanlık duyuyorlar

beraber hapiste intihar ettikleri Alman polisi yetkilileri tarafından ileri sürülmüş, olayın gerçekten intihar mı, yoksa polis tarafından girişilmiş bir cinayet mi olduğu sorusu yıllarca Alman kamuoyunu meşgul etmiş ve Baader-Meinhof efsanesi doğmuştu. Efsane öylesine güçlüydü ki, Kızıl Ordu Fraksiyonu, onların ölümünden sonra da yaşayacak ve birçok kanlı eylemin altına imzasını atacaktı.

Ama örgütün bugün hapiste bulunan daha sonraki liderlerinin bu efsaneyi sürdürmeye fazlaca niyetleri yoktu. Üst düzeydeki üç lider, bir süre önce yaptıkları açıklamada, Kızıl Ordu Fraksiyonu'nun eylemlerini "budalaca cinayetler" olarak nitelendiriyorlar, ve terörün artık kendileri için geçer bir yöntem olmadığını söylüyorlardı.

Ayrılıkçılık tarihe karışıyor. Avrupa'nın iki ünlü ayrılıkçı örgütü, Bask Bölgesi'nin bağımsızlığı için mücadele eden ETA ile Kuzey İrlanda'nın özgürlüğü için savaşan IRA'nın her zaman için diğer terör örgütlerinden farklı bir konumları olmuştu. Bazı dış politika uzmanlarınca terör örgütü olarak değerlendirilmeyen her iki örgüt de, eylem yaptıkları bölgelerde önemli bir halk kesimi tarafından destekleniyordu. Ama ayrılıkçı örgütlerin bu yıl gerçekleştirdiği ve sivil insanların ölümüyle sonuçlanan eylemler, halkla olan bağlantılarını önemli ölçüde zedelemişti.

ETA için tehlike çanları, aslında İspanya'da demokrasinin yerleşmesiyle çalmaya başlamıştı. Ünlü ayrılıkçı örgütün her türlü meşru muhalefetin yasaklandığı, silahlı eylemden başka hiçbir mücadele yönteminin yürütülemediği Franco dönemindeki saygınlığı, 1979 yılında Başbakan Gonzales'in Bask Bölgesi'ne özerklik vermesinden sonra gittikçe azalacaktı. Baskların artık ulusal temelde örgütlenen siyasi partileri, parlamentoları, bayrakları, kendi dillerinde eğitim yapan okulları vardı. Ve terör eylemleri artık halkın çoğu için cinayet ve

27 Ekim 1977: Baader Meinhof örgütü militanlarının cenaze töreni bir mitosun doğuşunu simgeliyor

katliamla eşanlamlı olarak görülüyordu. Örgütün geçtiğimiz haziranda bir süpermarketin önüne bomba koyarak çoluk çocuk 17 kişinin ölümüne neden olması bu anlayışı daha da pekiştirecekti. Gerçi eylemden hemen sonra, "Hedef seçiminde ciddi hatalar yaptık. Bundan sonraki saldırılarda daha dikkatli olacağız" diye özür diliyorlardı, ama olan olmuştu bir kere. Ertesi gün, İspanya'nın her tarafında yüz binlerce kişinin yaptığı gösterilerde ETA terörü lanetlenecekti.

Kitle ile olan bağlarının zedelenmesi, ETA'nın çözülme sürecini de hızlandırmıştı. Kasım ayında İspanya'da var olan bütün siyasi partilerin ETA terörüne karşı ittifaka gitmelerinden sonra, Fransız ve İspanyol polisinin yaptığı operasyonlarla 67 ETA militanı yakalanarak, örgüte ciddi bir darbe vurulacak kısa bir süre önce de örgütün üst düzey sorumlularından, birçok eylemde parmağı bulunan Kubati ele geçirilecekti.

İrlanda Cumhuriyet Ordusu (IRA) militanlarının yaşadığı süreç Basklı yoldaşlarınınkinden çok farklı değildi. Örgüt bir ay kadar önce Kuzey İrlanda'da bir kasabada giriştiği ve 11 kişinin ölümüne, 48 kişinin yaralanmasına neden olan olaya tepkinin umulmadık kadar büyük olması sonucunda geri adım atarak ETA gibi özür dilemek zorunda kalıyordu. Aslında birkaç ay önce, gerçekleştirdiği bir karakol baskınında, ilk kez 8 militanını birden kaybeden IRA, askeri açıdan eski görkemli günlerinden çok uzak görünüyordu. Başarısız askeri eylemler acaba IRA'yı başka bir yol izlemeye zorunlu bırakacak mıydı? Bugün için bu ihtimal uzak olsa bile, IRA'nın siyasi kolu olan Sinn Fein'in açıklamaları yabana atılmayacak gibiydi. Parti üyeleri 60 yıldan beri ilk kez Güney İrlanda parlamentosunda görev alabilmek için kolları sıvamışlardı ●

Cohn Bendit: "Faşist devletle demokratik devleti bir tuttuk"

Altmış sekiz kuşağının efsanevi adı Daniel Cohn Bendit ile Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin ileri gelenlerinden Hans Jochen Vogel, İtalyan Espresso dergisinde yayınlanan açıkoturumda "terörü" tartıştılar.

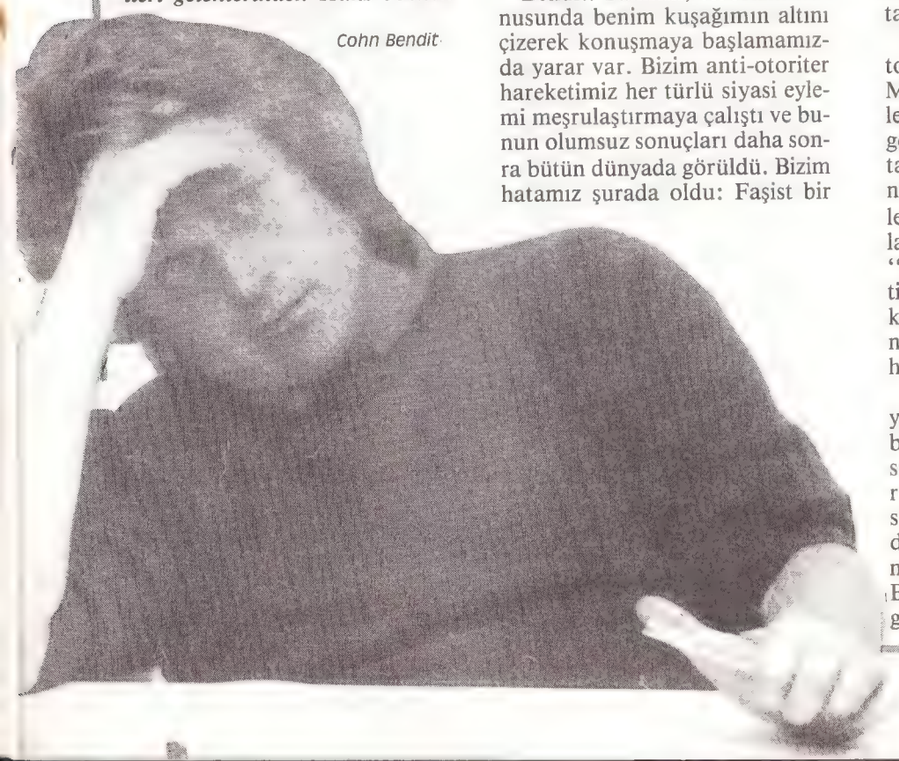

Cohn Bendit

Bendit: Sanırım, terörizm konusunda benim kuşağımın altını çizerek konuşmaya başlamamızda yarar var. Bizim anti-otoriter hareketimiz her türlü siyasi eylemi meşrulaştırmaya çalıştı ve bunun olumsuz sonuçları daha sonra bütün dünyada görüldü. Bizim hatamız şurada oldu: Faşist bir devlete karşı direnme ile demokratik bir devlete karşı direnmenin ne anlama geldiğini düşünemedik. Bence bizim kuşağın en büyük hatası işte buradadır.

Vogel: Benim, aşırı parlamento karşıtları ile ilk karşılaşmam Münih Belediye Başkanlığı seçimleri sırasına rastlar. O zaman bu gençlerle aramızda hayli renkli tartışmalar olmuştu. Ama o dönemde beni en çok etkileyen gençlerin hoşgörüsüz ve baskıcı tavırlarıydı. O zamanlar biz, gençlere "Eğer bazı şeyleri değiştirmek istiyorsanız bize yardım edin. Bizim kendi haklarımızı elde etmek için ne denli zorluklarla savaştığımızı hatırlayın" demiştik.

Birçok kaçırma, öldürülme olayını ben de yakından yaşadım ve ben de iz bırakmadığımı söylersem yalan olur. Bugün, o gençlere şunu söylemek isterim. Bizim sosyal gerçeğimizin eleştirisi, sadece onaylanmış değil, aynı zamanda kanıtlanmış durumdadır. Bu parlamenter demokrasilerde görülebilecek bir avantajdır. Gizlilik içinde olamaz. Toplum da eleştirilir, ama bu, birtakım insanların inançları için kaçırılıp öldürülmesini meşru bulmaz.

Bendit: Ben burada hiçbir şeyi meşrulaştırmaya çalışmıyorum. Ne RAF'ın stratejisini, ne silahlı diğer grupları, ne ahlaki ne de siyasi açıdan haklı çıkarmaya çalışmıyorum. Ama bir gözlem yapmaktan yanayım. Sosyal demokratların o dönemde gençleri davet etmesi dahice bir davranıştı, onlarla beraber bir şeyi değiştirme düşüncesi olumluydu. Ama kabuklaşmış bir topluma bu kabuğu çatlattırmak kolay değildi. Radikal muhalefeti zafere ulaştırmak için yumurtalara ve taşlara ihtiyaç vardı. Örneğin Vietnam Savaşı'na karşı. Burada şunu eklemek isterim. Almanya'da Nazizm tartışması eksik. Özellikle Nazizm'e karşı direnme konusunda. Helmut Schimidt'in, bugün "Neden Nazi olmadım?" diye yazdığını ve "Neden direnişçi örgütünde bir savaşçı olmadım" diye yazmadığını daha iyi anlıyorum.

Vogel: ...Ben burada başka bir şeyi daha tartışmak istiyorum. Gudrun Ensslin (Baader ve Meinhof ile hücresinde ölü bulunan RAF üyesi) için hayli tasalanmıştım ve kendi kendime nasıl bu kadın, o denli Hıristiyan kökenleri olmasına karşın cinayetlerle suçlanabilir diye sormuştum. Bu bazı duyguların kaybolması mı, yoksa bir misyona bağlılık mıydı?

Bendit: Her zaman bir cevap yoktur. Her zaman açıklanamayan bir boyut mevcuttur. Ben Gudrun Ensslin'i hapishanede ziyarete gittim. Onun manevi gücüne hayran kaldım. Bu, ahlaksal bir dürüstlük ve güçle açıklanabilir. İşte bir Mafia üyesi ile RAF üyesi arasındaki fark da işte burada ortaya çıkmaktadır. Bir RAF üyesi her zaman iyi ve doğru bir şey yaptığına ve dünyadaki adaletsizliğe geldiğini düşünür. Bundan 10 yıl önce Schleyer kaçırıldığında, kendisi kurban, kaçırılanlar da kana susamış caniler gibi gösterilmişti.

Vogel: O katliamı desteklemiyorsunuz umarım.

Bendit: Tabii ki hayır. Bugün olayları desteklemek için değil, anlamak için bir araya gelmiş durumdayız. Bence RAF'ın ilk kuşağının tutuklanma biçimi, ikinci ve üçüncü kuşakların doğmasından sorumludur.

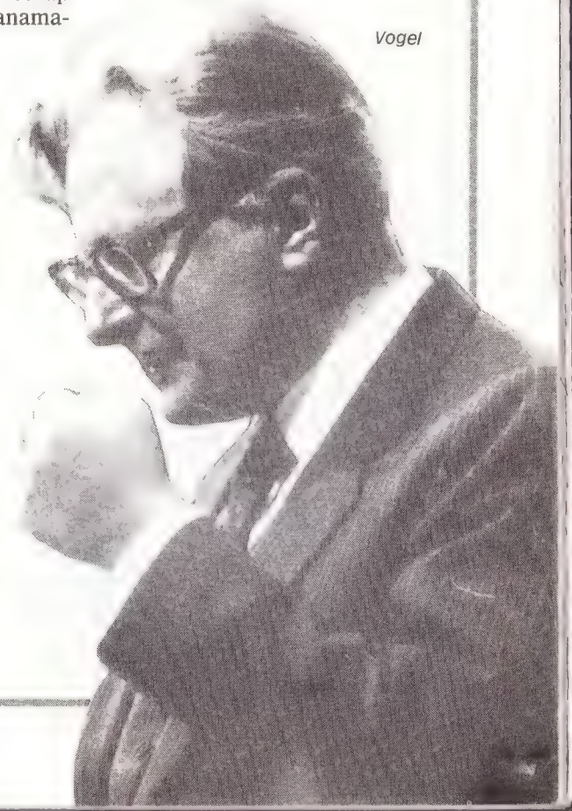

Vogel

Aile işi fuhuş

Son yıllarda İtalya'da yaygınlaşan yeni tür fuhuş aile kavramını sarsıyor. Klasik fuhuştan farklı olarak, ailece seks pazarına açılma, karı-kocalar ve hatta küçük çocukları da kapsıyor.

Her akşamki gibi ailece yemeklerini yiyorlardı. Görünüşte mutlu bir aile tablosu gibiydi. Anne işten dönmüş acele acele yemek hazırlamıştı. Baba da bu arada evi toparlamış çocuklarla ilgilenmişti. Birazdan anne çocukları "Geç kalıyoruz çabuk yiyin" diye uyaracak ve dışarı çıkma hazırlıklarına girişilecekti. Sanki ailece gezmeye gidilecek gibiydi. Fakat nedense çocuklar bu durumdan pek memnun değillerdi. Genellikle gezmeye gitmekten hoşlanan bu çocuklar, bir süredir her akşam tekrarlanan bu gezilerden bıkmışlardı artık. Üstelik buna hiçbir anlam veremiyorlardı. Her akşam nereye gidecekleri açıklanmadan arabaya doluşuyor, şehir içinde bir tur attıktan sonra arka koltukta uyumaya zorlanıyorlardı. Ertesi sabah da kendilerini evde yataklarında buluyorlardı. Gezilerinin sonunu bir türlü göremiyorlardı.

Fakat o gece her zamankinden farklı olarak arabanın içinde büyük bir gürültüyle uyanacaklardı. Etrafta bir sürü polis, anne ve babasını sürükleyerek götürüyordu. Bundan sonra uzun bir süre onları göremeyeceklerdi. Her akşam bu aile gezileri sırasında baba, müşteri avına çıkıyor, anne de ön koltukta alınan paranın karşılığını veriyordu. Çocukları bırakacak yer olmadığı için mecburen onları da yanlarında taşıyorlardı. Genç kadın sonuna kadar kocasını ve kendini "Bu işte bir zorlama yok. Aile bütçesine katkıda bulunmak için bu fikri ben verdim" diyerek savunacaktı ama yine de hapsi boylamaktan kurtulamayacaklardı.

Aile işi. İtalya'nın Genova kentinde yaşanan bu olay, son yıllarda büyük bir hızla yayılıp toplumsal bir sorun haline gelen binlerce fuhuş olayından sadece biriydi. Ancak mesele, sadece son zamanlarda çok fazla artmış olması değildi. Bunun yanı sıra olaya yeni bir boyut eklenmişti. Fuhuş artık tek kişilik bir işten çok, bir aile işi havasına girmeye başlamıştı. Her akşam ailece müşteri arayanlar, karılarını evde pazarlayanlar, karı-koca para karşılığı grup seks yapanlar ve en acısı küçük kızlarını fuhuşa zorlayanlar... İtalyan kamuoyu giderek yaygınlaşan bu yeni tür fuhuştan rahatsız olmaya başlamıştı. Kilise, hukuk, ahlakçılar ve siyasi partiler aile değerlerinin bu derece sarsılmasından endişe duyuyorlardı. Bu tür işlere giren ailelerin sayılarını kestirmek pek mümkün değildi, ancak yarattıkları toplumsal çöküntü birçok uzmanı bu konuda araştırmalar yapmaya sevkediyordu. Aile ahlakı bozuluyor muydu? Kutsal sayılan dört duvar yıkılmak üzere miydi? Ne gibi önlemler almak gerekiyordu? Alışılagelmiş fuhuşla mücadelede bile çok yetersiz kalan polisiye tedbirlerin bu yeni tür tehlikeyle baş etmesi düşünülemezdi. Çünkü ahlak zabıtalarının ev ve aile hayatını kontrol etmesi imkânsızdı.

Ailece fuhuş yapanların hikâyeleri çok çeşitliydi. Örneğin, Marisa adlı genç bir ev kadınının kocası geçenlerde sokakta bir müşteriyle pazarlık yaparken yakalanıyordu. Adam evde karısıyla birlikte para karşılığında grup seks yaptıklarını itiraf etmişti. En iyi müşterileri de kendi iş arkadaşlarıydı. Bunun nedeni de birbirini tanıyan insanlarla seks yapmanın daha güvenceli olmasıydı. Böylece hem müşterileri hem de kendileri AIDS'e karşı önlem almış oluyorlardı. Tabii bu arada da oldukça iyi para kazanıyorlardı. Ancak durumun ortaya çıkmasıyla her şey sona ermişti. Adam hapsi boylamış, Marisa ise yakalanmamak için kaçmıştı. Ortada kalan üç çocuk da başka ailelere evlatlık olarak verilmişti. Yine de bu çocuklar şanslı sayılabilirdi. Çünkü anne ve babaları onları da fuhuş uçurumuna sürüklememişlerdi.

Fuhuş Milano ve Napoli'de yaş sınırı tanımıyor

Çocukların payı. 11 yaşındaki Anna ise bu kadar şanslı olmayan çocuklardan biriydi. Babası öldükten sonra yatılı bir okula gönderilen küçük kız, hafta sonları annesiyle üvey babasının yanına geliyordu. Önceleri ona çok iyi davranan üvey baba bir gün ona tecavüz etmişti. Annesi ise o günden sonra eve müşteri kabul etmeye başlamış ve küçük Anna'yı seks pazarına sürüklemişti. Olay ortaya çıkarıldıktan sonra Anna başka bir ailenin yanına evlatlık olarak verilmişti ama yaşadığı kâbusun etkilerini silmek mümkün müydü?

Bir başka ailenin hikâyesi ise daha da tüyler ürperticiydi. Bu on iki çocuklu bir aileydi ve çocuklardan beşi kızdı. Kızlar önce öz babalarının tecavüzüne uğramışlar sonra da fuhuş piyasasına sürülmüşlerdi. Bu küçük körpe vücutların satılmasından elde edilen paralar aileyi geçindiriyordu.

Gündüzleri iyi bir eş ve bir anne görünümündeki kadınlar, geceleri tam bir fahişe gibi davranmasını biliyorlar

Aile fuhuşunun en yaygın olduğu Milano ve Napoli mahkemelerinde mevcut bulunan her yüz dosyadan on tanesi çocuk fuhuşu ile ilgiliydi. Bu da durumun ne kadar büyük ve tehlikeli boyutlara ulaştığını gösteriyordu. Yetkililer bu konuda ne kadar güçsüz kaldıklarını itiraf etmekten başka çare bulamıyorlardı. Yapılan istatistiklere göre bugün İtalya'da açıkça faaliyet gösteren klasik anlamda 600 bin fahişe vardı. Bu rakama yeni gelişen aile fuhuşu, part-time, mevsimlik fahişeler, ev kadınları, karı-kocalı fuhuş ve en korkuncu çocuklar eklendiğinde varılacak noktayı düşünmek artık İtalyan kamuoyunu ürkütüyordu●

Jaruzelski'ye güvenoyu yok

POLONYA

Tamam mı devam mı?

Polonya'da geçen hafta siyasi ve ekonomik reformlar için yapılan referandum, halkın ret cevabı vermesiyle sonuçlandı. Jaruzelski'nin yenilgisi olarak nitelenen "hayır"lar reformları bir müddet için geciktirecek ancak yavaşlatılmış bir biçimde uygulamaya konmasını engellemeyecek. Siyasi gözlemciler, Doğu Bloku'nda yöneticiler tarafından hazırlanan bir programın halk tarafından ilk kez reddedildiğine dikkat çekerek bunun Jaruzelski yönetimine karşı duyulan güvensizliği gösterdiğini belirtiyorlar. Bunun aynı zamanda Gorbaçov'un reformlarına da bir darbe indirdiğini ve tutucu kanadın eline bir koz verdiğini savunan görüşlere karşılık, Polonya'nın Dayanışma Sendikası sözcüleri halkın aslında reformlara karşı olmadığını fakat yönetime güven oyu vermek de istemediğini açıkça belli ettiğini ileri sürdüler.

ABD

Budist jigolo

Amerika'nın en seksi erkek yıldızı ve jigolo rollerinin vazgeçilmez aktörü Richard Gere, basına yaptığı açıklamada, 1978'de Nepal'e gittikten sonra bedeninin Hollywood'a döndüğünü ama ruhunun oralarda kaldığını söyledi. "Yeniden Doğuş" öğretisinin 1600'lerden bu yana 14. hocası ve Tibetliler'in lideri olan Dalai Lama ile iki yıldan beri sıkı ve mistik bir dostluk kurduğunu belirten Gere, budist misyona gönül verdiğini açıkladı. Gere, Tibet kültürünü ve dinini yaşatmak için bir kampanya açmış ve bunun için dünyayı dolaşmaya başlamış. Gittiği yerlerde bir tarih dersi havasında konuşmalar yapan ünlü aktör, ayrıca Tibet'in Çin tarafından işgal edilişini de trajik bir biçimde anlatıyor. Gere'nin en büyük amacı, 1990'ı Tibet yılı olarak dünyaya kabul ettirmek.

Richard Gere Tibetlilerin davasına baş koydu

PORTRE

MANFRED WOERNER

NATO'ya yeni sekreter

Lord Carrington'un görevinden ayrılmasından sonra yerine Genel Sekreter'liğe Federal Alman Savunma Bakanı Manfred Woerner'in getirilmesi bekleniyor. Norveç'in, özellikle ABD'den destek sağlayamaması nedeniyle adayını geri çekmesi üzerine tek aday durumuna gelen Woerner, aslında hukuk mezunu bir savunma uzmanı. Hıristiyan Demokrat Birliği'ne mensup Woerner, 1965 yılından bu yana Federal Meclis'te savunmayla ilgili çeşitli görevlerde bulundu ve 1982'de Savunma Bakanlığı'na atandı. Woerner, "Kiessling Skandalı" olarak anılan büyük gafı sayesinde adını bütün dünyaya duyurmuştu. Avrupa Müttefik Kuvvetleri Başkomutan Yardımcısı Guenther Kiessling'i hatalı istihbarat raporlarına dayanarak eşcinsellikle suçlayarak istifa etmesine yol açan Woerner, daha sonra hatasını anlamış ve özür dilemişti. Ancak tabii iş işten geçmişti. NATO Genel Sekreteri adayı ayrıca sıkı bir anti-komünist olarak tanınıyor ve Sovyetler'in konvansiyonel silahlardaki üstünlüğüne sık sık dikkat çekiyor.

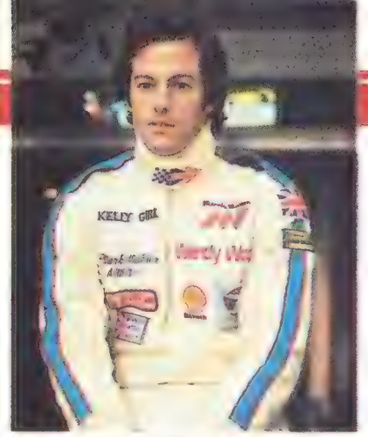

Mark Thatcher kendi yasasını savunacak

İNGİLTERE

Thatcher'ın oğlunun yasaları

İngiltere Başbakanı Margareth Thatcher'ın oğlu Mark Thatcher'ın başı Yüksek Mahkeme ile derde girdi. Electronics Data Systams adlı bir Amerikan bilgisayar firmasının İngiltere temsilciliğini yapan Mark Thatcher, yanında çalışan personele insanlık dışı muamele yapmaktan ve yasalara aykırı davranmaktan yargılanacak. Thatcher'ın işyerinde işçiler hiçbir ek ödeme yapılmaksızın günde 17 saat ve haftada 7 gün çalıştırılıyor. Ayrıca, işyerinin eğitim kurslarına katılan personele imzalatılan bir belgeyle, çalışanlar, istifa etmeleri veya kötü davranışlarından dolayı işten atılmaları durumunda işverene yüklü bir tazminat ödemekle yükümlü tutuluyorlar. Bu belgeye göre, bir işçinin başka işçiyle işyerindeki ücretler konusunda konuşması "kötü davranış" sayılabiliyor. Thatcher ayrıca işyerinde çalışma izni olmayan Amerikalılar'ı da çalıştırıyor.

... Molası. Dünyanın en büyük koşularından biri olan New-York Maratonu geçtiğimiz günlerde yapıldı. Kazanan kazandı, kaybeden kaybetti. Fakat yol, koşuculara çok uzun gelmiş olacak ki, sporcular bazı ihtiyaçları için mola vermek zorunda kaldılar. Hem de koşu sırasındaki sırayı ve aralarındaki mesafeyi hiç bozmadan...

Dansöz olmak istiyordu. Ama yaşı tutmuyordu. 15 yaşında körpecik bir kızdı. Gazinocu amcaları yaşını büyüttü. Sonra yıllar rüzgâr gibi akıp geçti... Fotoğrafa bakınca bu bildik alaturka öykünün akıldan geçmemesi mümkün değil. Çünkü Raquel Welch 47 yaşında... Evet, orta yaşta da taze görünmeyi beceren bir yığın Hollywood yıldızı var. Ama 47 yaşla Welch'in diriliği yanyana geldiğinde tek şey doğru olabilir diye düşünüyor insan: "Bu kadın yaşını büyütmüş!.." Geçenlerde New York'ta verdiği bir konserle Raquel Welch pop-starlığını da ilan etti. Şarkı söylemesine gelince kimsenin aldırdığı yok, önemli olan sahne giysileri...

KISA...KISA...

• **Sovyet yönetimi ilk kez sürrealist** bir ressamın eserlerinin sergilenmesine izin verdi. Salvador Dali'nin resimleri nisan ayında Moskova Müzesi'nde sergilenecek.

• **Kâğıt üzerine el yazısıyla yazılan** bir aritmetik işlemin sonucunu anında üzerindeki minik ekran üzerinde gösteren bir kalem üretildi.

ANKET SAVAŞLARI / PİAR VE KAMAR ÖNDE

Benim anketim iyidir!

Seçimleri kazanan partiden sonra, seçim tahminlerini en iyi yapan kamuoyu araştırma kuruluşları da belli oldu. PİAR ve KAMAR birinciliği paylaşıyorlar

Türkiye'de bazı insanlar bugünlerde, bu ülkede yaşayan insanların pek tatmadığı bir mutluluğu yaşıyor: Espri anlamında değil, gerçek anlamda çağını yakalama mutluluğunu... İki kamuoyu araştırma kuruluşunun başındaki iki insan, PİAR'dan Bülent Tanla ve KAMAR'dan Prof. Dr. Emre Kongar'ın kendi alanlarında, inanılması zor bir başarıya imza attıklarını artık herkes kabul ediyor.

1977'den bu yana çok sayıda araştırmayı başarıyla yürüten Bülent Tanla, başında bulunduğu PİAR'ın son on yıldaki performansını şu sözlerle anlatıyor: "Bizim son on yılda yaptığımız seçim araştırmalarında yanılma payımız ortalama yüzde 1,5. Aynı oran, 1938-1984 arasında ABD'de yapılan araştırmalar için ortalama yüzde 1,4. Bu rakamlar, sanırım, PİAR'ın nasıl bir başarıya imza attığının açık bir göstergesidir."

DENİZ DOĞAN / NOKTA

Bülent Tanla'nın yönetiminde kamuoyu araştırmaları yapan PİAR ekibi seçim sonuçlarını bu yıl da başarıyla tahmin etti

Son tahminin iki galibi. Türkiye'deki kamuoyu araştırma kuruluşlarının övünmekte ne kadar haklı olduklarının bir nedeni, PİAR'ın son yıllarda sürekli bir başarı çizgisini sürdürmesiyse, başka bir nedeni bir başka kuruluşun, KAMAR'ın son seçimlerde PİAR'la birinciliği paylaşmasıydı. Bu iki kuruluş, sonuçları, dünya standartlarının öngördüğü hata payının altında tahmin etmişlerdi. Başarı öylesine büyüktü ki, aralarından kimin birinci olduğunu ortaya koymak neredeyse imkânsızdı.

Sabah gazetesinde yayınlanan araştırmasında PİAR'ın en büyük başarısı hiç kuşkusuz en büyük parti ANAP'ın oy yüzdesini hatasız olarak tahmin etmesiydi. Bu kuruluşun tahminlerinde yüzde 36,3 olan ANAP yüzdesi, KAMAR'ın seçimlerden bir gün önce Hürriyet'te yayınlanan tablolarında yüzde 39,8 olarak görünüyordu. Buna karşılık KAMAR, DSP'nin oy yüzdesini tahmin ederken yüzde 8.5 ile tam isabet kaydetmiş, SHP'nin oy oranını da gerçeğe daha yakın olarak tahmin etmişti. Kesin sonuçlara göre SHP'nin yüzde 24,7 olan oy yüzdesi PİAR tahmininde yüzde 28,8, KAMAR tahmininde ise yüzde 23,5 idi. Bütün partilerin hesaba katılmasıyla elde edilen ortalama sapmada ise iki araştırma kuruluşunun tahminlerinin aşağı yukarı aynı sapmayı gösterdiği, bir başka deyişle aynı başarı çizgisini tutturdukları görülüyordu.

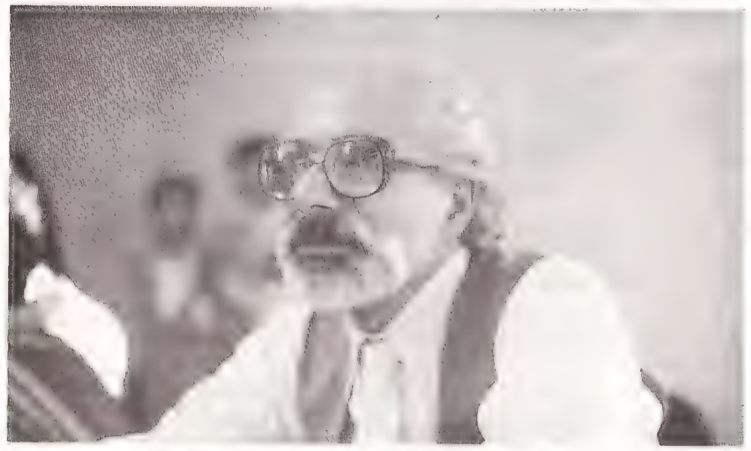

Emre Kongar "militan" partililer aracılığıyla TV'nin etkisini saptadı

Son ataklar. "Öteki kamuoyu araştırma kuruluşları saha çalışmalarını 21-23 Kasım tarihlerinde bitirdiler. Biz ise, 25 Kasım Çarşamba gününe kadar sürdürdük. Bu bize, televizyon faktörünü daha iyi değerlendirme şansı verdi. Yani, 23 Kasım Pazartesi günü tam ellerimizi yıkayıp, bu iş bitti demeye hazırlanıyorduk ki, yeniden büyük bir hızla işe giriştik. Hülya Tufan derhal atlayıp, Sivas-Kayseri'ye, anketörlerin başına gitti. Yepyeni bir hızla üç gün daha çalıştık ve doğruyu yakaladık."

Gerçekten de, PİAR'ın Sabah gazetesinde daha önce yayınlanan tahminleri, seçimlerden bir gün önce yayınlanan ve gerçeğe çok yaklaşan tahminlerin epey uzağındaydı. Son iki gündeki atakları ve düzeltmeleriyle ANAP'ın düşüşünü öngörmüşler, Doğu'da da Refah Partisi'ni yakalamışlardı.

Fakat, çalışmalarını son iki günde sürdürüp son gün tahminlerinde gerekli düzeltmeleri yapan tek kuruluş PİAR değildi. Gerçi PİAR'cıların dediği gibi, KAMAR son iki günde saha çalışması yapmamıştı ama, Emre Kongar'ın deyişiyle, "Zor fakat, güvene ve teknik bilgiye ihtiyaç gösteren" başka bir yöntemle tıpkı PİAR gibi "televizyon faktörü"nü hesaplama olanağı bulabilmiş, kesin sonuçları gerçeğe çok yakın bir şekilde tahmin edebilmişti. Neydi Prof. Kongar'ın sözünü ettiği bu teknik? Bu bir meslek sırrı mıydı, yoksa **Nokta**'ya açıklayabilir miydi? Kongar, bu soruyu "Bütün Türkiye için televizyon etkisini yalnızca İstanbul'da yürüttüğümüz bir çalışma sonucunda ölçtük. Bunun için de bir ilkeyi tersine çevirdik. Bilindiği gibi siyasal araştırmalar isim adres vs. sorulmadan yapılır, dolayısıyla da her araştırmada farklı kişiler kullanılır. Oysa biz İstanbul'da "militan" partililer tespit ettik ve TV'nin etkisini bunlar üzerinde denedik " sözleriyle yanıtladı.

Bu yöntem KAMAR'ı en iyi tahmin yapan iki kuruluştan biri durumuna getirmiş, PİAR'la birlikte birincilik koltuğuna oturtmuştu.

Nasıl başardılar? Peki, iki kamuoyu araştırma kuruluşumuzu dünya çapında bir başarı çizgisine oturtan başlıca etkenler nelerdi acaba? En önemli etken, Batı'da kullanılan bütün araştırma tekniklerinin eksiksiz olarak Türkiye'de de kullanılmasıydı hiç kuşkusuz. Ve tabii, nefes kesen bir çalışma temposu... Örneğin, bu tempo PİAR'da 48 saatte bir eve gitme; büroda portatif yataklarda yapılan şekerlemeler; akşam kebapları ve gece yarısı çörekleri anlamına geliyordu. PİAR'ın başarısında ekibin başı Bülent Tanla'ya göre özellikle üç kişi çok önemli bir rol oynamıştı: Projenin araştırma uzmanı Hülya Tufan ya da "gecekuşu" Hülya, saha çalışmaları yöneticisi Oğuz Ersun ve bilgisayar bölümü yöneticisi Engin Pulhan. Tanla'ya göre, Pulhan o kadar yorgun düşmüştü ki, sonuçların kesinleşmesinden sonra PİAR'ın verdiği partinin sabahına kadar dayandıktan sonra uyumuş, partiye katılamamıştı. Ama şimdi sıra dinlenmediydi. PİAR çalışanları bugünlerde, kuruluşun Marmaris'teki lojmanına gidecekler, gönüllerince dinleneceklerdi.

Kamuoyu araştırmalarının geleceği. KAMAR yöneticisi Emre Kongar'a göre, Türkiye'de kamuoyu araştırmalarının bugün için ulaştığı düzey hiç de azımsanacak gibi değildi. Kongar'a göre, üstelik bu tespit yalnızca PİAR ve KAMAR için değil, bütün araştırma kuruluşları için geçerliydi. Son seçimlerde KAMOY da gerçeğe oldukça yaklaşmıştı. KONDA ve VERİ-ARAŞTIRMA'nın "bazı kaba tahminleri" ise, son gün değerlendirmesi yapmamalarıyla ilgiliydi. Araştırma kuruluşlarını şöyle değerlendiriyordu Kongar: "Türkiye'deki bütün kamuoyu araştırmaları rüştlerini ispat etmişlerdir. Bize gelince; ben, başarıyı PİAR'la paylaşmaktan mutluyum. En iyi biziz gibi bir iddiam yok. Böyle bir tartışmaya da girmek istemiyorum."

Son seçim tahminlerinde en iyi iki kuruluşun KAMAR ve PİAR olduğunu söyleyen Bülent Tanla da özellikle bu tür kuruluşların Türkiye'deki başarısını vurgulamaktan yanaydı. Tanla, **Nokta**, aracılığıyla bir de, "Bin kişiyle yapılmış bir araştırma nasıl milyonlarca insanın eğilimini yansıtabilir?" sorusunu cevaplamak istiyor ve bazı Batı ülkelerinden sayılar veriyordu. Tanla'nın verdiği rakamlara göre, örneğin İngiltere'de 40 milyonluk bir seçmen kitlesi için 1000, Almanya'da 42 milyonluk bir seçmen kitlesi için 1.200 ve ABD'de 110 milyonluk bir seçmen kitlesi için 1.200 kişilik bir örnek grup yeterli sayılıyordu. PİAR ise 26 milyonluk bir seçmen kitlesi için 1.400-2.200 kişilik bir örnek grup kullanmıştı.

Tanla'ya göre, Batı'yla bu konudaki en önemli farkımız araştırma sürelerinde çıkıyordu ortaya. Batı'daki kuruluşlar seçimlerden en az iki yıl önce çalışmaya başlarken, bizde ancak seçim arifesinde başlıyordu ilk faaliyetler. Ama Tanla'ya göre, kısa süre içinde bu da değişecek, Türk kamuoyu kuruluşları Batı'daki benzerleri gibi çalışmaya başlayacaktı ●

Ocak'ta çıkıyor. Şimdi abone olun!

DOKTORLAR TIP ÖĞRENCİLERİ TIP MENSUPLARI

JAMA dünyanın en çok basılan ve sayı başına en fazla okunan tıp dergisidir. A.B.D. baskısı dışında JAMA, 8 ayrı dilde, 18 ülkede basılıyor. Ve okurlar JAMA'da seçkin tıbbi makalelerin dışında kendi kültürlerinin tıbbi yanlarını yansıtan yazıları içermesinin hoşnutluğunu yaşıyorlar.

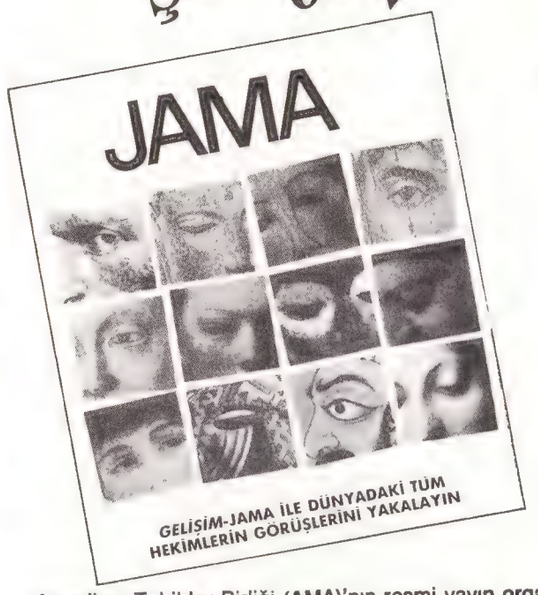

VE ŞİMDİ TÜRKİYE'DE

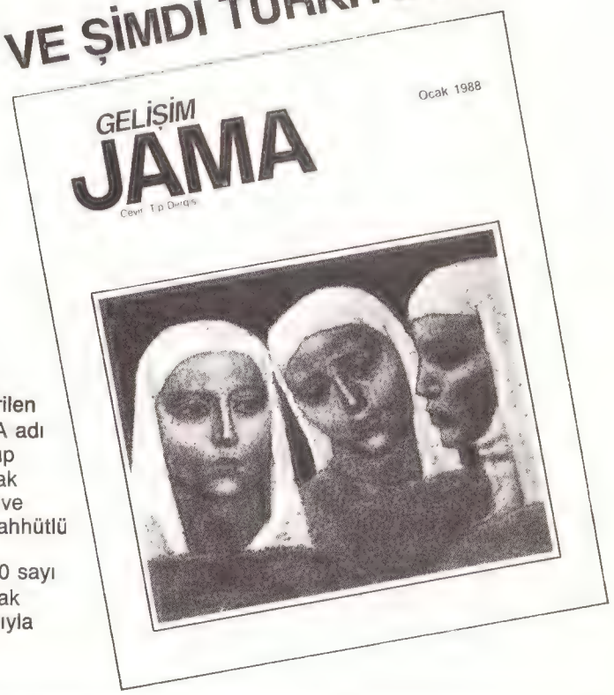

Amerikan Tabibler Birliği (AMA)'nın resmi yayın organı olan JAMA, Ocak 1988 tarihinden itibaren özenle seçilen ve çevrilen orijinal yazılarıyla Gelişim Yayınları tarafından Gelişim-JAMA adı altında Türkçe ve aylık olarak yayınlanacaktır. Size dünya tıp literatürünü anında izleme olanağını verecek bu eşsiz kaynak Gelişim-JAMA'nın, satışı öncelikle abone sistemiyle olacak ve derginiz her ayın başında piyasaya verilmeden önce size taahhütlü postayla gönderilecektir. Abone olan okurlarımız yıl içinde olabilecek fiyat artışlarından etkilenmeyecek ve 12 sayıyı 10 sayı fiyatına alacaklardır. Aşağıdaki abone formunu eksiksiz olarak doldurup banka veya posta çeki makbuzunuzun bir kopyasıyla birlikte bize göndermeniz yeterlidir.

Adres:
Gelişim-JAMA Gelişim Yayınları, Levent-İstanbul

Gelişim-JAMA'ya bir yıllık abone olmak istiyorum. 12 sayı fiyatı olan 24.000.- TL. yerine indirimli abone fiyatı 20.000.-TL. nın

( ) Banka : İş Bankası Nişantaşı Şubesi 33360 No.'lu hesabı ,
( ) Posta çeki : Süreli 128139 No.'lu hesabı , (makbuzu ilişiktedir.)

Soyadı: (Varsa) Unvanı :
Adı : (Varsa) İhtisası :
İş adresi:
Muayenehane adresi:
Ev adresi:

Gelişim-JAMA'yı ( ) Ev ( ) İş ( ) Muayenehane adresime gönderin

Tarih: İmza:

Büyükşehir'den son imkân!

2500 KONUT İÇİN ORTAK KAYDI TAMAMLANIYOR...

8000 konutluk 1. kısım ortak kaydını kısa bir sürede bitiren Büyükşehir, şimdi de D ve E mahallelerinde inşa edeceği son 2500 konut için açtığı 2. kısım ortak kaydını hızla tamamlıyor...

Büyükşehir'in 1. ve 2. kısımları aynı zamanda tamamlanacaktır.

AZ PEŞİNAT VE UZUN VADEDEN YARARLANMAK İÇİN ACELE EDİN...

1 Aralık 1987 Salı gününden itibaren geçerli olan az peşinatlı ve uzun vadeli yeni ödeme planları 31 Aralık 1987 akşamı sona eriyor...

BÜYÜKŞEHİR'E ORTAK OLMAK GÜVENCELİ BİR SEÇİMDİR:

21. yüzyılın yaşam beldesi olan Beylikdüzü'nde gerçekleşen Büyükşehir'e ortak olanlar; hem Türkiye'nin çağdaş ve ilk uydukentinde modern bir konut, hem de değeri giderek artan güvenceli ve kârlı bir yatırım sahibi olacaklardır...

BÜYÜKŞEHİR GÜVENCESİ NEDİR?

İnançlı ve kararlı 8000'i aşkın ortak Büyükşehir'in sahibidir ● Büyükşehir'in, imar planı onaylı ve çok değerli bir arsası vardır ● Büyükşehir'in, inşaatı hızla devam etmektedir ● Büyükşehir, ortaklarından aldığı parayı derhal inşaatına yatıran kooperatiftir ● Büyükşehir, en az harcamayla, en çok hizmet üretir ● Büyükşehir'de, arsa ve inşaat payları dışındaki tüm harcamaların toplam maliyet içindeki oranı sadece % 1 dir ● İleri inşaat teknolojisiyle gerçekleşen Büyükşehir, 1988'den itibaren ortaklarının hizmetine girecektir ● Büyükşehir'in modern altyapısı, her türlü sosyal tesisleri ve sağlıklı çevresi olacaktır ● Büyükşehir, iş merkezleri gelirlerinden ve arsa değer artış farkından ortaklarını yararlandırarak konut maliyetlerini azaltmaktadır ● Büyükşehir'in alt ve üstyapı ihalelerini Türkiye'nin en güçlü ve başarılı inşaat firmaları üstlenmiştir ● Büyükşehir, Uluslararası Konut Bilimi Birliği (IAHS) Büyük Ödülü'ne layık görülmüştür ●

BÜYÜKŞEHİR'E SİZ DE ORTAK OLARAK GELECEĞİNİZİ VE TASARRUFUNUZU GÜVENCE ALTINA ALIN...

★ Ayrıntılı bilgi için Kooperatifimiz Merkezi ve Şantiyesi ile Anadolu Bankası Beyoğlu, Esbank Merkez (Tepebaşı), Pamukbank Elmadağ, Türkiye Emlak Kredi Bankası Bakırköy ve Caddebostan, Türkiye İş Bankası Yenicami şubelerinden broşürünüzü temin edebilirsiniz.

Sınırlı Sorumlu
BÜYÜKŞEHİR
KONUT YAPI KOOPERATİFİ
"Öncü, Kararlı, Güvenceli"

Beyoğlu, İstiklâl Cad. Odakule İş Merkezi Kat:7 80050 İSTANBUL
Tel: 144 89 78 (7 Hat) Telex: 24368 BKYK/TR. Tic. Sic. No: 216852-164404
Şantiye:
Beylikdüzü, E-5 Karayolu (BÜYÜKŞEHİR)
Tel: (9) 1881 - 8136/37

REKTAŞ

İsviçre bankalarının gizliliği azalıyor mu?

İsviçre'nin ABD ile yaptığı anlaşmalar, Mafya ilişkilerini ve uyuşturucu mekanizmalarını ortaya çıkarmak için belli bir işbirliğini öngörüyor.

Amerika'daki Irangate olayının kahramanı Yarbay Oliver North'un çevirdiği dolaplar, İsviçre bankalarını da bugüne kadar yürüttükleri "hesap gizliliği" ilkesinden "taviz" verme noktasına getirmiş bulunuyor.

Irangate olayını özel olarak soruşturan Amerikalı savcı Lawrence Walsh'ın, yaptığı incelemeler sırasında, İsviçre'den paha biçilmez bir yardım alışı, İsviçre bankalarının "hesap gizliliği" konusunda ister istemez belli bir "gevşeme" içine girdiklerini düşündürüyordu. Nasıl düşündürmesin ki? Walsh, suç delillerini ortaya koyması muhtemel belgeleri ararken, İsviçre bankalarına ait binlerce döküman üstünde çalışmak durumunda kalmıştı... Sonuçta İsviçre bankalarının müthiş bir hız ve çeviklikle ellerindeki kayıtları aktarmaları, birçok Amerikalı tarafından gerçek bir "sürpriz" olarak karşılandı tabii... Hani, tüm İsviçre bankalarındaki hesaplar, özel bir "koruma" altındaydı? Pek öyle seçme ve eleme yapmadan İsviçre bankaları, hemen ve hızla nasıl o binlerce hesabı incelemeye açabilmişlerdi?

SAHİN ERKOCAK / NOKTA

Zürih ya da Cenevre bankalarından birinin kasasında duran paralar; Amerikan denetçilerinin meraklı ve gözlemci bakışlarından ne kadar korunabilecekti?

Bu tartışmalı soruya bazen "olumlu" bazen de "olumsuz" cevap verilebiliyordu.

İsviçre hesaplarını kullanan muhtemel suçluların aranıp bulunmasında İsviçre'nin zaten öteden beri Amerikalılara yardım etmede özel bir dikkat ve yardımseverlik içinde olduğu biliniyordu. Buna karşılık iki ülke arasında "neyin suç olduğuna" dair netlik sağlayan bir anlaşma da oluşturulmuş değildi...

Gerçi, Irangate olayında bir sorun çıkmamıştı. North ve ona bağlı olan örgütün yaptıkları, İsviçre açısından da "suç" sayılıyordu. Buna karşılık "vergiden kaçınma" İsviçre kanunlarının karşı durduğu bir fiil sayılmazdı. Bir Amerikalı için ise, ekstra parasını İsviçre bankalarına yatırarak Maliye'den gizlemek imkânı her zaman vardı.

Bununla birlikte, İsviçre, koşullara bağlı olarak, denetimcilerle işbirliği yapmada, yıllar içinde büyük bir "esneklik" de kazanmıştı. Bunun bir örneği de 1977 yılında yapılan anlaşmaydı. Söz konusu anlaşma "suç organize etmeye" dönük durumlarda, İsviçre'nin Amerika'ya denetim için özel bir "kolaylık" sağlanmasını öngörüyordu. Pratikte bu, vergiden kaçınma hallerinde de İsviçre ile işbirliği yapabilme imkânı da sağlayabilmek demekti. Yeter ki, ortadaki kuşkular, "Mafya" türü ilişkileri sergileyecek türde olsun...

Bütün bunların ötesinde, ABD ile İsviçre geçen ay karşılıklı bir memorandum imzaladılar. Buna göre, uyuşturucu trafiğinin ve kara para sahiplerinin teşhis edilmesini kolaylaştırmak hedefleniyor ve öngörülüyor.

Bugünlerde "Washington, özellikle Wall Street'te "Insider Trading" diye nitelenen işlemler aracılığı ile elde edilmiş "haksız kazançların" Zürih'e gönderilmesi konusu ile çok yakın ilgileniyor. 1982 yılında İsviçre, ABD ile bu tür borsa oyunları aracılığı ile yapılan dolandırıcılıklar konusundaki incelemelerde işbirliği sağlamak üzere bir anlaşma yapmıştı. İsviçre Parlamentosu'nun gündemine artık bu tür olayların "suç sayılması" konusu da girmiş bulunuyor.

Söz konusu işbirliklerinin her zaman olağanüstü bir pürüzsüzlükle yürümediğini eklemekte de yarar var.

Her şeye rağmen, ABD, bir "süper güç" olmanın avantajına sahip. Bu avantaj, İsviçre bankalarının geleneksel gizlilik ilkesini de zaman zaman esnetebilecek noktaya gelebiliyor. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin İsviçre bankalarındaki gizli hesaplar karşısındaki durumu ise, hiç kuşkusuz ABD'ninkinden çok farklı. Hesap gizliliğindeki bir küçük taviz, ister istemez tüm dünyayı etkilese ve ilgilendirse bile. ●

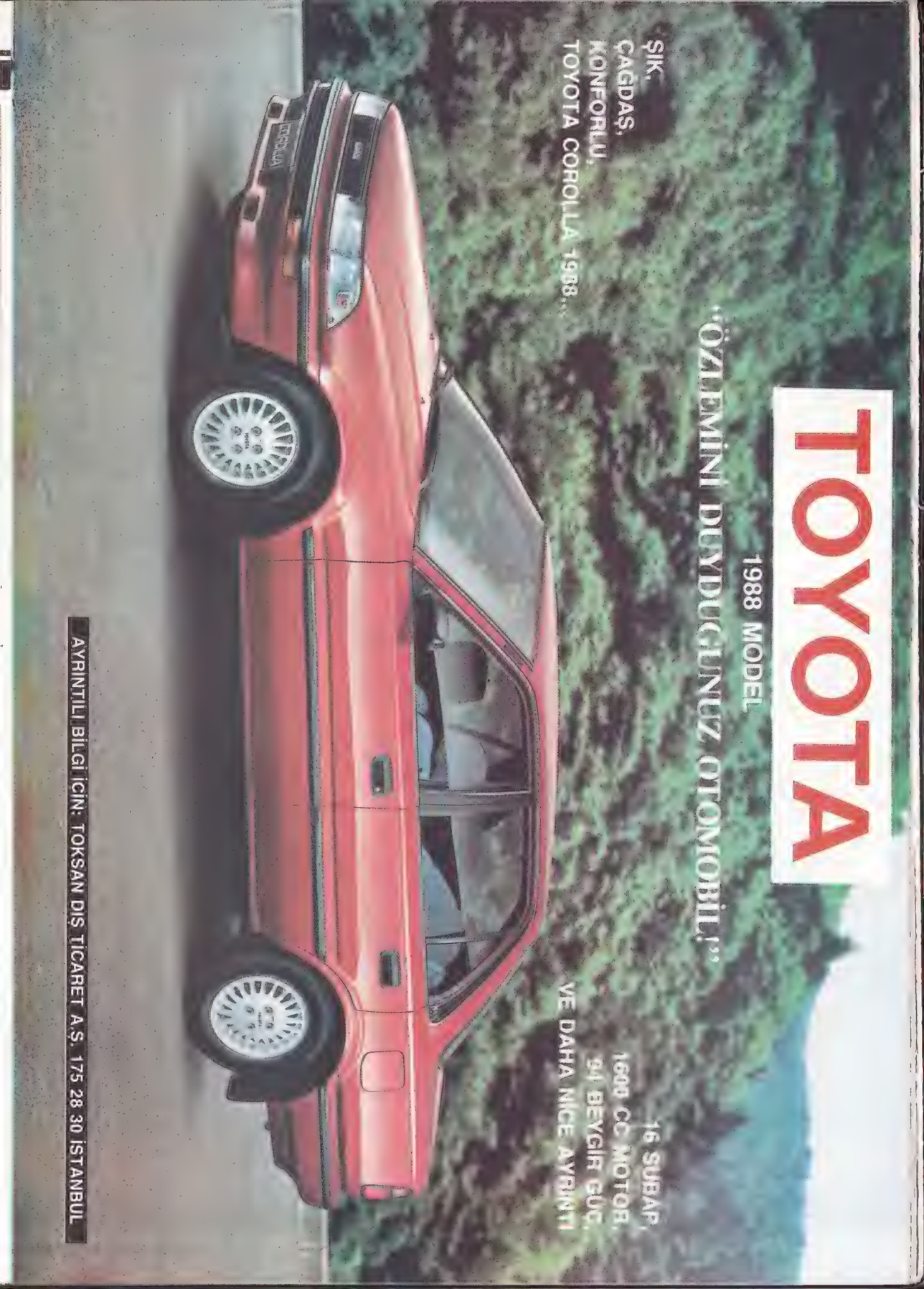

Özgürlük ve maceranın tadı

Marlboro

1979 YILI İCRA PL. 467 TEDBİR UYARINCA SİGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR

GİZLİ GÜÇLERE HÜKMEDENLER

TÜRKİYE'DE KARA BÜYÜ

BATUHAN KIRAN / NOKTA

Nokta İstanbul'un çeşitli semtlerindeki evlerde kara büyü ayinleri yapan bir grubu buldu. Grup üyeleri, önlerine koydukları hedeflere ulaşmak için gereken her şeyi göze alabileceklerini söylüyorlar

Saat gece yarısını çoktan geçmiş, şehir derin bir sessizliğe bürünmüştü. Aynı sessizlik mum ışığıyla aydınlatılan odanın içinde de sürüyordu. Genizleri yakan bir tütsü kokusu kaplamıştı her yanı. Kukuletalı kara cübbelerinin altından yüzleri seçilemeyen beş adam, yerde çizili beş köşeli yıldıza doğru ilerlediler. Her biri yıldızın bir köşesinde durdu. Ellerinde mumun ışığında parıldayan çelik hançerler vardı. Gizli bir komut almışcasına aynı anda kollarını havaya kaldırıp, hançerleriyle yerdeki yıldızın aynısını çizmeye başladılar. Bu arada içlerinden biri boğuk bir sesle anlaşılmaz sözcükler mırıldanıyordu. Havada hareketlerini tamamlayan hançerler, son bir hamleyle yıldızın ortasına saplandılar...

Koruyucu çember oluşturulmuş, beş kişilik küçük grup şeytani varlıklara karşı kendilerini güvenliğe almışlardı. Artık ayin başlayabilirdi. Çeşitli karanlık güçlerle ilişkiye girilecek ve bu güçler ayini yapanların çıkarları doğrultusunda kullanılacaktı.

İstanbul'da beş yıldan bu yana kara büyü ayinleri yapan grubun sıradan toplantılarından birinde yaşanıyordu bu sahneler. Son zamanlarda belirli çevrelerde kulaktan kulağa yayılan şeytana tapanlar, şeytanla pazarlığa girenler şeklindeki söylentiler büyük ölçüde bu grup üstünde odaklanıyordu. Uzun süreli araştırmalar, kapalı kapılar ardında saatler süren tartışmalar sonucunda, kara büyü ve her türlü doğa üstü yöntemlerle uğraşan T ∴ adlı grubun kapıları **Nokta** aracılığıyla kamuoyuna açılıyordu.

Yalnız olduğumuzu sanıyorduk. Grubun kurucusu olan B.N. yaklaşık yirmi yıldır, ruhçuluk, astroloji gibi konularla içli dışlıydı. Ne var ki zamanla edilgen bir biçimde geçmişten ya da gelecekten haberler almak ona yetmemeye başlamış, kendi kendine büyü araştırmalarına başlamıştı. İşin içine girdikçe, elde edebileceği gücün ne denli büyük etkileri olduğunu kavrıyordu. Ancak, bir masa ve bir fincan bulan hemen herkesin ruh çağırmaya soyunduğu bir ortamda , söz büyüden, hele kara büyüden açılınca, bütün o insanlar bucak bucak kaçıyordu. Tek başına pratik büyü çalışmaları yapmaya başladığı günlerde, kendisi gibi benzer sancılar içinde olan H.T. ile tanışınca yalnız olmadığı ve bir grup kurabileceği fikri belirdi kafasında.

1982 yılının başlarında atılmıştı bu ilk adımlar. Aradan geçen beş yıl içinde sayıları giderek artmış, çeşitli çalışmalar için zaman zaman bir araya gelen otuz kişilik bir grup olmuşlardı.

Önce işin ABC'si. Bunca zaman içinde grubun otuz kişiyle sınırlı kalması, öncelikle çalışmaların gizlilik içinde yürütülmesinden kaynaklanıyordu. Öte yandan basit bir büyü (maji) çalışması yapabilmek için, bu işe niyetlenenlerin son derece sabırlı olmaları ve uzun çalışmalar yapmaları gerekiyordu. Grup içindeki üyeler, yetkinliklerine göre dört ayrı düzeye ayrılıyorlardı. **Chiron** adı verilen aşama, gruba ilk katılanların yer aldığı, bir anlamda okültizmin (gizli bilimler) ABC'sinin öğrenildiği düzeydi. Okültizmin temel felsefesi ve konsantrasyon, meditasyon gibi geliştirici pratikler verilen ilk bilgiler oluyordu. **Uranüs** düzeyine geçenler, hiyerarşik sıralamada bir adım daha atmış oluyorlardı. Teorik bilgileri giderek artarken, ilk majikal

T ∴ GRUBUNUN GİZLİ İÇ TÜZÜĞÜ

"Toplumun ahlaki değerleri grubumuzu bağlamaz..."

1. Grubu meydana getiren üyelerin her biri okültizmi etüt ve pratik etmek gayesindedir. Anlayışımıza göre okültizm tabiatüstü olarak tanımlanan her şeyi içerir.

2. Üyelerimiz büyü, sihir, maji, spiritüalizm, mistisizm, çeşitli yoga ve budizm teknikleri ve parapsikoloji olarak tanımlanan türün imkân bulunan ve faydaya yönelik her şeklini kullanır. Üyelerimiz yaşanması mümkün olan her türlü majikal ve mistik deneyi yaşamak ve edinilen sonuçları fizik planda somut neticeler almak için kullanmak isteğindedirler. Yapılacak çalışmaların süresi ve çalışma yılı içindeki periyodu grup başkanı tarafından tespit edilir.

3. Yukarıda sayılan bütün çalışma ve incelemeler kesin olarak maddi sonuç, fayda ve etkiye yöneliktir. Sadece spiritüel tekamül peşinde koşacak kadar cesaretsizler ve salon sohbeti meraklılarının grubumuzun faal üyeleri arasında yeri yoktur.

4. Hiçbir din ve siyasi görüş grubumuzu bağlamaz. Çalışmalarımız bütün inançları içerebilir. Hepsi eşit olarak denenmeye değer olarak görülür. Önemli olan ayırım değil sonuçtur. Herhangi bir tradisyona bağlanmak mecburiyeti yoktur.

5. Yapılan operasyonlarda içinde yaşanan toplumun ahlaki kabulleri ve kamu vicdanı, grubumuzu hiçbir şekilde bağlamaz.

6. İç meclis, çalışma programını, çalışma hedef ve sonuçlarını dışardaki kişilere aktarmaz.

7. Gerekli döküman, kitap vesaire belli birim fiyatlarla sadece üyelere verilir. Bu tür bilgi kağıtları kişinin adına özeldir. Hiçbir şekilde çoğaltılmaz, dışarıya verilmez.

deneyler de yapılmaya başlanıyordu. Bu ilk iki kategoride bulunan üyeler grubun dış çemberinde sayılıyorlar ve önemli ayinlere dahil edilmiyorlardı. **Neptün** düzeyi ise ustalığın bir alt aşamasıydı. Nihayet **Plüto'**ya ulaşıldığında artık kişi bütün okült teknik ve felsefeleri, bireysel ve grup seviyesinde gögüsleyecek duruma geliyordu.

Grup üyeleri bilgilenme sürecinde bu tür sınıflara ayrılmalarına rağmen, birçok mistik toplulukta görülen katı hiyerarşik yapılanmanın söz konusu olmadığını söylüyordu. B.N. "Bu belki de bizim anarşist ruhlu insanlar olmamız yüzündendir" diyordu. Diğer bir etken ise köklü bir geleneğe dayanmayıp, kendi geleneklerini kendilerinin yaratmış olmasıydı.

"Altın Şafak"ın gölgesinde... T... grubu hiçbir geleneğe dayanmadıklarını ileri sürmekle birlikte Golden Dawn (Altın Şafak) adlı bir İngiliz okült grubundan etkilendiklerini de yadsımıyorlardı.

Bundan yüz yıl kadar önce, 1884'te Woodford adlı bir papazın, Londra'daki bir pazarda bulduğu el yazmalarıyla atılmıştı Altın Şafak grubunun temelleri. Bu yazıların majikal çalışma notları olabileceğini düşünen papaz Woodford, soluğu, sebebi bilinmeyen ölümler üstüne araştırmalar yapan bir arkadaşının evinde alıyordu. İki meraklı kafadarın incelemeleri sonucunda, belgelerin gerçekten de çok daha eski bir okült grubunun faaliyetlerini içerdiği ortaya çıkıyordu. Artık yapılacak şey "Rosicrucians" adlı bu eski grubun üyelerinden birini bulup, belgelerde yer alan yöntem-

"Altın Şafak" grubunun simgesi artık İstanbul'daki kara büyü ayinlerinde yaşatılıyor

"İnanmasam burada olmazdım..."

Suat Atalık 1964 doğumlu ve şu anda Boğaziçi Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nde okuyor. Ama yaşamı psikoloji değil, satranç üstüne kurulu. Beş yaşındayken tanıştığı satranç taşları onun için bütün oyuncaklarından daha etkili olmuş. Ve o günden bu yana sürdürdüğü çalışmaların semeresini de katıldığı turnuvalarda aldığı parlak derecelerde görmüş. Çeşitli yaş gruplarında Türkiye birincilikleri, Balkan gençler birinciliği, Dubai satranç olimpiyatında 107 usta satranççı arasında elde ettiği 11.'lik gibi dereceler Atalık'ın başarılarından yalnızca birkaçı. Ancak Suat Atalık son iki yıldır, başarılarını yalnızca yoğun satranç çalışmasının ürünü olmadığını söylüyor. Adının açıklanmasını istemeyen N.T. ile tanışmasından bu yana turnuvalara hazırlanırken parapsikoloji, astrolojik ve majikal destek aldığını açıklıyor. Suat Atalık ve N.T. ile, büyü tekniklerinin satranç alanındaki uygulamaları üstüne konuştuk.

Nokta: Sayın Atalık, satranç gibi mantığa dayalı bir uğraşın içine, büyü, parapsikoloji gibi uygulamaları katmaya başlamanız nasıl başladı?

N.T.: İzin verirseniz önce ben cevap vereyim. Her satranççıda, normalin üstünde bir imajinasyon yeteği vardır. Yapılmamış hamleleri başka türlü tahayyül etmek mümkün değildir. Bu kapasiteyi başka bir yöne çekmeyi çoktandır düşünüyordum. Hiçbir karşılık gözetmeden bu konuya adapte olmak istiyordum. Tek sorunum uygun kişiyi bulmaktı. Suat'la tanışır tanışmaz, hemen ikinci görüşmemizde konuyu açtım.

Atalık: Büyük satranççıların bu alanda çalıştıklarını biliyordum zaten. Örneğin Korçnoy-Karpov karşılaşmasında Korçnoy telepatik olarak etkilendiğini açıkladı. Bu olaylar kafamda soru işaretlerinin oluşmasına yol açıyordu. N.'nin teklifini hemen kabul et-

ERZADE ERTEM / NOKTA

tim. Hırslı bir insanım, bunun da başarım için gerekli olduğunu düşünüyordum. O sırada yanımda banka arkadaşlarım vardı. Onlar karşı çıktılar, sen deney hayvanı mısın gibi şeyler söylediler.

Nokta: Çalışmalara nasıl başladınız?

N.T.: Önce astrolojik haritasını çıkarttım. Fakat elde ettiğim bilgiler Suat'a tam olarak uymuyordu. Doğrusu sonuçlar pek parlak değildi. Doğum saatinde bir yanlışlık olabileceğini düşündüm. Gerçekten de öyleymiş. 12 satlik bir fark varmış. Olay aslında Suat'ta bitiyordu. Her şeyi kayıtsız şartsız kabul etti. Yoksa başarıya ulaşmamız mümkün olmazdı. Bir çalışma programı saptayıp işe koyulduk. İlk olarak yurt dışındaki ve özellikle Sovyetler Birliği'ndeki çalışmaları anlattım Suat'a.

Atalık: Bakın, bir şeyin altını çizmek istiyorum. Ben bu çalışmaları yapmadan önce de kendimi ispatlamıştım zaten. Ama N. ile önümüze koyduğumuz hedef dünya çapında kariyer yapmak. Bu noktada birbirimize vaadimiz var. Bundan geri dönmeyi düşünmüyoruz.

Nokta: Peki ne tür çalışmalar yapıyorsunuz?

Atalık: Diyelim ki iki ay sonra bir turnuva var. N. astrolojik ve bioritmik haritalara göre oyna ya da oynama diyor. Bu ilk verilere göre çalışmaları hızlandırıyoruz. Satrançta rakibin kontrol altında tutulması çok önemlidir. Oynarken kendine olan inancını yitirirsen yapacağın hamleler değişir. İlk başlarda geceleri yatmadan önce satranç tahtasının başında N.'nin programı çerçevesinde majikal imajinasyon yaparak çalışmaya koyuldum.

Nokta: Bu majikal imajinasyon kavramını biraz açar mısınız?

Atalık: Çalışmanın temeli taşlar üzerindeki hakimiyeti artırmak için, taşlara enerji yüklemeyi ve taşlarla aramda bir sempatizasyon ilişkisi kurmayı içeriyordu.

Nokta: Siz açıkladıkça işler biraz daha karışıyor. Mümkünse biraz daha somutlayıp, bizlerin de anlayabileceğimiz bir hale getirebilir misiniz bu olayı?

N.T.: Suat, istersen ben toparlamaya çalışayım. Çalışma Golden Dawn ritüellerinden derlenmiştir (İngiltere'de faaliyet gösteren Altın Şafak adlı grubun büyü çalışmaları kastediliyor). Çalışmayı yapan kişi başının üstünde bir ışık topu yaratıyor. Geleneğe göre bunun, kişinin kendi ışığı olduğu varsayılır. Bu ışık topundan satranç taşlarına enerji kolonları indiriliyor. Sonunda da yine ışık küresinden omuz başlarına ve göğüse şarj yapılarak çalışma bitiriliyor.

Atalık: Bütün bunları yaparken de taşları siyah ve beyaz olarak canlandırdım zihnimde. Yani taşın yarısı siyah yarısı beyaz olacaktı. Çünkü örneğin yalnızca siyah taşlar üstünde çalışıp, karşılaşmada beyaz taşlarla oynamam gerektiğinde başarı sağlanamıyor.

Nokta: Peki, Suat'ı bu tür çalışmalarda yönlendirmenin dışında, karşılaşmalar sırasında siz de büyü yoluyla bir şeyler yapıyor musunuz?

N.T.: Eh ben de boş durmuyorum tabii. Ama bugüne kadar Suat'ın katıldığı bütün uluslararası turnuvalar yurt dışındaydı ve benim gitmem mümkün değildi. Bu eksikliği maç saatinin önceden bilinmesiyle gidermeye çalışıyoruz. Bireysel maji yoluyla olayı kontrolümde tutmaya çalışıyorum. Bir de, her turnuva öncesinde, özel olarak merküryen faktörleri destekleyen bir talisman (tılsım) hazırlıyorum.

Nokta: Siz bu çalışmalara ilk başladığınızda, yani başınızın üstünde ışık küreleri canlandırıp, bundan taşlara kolonlar falan indirirken çok zorlanmadınız mı? Yani herkesin yapabileceği şeyler mi bunlar?

Ataklık: Başlarda çok zorlandım tabii. Ama N.'nin de söylediği gibi tahayyül yeteneğim satrançtan ötürü oldukça gelişmişti. Sonuçta başardım.

Nokta: Son bir soru daha. Sizin, N.T. ile birlikte majikal, parapsikolojik destekler almadan önce de parlak bir satranç kariyeriniz olduğu ortada. Bu tür satranç dışı desteklerin, başarınızda bir katkısı olduğuna gerçekten inanıyor musunuz?

Atalık: İnanmasam hâlâ burada olmazdım. Şunu söyleyeyim size, dışardan bakan birinin bunu anlaması mümkün değil. Bütün her şey aramızdaki iletişime bağlı.

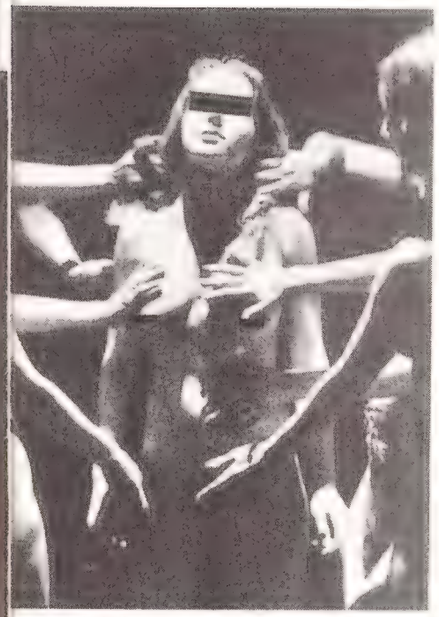

"Bizde cinsel büyü yaptıklarını söyleyenler, aslında herkesin yaptığını yapıyorlar"

leri öğrenmekti. Nürnberg'te yaşayan bir Rosicrucian ustasının bulunmasıyla sacayak tamamlanıyordu. Altın Şafak grubu yıllar süren çalışmalarında yalnızca Rosicrucian yöntemlerle sınırlı kalmayıp, buna eski Mısır, ve Kabalistik (Yahudi) büyü geleneklerini de ekleyince ortaya yeni bir kara büyü ekolü çıkıyordu. Papaz Woodford'dan bir asır sonra kara büyü çalışmalarına başlayan T ∴ g:ubu, ustalarının karışımına İslami büyü yöntemlerini de katarak boynuzun kulağı geçebileceğini gösteriyorlardı.

Şeytan bunun neresinde? Grup üyeleri kendi çalışmalarını tek bir sözcükle adlandırıyorlardı: "Okültizm"... Türkçe'de tam karşılığı olmamakla birlikte "gizli ilimler" gibi bir açıklama getirilebiliyordu.Peki neyin nesiydi bu okültizm? Eğer bir "ilim"se neden gizliydi? Grubun önderi B.N. "Okültizmin gizli kabul edilmesi, açıklanmasının zorluğundan" diye yanıtlıyordu bu soruyu. "Okültizm deyince akla ilk anda büyücülük, kehanet ve mistisizm geliyor. Bütün bunların tabiatüstü şeyler olduğu düşünülür. İnsanlar, sınırlı bilgileriyle açıklamadıkları şeylere hemen tabiatüstü damgasını vuruyorlar. İlkel insanlar şimşeği, gökgürültüsünü de tabiatüstü olaylar olarak yorumluyorlardı. Belki yüz yıl sonra okültizm de tabiatüstü olmaktan kurtulacaktır."

Otuz gönül bir olanca, samanlık... Korku filmlerine konu olan kara büyü ayinleri genellikle metruk kiliselerde ya da mezarlıklarda yapılırken, Türkiye'deki kara büyücüler ayinlerini genellikle evlerinde yapmak zorunda kalıyorlardı. B.N. belli bir düzeye gelmiş majisyen için büyü çalışmasının nerede yapıldığının fazla önemi olmadığını söylüyordu. Çünkü önemli olan yaratılacak ortamın, zihinsel olarak imajine edilmesiydi. Ama yine de metruk bir binada ya da boş bir arsada, cübbeleri ve kılıçlarıyla ayin yapan kara büyücülerin, ola ki bir bekçiyle karşılaşmaları halinde yaşayacakları tatsız olayları düşünmek bile, bu tür zorlayıcı açıklamaları daha anlaşılır kılıyordu . Nitekim okültist grupların yaygın olduğu Batı ülkelerinin geceleyin bir parkta ayin yapmak bir yana, kendi adlarına özel kiliseler kurmaları bile mümkün oluyordu .

Büyü çalışmalarının nerede yapılacağı kadar, ne zaman yapılacağının da önemi vardı. İşte bu noktada taviz vermiyordu T ∴ grubunun üyeleri. Çalışmalar kesinlikle gece yapılmalıydı. En azından tam ayinin ortasında, kapının ya da telefonun çalması her şeyi berbat edebilirdi. Ama tek sorun kapı ya da telefon tehdidi değildi. Gündüzleri, büyük bir karmaşa içinde oradan oraya koşuşan insanların sıkıntıları belli bir "enerji kaosu" meydana getiriyordu. Böyle bir ortamda, kozmik güçlerle zihinsel yoldan bağlantı kurmaya çalışan okültistlerin işi oldukça güçleşiyordu.

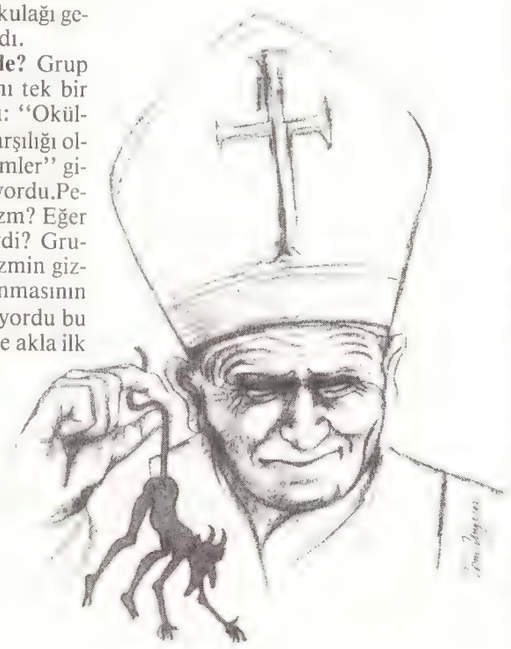

Kan, kin ve de seks... Kara büyü, kara ayin gibi kavramlardan söz ederken, gündeme ister istemez kurban törenleri ve cinsel ayinler geliyordu. İstanbul'daki grubun başkanı B.N. de bu iki uygulamanın kara büyü çalışmalarında önemli bir yeri olduğunu vurguluyordu: "Kan dökmek olayın sonuca gitmesinde her zaman en geçerli yol olarak kabul edilmiştir. Ama kurban geleneği yalnızca kara büyüde değil her dinde vardır." Kendileri pek uygulamıyorlardı, ama kan akıtmanın önemli bir enerji yoğunlaştırmasına yol açtığını da inkâr etmiyorlardı.

Cinsel ayinlerin de benzer bir işlevi vardı kara büyü çalışmalarında. Kara ayinlerin belli bir aşamasında ya toplu seks yapılıyor, ya da bir erkek bir kadın çiftleşiyorlardı. Ama burada amaç zevk almak değil enerji toplamaktı. Kadın cinsel birleşme sırasında defalarca orgazma ulaşıyor, erkekse, hiç boşalmayarak kadının yarattığı bu enerjiyi daha sonra başka bir alana aktarabilmek için kendinde topluyordu. Eğer enerjiyi toplayacak olan erkek değil de kadınsa onun işi biraz daha kolaydı. Çünkü oral seks yoluyla kendini orgazm olmadan partnerinin enerjisini kendisine aktarabiliyordu. "Aslında bu bir tür enerji vampirliğidir" diyordu B.N. "Eğer karşında çok uygun bir partner yoksa sonuç almak zaten mümkün değildir. Türkiye'de cinsel maji yapıyorum diyen birçok insan, aslında çatır çatır herkesin yaptığını yapıyor."

Kimler büyücü olur? Kara büyüyü, ruhçuluk ya da kâhinlik gibi diğer okültist uygulamalardan ayıran en önemli özelliği, somut bir çıkar için yapılıyor olmasıydı. Çıkarın ne olduğu ise kişiden kişiye değişebiliyordu doğal olarak, kimisi için çıkar para ya da seks olurken bir başkası için intikam duyguları olabiliyordu. Ancak, "Gerçek bir majisyen olabilmek için," diye anlatıyordu B.N. "...insanın kıskanç, egoist, karşısındaki insanın lokmasını ağzından alacak kadar hain olması gerekir. Benim şahsen iyi olmak gibi bir idealim yok. Ben kendime iyiyim. Ama istediğimi elde etmek

BATUHAN KIRAN / NOKTA

Kara büyü ayinlerinde, çeşitli geleneklerin teknikleri aynı anda kullanılıyor

için, kabul edilen ve edilmeyen her yola başvurabilirim. Hani ruhunu şeytana satmak derler ya, böyle bir şey yok aslında, ama her şeye bu ölçüde hazır olunmalıdır...''

Papa'nın başı dertte: Türkiye'de yeni yeni filizlenmeye başlayan okültist çalışmalar, Avrupa ve Amerika'da son yılların en gözde uğraşı alanlarından biri olup çıkmıştı. Ortaçağ'da Engizisyon'un hışmına uğrayan cadılık, kara büyücülük ve satanizm, bilgisayar çağının gençliğini inanılmaz ölçülerde etkisi altına alıyordu. Öylesine bir salgındı ki bu, daha çok politik sorunlarla uğraşan Papa II.Jean Paul bile, işi gücü bırakıp şeytanı bir kez daha afaroz etmeye çalışıyordu. Ancak Papa'nın çok da etkili olduğunu söylemek mümkün değildi.

Bir yıl kadar önce Almanya'nın Westfalen eyaletindeki bir ormanda bulunan 14 yaşındaki genç kızın cesedi emniyet görevlilerinin yanı sıra Katolik rahiplerinin de ilgisini çekmişti. Kızın boynunda ve bileklerinde garip kesik izleri vardı. İlk soruşturmaların ardından şüpheler 14 yaşında bir kızla 16 yaşında bir delikanlının üstünde yoğunlaşıyordu. İkisi de ölen kızın yakın arkadaşıydılar. Gerçek, bir süre sonra anlaşılıyordu. Satanist bir grubun üyesi olan bu çocuklar, şeytanı konu alan Omen filmini gördükten kısa bir süre sonra, karanlık güçler ordusunun komutanı Lusifer'den aldıkları emir üzerine arkadaşlarını kurban etmişlerdi.

14 yaşındaki bir başka kızdaki garipliği ilk sezen ise öğretmenleri olmuştu. Sık sık okula gelmiyor, geldiğinde derslerle hemen hemen hiç ilgilenmiyordu. Üstelik kolunda da çok sayıda yara izi vardı. Öğretmenleri kızın üstüne gidince, ''Ben bir cadıyım'' deyiveriyordu. ''Bütün erkekleri yok etmek istiyorum...'' Amerika Birleşik Devletleri'nde de emniyet teşkilatı yalnızca satanist törenlerde meydana gelen ölüm olaylarını incelemek üzere iki ayrı bir birim oluşturmuştu.

Büyücüler, ayinlerde kullandıkları sopaları yurt dışından getirtiyorlar

Şeytanla dans eder misiniz? Batı dünyasında hızla yaygınlaşan okültist akımlar ve satanizm, müzik alanında da etkili oluyordu. Bir zamanların ünlü rock topluluğu Black Sabath bu akımın ilk temsilcilerindendi. Parçalarının büyük çoğunluğunu karanlık güçlere ithaf eden topluluk, kimi kez dolambaçlı yollarla ''özel'' dinleyicilerine mesajlar yolluyordu. Örneğin son derece romantik çağrışımlar uyandıran Kiss (Öpücük) adlı parçaları aslında ''Knights in Service of Stan'' (Şeytanın Şövalyeleri) sözcüklerinin baş harfleriydi. Black Sabath'ın yetmişli yıllarda açtığı yoldan bugün Heavy Metal ve Black Metal'ci topluluklar yürüyorlardı. Nitekim artık konser ilanlarında ''Eğer gözünüzü kan bürüdüyse mutlaka bizi izlemelisiniz. Konserimizde, haçları kırıp, rahipleri öldürüyoruz...'' türünde çağrılara rastlamak şaşırtıcı olmuyordu.

Birileri çağırınca, birilerine de kovmak düşüyor. İtalya'nın Torino kentinde yaşayan 38 yaşındaki Giovanna Merlo adlı kadının başında büyük bir dert vardı. Karısına büyük bir aşkla bağlı olan kocası, haftalardır elini bile sürmemişti kadına. Bu ani değişikliğin nedeni arkadaşları tarafından hemen saptandı. Kadının ruhuna şeytan girmişti. Sorunun ne olduğu bilinince geriye yalnızca uygun çözümü bulmak kalıyordu. Sonunda o da bulundu. Giusy Greca adlı bir kadın, şeytan kovma çalışmasında mucizeler yaratıyordu. ''Hasta'', şeytan kovucu kadının küçük bir tapınağı andıran odasında tedavi edilmeye başlandı. Oldukça güç bir seanstı bu. Şeytan, Giovanna Merlo'nun bedenini terketmek bilmiyordu bir türlü. Uzun bir mücadeleden sonra, şeytan karanlıklar dünyasına geri dönerken, şeytan kovucu Bayan Greca kan ter içinde kalmıştı. Büyük bir iç huzuru içinde kapıdan çıkan Giovanna Merlo ise, bu rahatlamanın bedeli olarak ödediği yüz bin liraya yakın parayı hiç mi hiç düşünmüyordu.

Torino Başpiskoposu Kardinal Ballestrero'nun açıklamalarına göre yalnızca bu kentte kırk bin kadar şeytan müridi vardı. Eh, Türkiye dahil, dünyanın dört bir yanında yüzbinlerce insan, karanlık alemin yaratıklarını çağırabilmek için akıl almaz çabalar harcarken, birilerinin de bu varlıkları nazikçe geri yollamak için ufak tefek paralar talep etmesini doğal karşılamak gerekiyordu.

Şeytana tapanlar toplanıyor...

İtalya'nın Torino kenti, kongre turizmin en canlı yaşandığı yerlerden biri. Art arda yapılan, bilgisayarcılar kongresi, makro ekonomi, Üçüncü Dünya ülkelerinde açlık sorunu gibi oldukça ''dünyevi'' sayılabilecek organizasyonlardan sonra sıra,sonunda satanistlere de geldi. Önümüzdeki yılın ekim ayında üç gün süreyle dünyanın dört bir köşesinde faaliyet gösteren satanistler, kara büyücüler, gizli bilimlerin her türüyle uğraşanlar bu kentte bir araya gelecekler.

Batı'da bu tür konulara duyulan ilginin giderek artması sonucunda, bu eğilimden kaygı duyan Papa II. Jean Paul on bin kadar din adamının önünde şeytanı ve şeytana tapanları lanetlemek zorunda kalmıştı. Ne var ki Papa'nın çabaları pek sonuç vermemişe benziyor. Satanistler kongresinin yapılacağı ekim ayının ''Şeytan Ayı'' olarak ilan edilmiş olması, kilise karşısında şeytanın gücünü açıkça ortaya koyuyor.

Artık bir yanda, teologlar, sosyologlar, antropologlar ve tarihçiler, diğer yandan okültistler ve satanistler harıl harıl bu kongreye hazırlanıyorlar.

Bu arada çevre sakinlerinin paçaları tutuşmuş durumda. Karanlık güçlere hükmeden yüzlerce büyücünün toplanması sonucunda, meydana gelebilecek '' olayları '' düşünmek bile istemiyorlar.

Batı'daki okült gruplar gerekli gördükleri zaman açık havada ayin yapıyorlar

BATUHAN KIRAN / NOKTA

Kara büyücüler ayin yaptıkları evlerden birinde muhabirimiz Levent Tayla ile görüştüler

SÖYLEŞİ / T :. GRUBUNUN LİDERİ

"İsterse ölsün, bizi ilgilendirmez..."

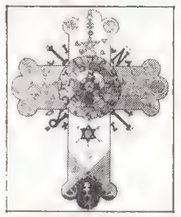

Bütün araştırmalar bitmiş, sıra T:. grubunun lideriyle yapılacak söyleşiye gelmişti. Konuşmayı, grubun kurucularından olan ikinci bir kişiyle birlikte sürdüren lider B.N. soruları yanıtlarken oldukça rahat görünüyordu. İki nedeni olabilirdi rahatlığının. Birincisi, konuşma sırasında sık sık tekrarladığı gibi, kamu vicdanı onları pek ilgilendirmiyordu. İkincisi ise, daha en başta, doğum tarihini ve saatini aldıkları muhabirimiz onlara göre "avuçlarının içindeydi." B. N. şeytana tapma iddialarından, kara büyü uygulamalarına kadar **Nokta'nın sorularını yanıtladı.**

Nokta: Son zamanlarda, çeşitli çevrelerde, Türkiye'de satanistlerin, yani şeytana tapanların, onunla pazarlığa girenlerin var olduğu kulaktan kulağa yayılmaya başladı. Sizin çalışmalarınız ise bu söylenenleri doğrular nitelikte. Bu iddiayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

B.N.: Önce satanizmin ne olduğundan başlamak gerek öyleyse. Satanizm deyince, şeytana tapma, onun peşinden gitme gibi kavramlar oluşuyor kafalarda. Bunda tabii son yıllarda moda olan korku filmlerinin, korku romanlarının da payı var. Ama biz, satanizm diye bir şeyin dünyada var olduğuna inanmıyoruz. Bir tek San Fransisco'da Anton Loewe tarafından bir satanist kilise kurulmuştur. Adam kendini şeytan rahibi ilan etti, kafasını kazıttı, bir de Kara İncil diye bir kitap yazdı. Fakat yaptıkları büyük ölçüde atraksiyondan ibaret. Bir sürü müridi var. Daha önce Ortaçağda kara ayin denen ritüeller yapılırdı. Bunlar şeytandan ya da şeytani varlıklardan güç almayı hedefleyen bir çalışma tarzıdır. Hıristiyanlık öncesi Avrupa'sında Pagan dinler adı verilen tabiat varlıklarına tapınma yaygındı. Pagan dinler Hıristiyanlıktan çok daha yumuşak ve humanist olduğu için halkın büyük sempatisi vardı. Ama kilise zamanla gelişip güçlenince bütün Pagan tanrılarını şeytanlar sınıfına indirdi ve bu dinin müritlerinin peşine düşüldü, yakıldı falan. Türkiye'de ise ruhçulukla, parapsikolojiyle, büyüyle uğraşanlar, birbirlerine küfretmek istedikleri zaman satanist suçlamasını ortaya attılar.

Nokta: Bu durumda sizin yaptıklarınız nedir? Birtakım doğaüstü güçlerle ilişki kurup, bunları kendi iradeniz ve çıkarlarınız doğrultusunda kullandığınızı söylüyorsunuz. O zaman bu kara büyü diye tanımlanabilir mi?

B.N.: Biz büyünün karasının beyazının olmadığını düşünüyoruz. Biliyorsunuz, "kara" karanlık güçleri, kötülüğü lanetlemeyi içeriyor,

•İstanbul manto koleksiyonlarından...

•"Elimden ne geliyorsa, sonuna kadar bu işe yatıracağım". Röportaj: Ercan Arıklı.

•"Özel hayatımla değil, yaptığım işlerle ilgilenilsin istiyorum". Ali Koçman'ın bu ayki konuğu Güler Sabancı oldu.

•Giyim kuşamın büyüsü... Aksesuarlar...

•Tuğrul Şavkay, Ayşegül Uzunova ve Ninon Geelmuyden'den yılbaşı menüleri.. •Haute couture ustalarından yılbaşı pırıltıları •Ressam Hale Arpacıoğlu'nun Arnavutköy sırtlarındaki evi • Christian Dior'dan Maurice Roger'le bir söyleşi • Pınar Kür, Mustafa Taviloğlu, İbrahim Betil, Burhan Uygur ve Nur Koçak en son ne okudular, ne dinlediler, ne izlediler • Moda Oscarlı ayakkabı ustası Ferragamo'nun Londra'daki retrospektif sergisi • Beral Madra Vizon için ressam Markus Lüpertz'le bir söyleşi yaptı • Semih Günver / İçimden Geldikçe • Aziz Nesin / Öykü • Sezer Tansuğ / Sergiler ve Resim Piyasası • İşte Bunlar Çok Moda • Sevdiklerinize yılbaşı armağanları • İstanbul Rehberi.

ARALIK GERGEDAN'I

■ İLHAN BERK ■ ŞAVKAR ALTINEL'in Şiirleri ■ Gezginci Bir Yalnız: MARIO LUZI ■ TAHSİN YÜCEL'in son öykülerinden biri ■ BİLGE KARASU Nurullah Ataç için yazdı ■ DEMİR ÖZLÜ ile Varolmanın Sorguladığı Sır Üzerine Söyleşi ■ ROLAND BARTHES: Genç Tiyatronun İki Söyleni ■ ECE AYHAN ve CEMAL SÜREYA ■ BURHAN UYGUR ■ ERGİN İNAN FERİT EDGÜ: Ressamın Öyküsü ■ I T A L O C A L V I N O : Haritada Bir Yolcu ■ Gece Gündüz düş kuran bir çizer: FOLON ■ Düşlerde Görülen Filmlerde Görülen Düşler ■ FÜSSLI ve Karabasan, Kısrak, Şövalye ■ DÜŞ/ÜNCE: Gaston Bachelard, Sigmund Freud, Walter Benjamin, Enis Batur, Selim İleri ■ S E Z E R T A N S U Ğ

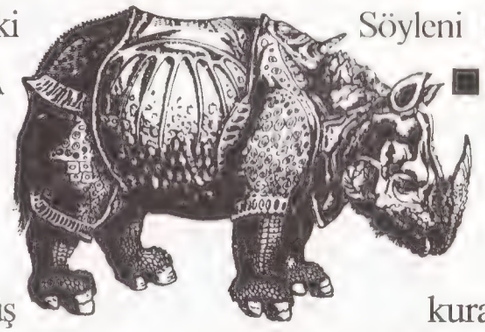

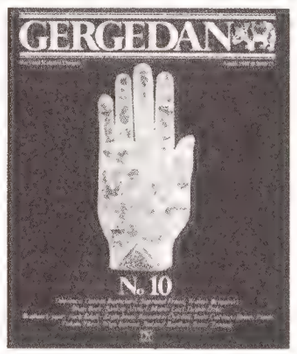

DÖNEMLİ DY YAYINCILIK

Abone Formu

Adı Soyadı

Açık Adresi

Tarih Telefonu

Ödeme şeklinizi lütfen işaretleyin. Abone bedeli 15 000 TL yı

☐ Yapı Kredi Gayrettepe Şubesi 1633 7 nolu hesaba yatırdım. Banka makbuzu veya fotokopisi ektedir

☐ Halk Bankası Mecidiyeköy Şubesi 1161 nolu hesaba yatırdım. Banka makbuzu veya fotokopisi ektedir

* Yurtiçi abone bedeli 15 000 TL KKTC abone fiyatı 33 000 TL Avrupa ülkeleri abone fiyatı 67 000 TL ABD abone fiyatı 114 000 TL
* Yukarıdaki formu DÖNEMLİ YAYINCILIK AŞ Abone Servisi BÜYÜKDERE CAD. No. 59 80310 Mecidiyeköy - İstanbul adresine gönderiniz (Tel: 173 13 09 - 167 36 19)
* Yayınevimiz ödemeli istekleri karşılayamamaktadır

GERGEDAN

Y E R Y Ü Z Ü K Ü L T Ü R Ü D E R G İ S İ

"beyaz" ise tersini, yani iyilik, güzellik, doğruluk vs. Peki ama iyilik ve kötülük nedir? Benim için iyi olan bir şey başkası için kötü olabilir. Bu kavramlar insanları sınırlıyor. Bunların üstüne çıkarsanız gerçekleri daha rahat görürsünüz. Büyü bir güçtür ve istediğiniz doğrultuda kullanabilirsiniz. Eğer yaptığımıza illa bir ad bulmak gerekiyorsa "gri büyü" denilebilir. Ama yaptığımız çalışmalara şöyle bir bakınca daha çok "kara"ya çalmışız galiba.

Nokta: Peki gücünüz sınırları nereye kadar uzanıyor? Her istediğinizi yapabilir misiniz yani?

B.N.: Bu soruyu, "neleri yapamazsınız" diye sorsanız daha kolay olur yanıtlaması. Örneğin sizi uçuramayız. Bu bizim işimiz değil. Sizce bu gücün en fantastik uygulaması ne olabilir? Birini öldürmek mi örneğin?.. Evet, gerekirse yapabiliriz.

Nokta: Sizin deyiminizle "karaya çalan" büyü çalışmalarınızdan somut bir örnek verebilir misiniz?

B.N.: İsim vermemek şartıyla olabilir tabii. Bir süre önce böyle bir ayak kaydırma çalışması yapmıştık. Bir tür lanetleme çalışması denebilir. Söz konusu kişinin mesleki ve sosyal hayatının tamamen ortadan kalkması, bir noktada mahfolması, gözden düşmesiyle ilgili bir uygulamaydı bu. Ama çalışma en kötü sonuca da açıktı. Öldürmeye yönelik değildi ama, isterse ölsün, bizi ilgilendirmezdi.

Nokta: Nasıl bir büyü, ya da yöntem kullandınız bu amaca ulaşmak için?

B.N.: Önce astrolojik bir düzenleme yapmak gerekiyordu. Kişinin hangi tarihlerde zayıf olduğu saptandı. Yarı kabalistik, yarı İslami bir plan kuruldu. Klasik kabalistik yöntemle bir altar (mihrap) hazırlandı. Üstünde o kişiye ait elbise, tırnak, resim gibi bazı parçalar vardı. Gerekli koruma çalışmaları yapıldıktan sonra İslami zikirle devam ettik. Toplu konsantrasyona erişince o anda meydana gelen gerilimlerin kullanılması söz konusu oluyor. Bu da bir kişinin inisiyatör olarak devamlı konuşması ve ötekileri yönlendirmesiyle gerçekleşiyor. Ama bu tür çalışmaların sonuna gelindiğinde herkes kendi başına yalnız bırakılır, ve içindeki enerjiyi en güçlü şekilde o kişinin üstüne şarj etmesi gerekir. Pentegram denen koruma dairesi bir kez daha

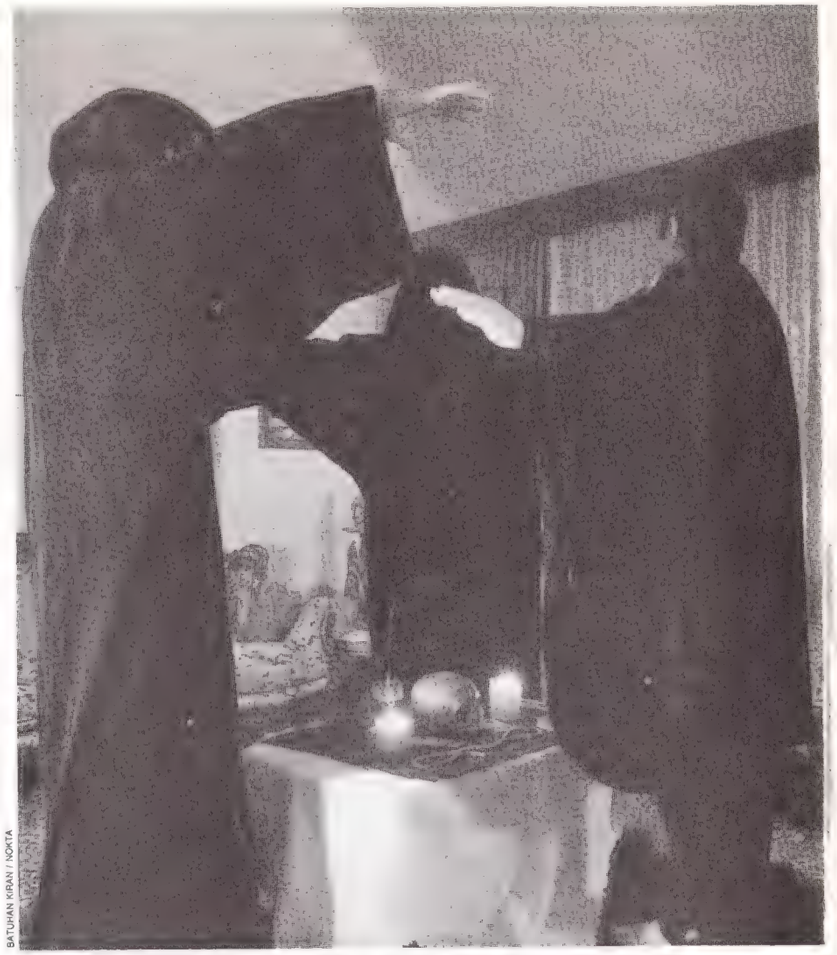

BATUHAN KIRAN / NOKTA

Koruma çemberi oluşturulduktan sonra sıra kara varlıklarla yapılacak pazarlığa geliyor

çizildikten sonra ayin tamamlandı.

Nokta: Ya sonuç?..

B.N.: Sonuç başarılıydı.

Nokta: Yaptığınız uygulamalar bir yanıyla ruh çağırma seanslarını andırıyor. Türkiye'de çeşitli gruplar halinde faaliyet gösteren spiritüalistlerle bir ilginiz var mı?

B.N.: Spiritüalistlerde bir medyum vardır. Medyum birtakım varlıklarla temas kurarak bilgi alır. Ama acaba bu bilgilerin ne kadarı gerçek. En fazla yüzde beşi gerçektir, geri kalanı medyumun bilinçaltının oyunlarıdır. Biz de zaten bu yüzde beşi eleştiriyoruz. Dünyada spirit çalışmalar yapan bir dolu adam var. Alın bakın bunlara gelen tebliğler, iyilik, güzellik ve sevgiden başka bir şey yoktur. Bunlar kutsal kitaplarda zaten var, bir de oturup ruh çağırmaya gerek yok. Bu yüzden de dağılıp, kaybolup gidiyorlar. Oysa biz ölmüş kişilerin ruhlarını çağırmayız. Bizim de irtibat kurduğumuz bir makam var tabii. Ama biz bu gücü somut bir çıkar elde etmek için kullanıyoruz. Maji, bir amaca ulaşmak için en kestirme yoldur. Fakat bu yol çok çetin ve tehlikeli engellerle dolu.

Nokta: Ne tür tehlikeleri var bu işin?

B.N.: Majikal çalışmanın belli bir boyutunda o boyutun kendine has varlıkları vardır. Sefirotik varlık denir bunlara. İyi ya da kötü işlerde çalışan melek ya da Tanrı formları da denebilir bunlara. Bunların gerçek olduğunu düşünmek, imajine etmek fiziki bir yoğunluk kazanmalarını sağlar. Gerçekten bir varlığın gelmesi mümkün olabileceği gibi, tüm bunların kişinin imajinasyon fışkırması olması da mümkün. Ama insanın üstünde tehlikeli etkileri olabiliyor. Ayinlerin başında koruyucu çemberin çizilmesi tehlikeleri önleyebilmek içindir. Yine de örneğin, kalıcı bir

canavar imajı belirebilir. Bir tek siz görürsünüz bunu. Vücudunuza darbe alabilirsiniz, en hafifinden başınız döner, tansiyonunuz düşer, ama işin sonu ölüme hatta daha beter noktalara bile gidebilir.

Nokta: Büyünün belli bir çıkar doğrultusunda yapıldığını ve bu konuda da başarılı olduğunuzu söylüyorsunuz. Ne tür çıkarlar söz konusu olabiliyor?

B.N.: Bu kişiden kişiye değişebilir tabii. Kimine göre bu paradır, kimine göre seks. Ama eğer gruptan biri, diyelim ki, falanca adamın karısını elde etmeyi düşünüyorsa, bunu gruba açıkça belirtmesi gerekir. Çünkü grup çalışmalarında kesin bir uyum şarttır. Ya da bir başkası intikam duygularıyla hareket ediyor olabilir. Örneğin siz genel yayın yönetmeninizin ayağını kaydırıp yerine geçmeyi düşünebilirsiniz. Eğer bu bizim de çıkarlarımıza uygunsa ortak bir çalışma yapabiliriz.

Nokta: Şimdilik gerekmiyor, ama yine de çok teşekkürler. Bu arada bir şey sormak istiyoruz. Çok zengin bir işadamı ya da bir politikacı gelse ve sizden, rakiplerini mahvetmenizi istese, tabii karşılığında para da teklif ederek. Böyle bir öneriyi nasıl değerlendirirsiniz?

B.N.: Demin de belirttiğim gibi bu öneri bizim çıkarlarımızla uyuşuyorsa zaten mesele yok, ama sırf para için böyle bir işe girişmeyiz. Kaldı ki bu tür teklifler de almadık değil. Ama olayın önünü kesmek için öyle astronomik paralar teklif ettik ki, bu bir anlamda reddetmek demekti. Size şunu da söyleyeyim, Türkiye'de birçok büyük işadamının ve politikacının arkasında tespih sallayanları var. Ama var mı böyle bir şey diye gidip adamlara soracak olsanız,bu tür çalışmalara en ağır sözleri bunlar söyler.

Nokta: Avrupa'da ve Amerika'da şeytana tapanların ve okült çalışma yapan grupların çok sayıda olduğu biliniyor. Siz ise Türkiye'deki tek grupsunuz. Bu durum özel bir güçlük yaratıyor mu?

B.N.: Fikirlerini özgürce ortaya koyabilmek gibi sorunları bir yana bırakacak olsak bile, yine de bir sürü teknik güçlük çıkıyor karşımıza. En hafifinden belli bir ayinde kullanılacak tütsüyü oluşturacak maddeleri bulamayabiliyorsunuz. Örneğin ben bir ilaçla çalışmak istemiştim. Kaynatıp, çeşitli işlemlerden geçirdikten sonra sinir uçlarına sürünce halüsinasyonlara yol açıyordu. İçinde kullanılan maddelerin hiçbirini bulamadım. Fakat Türkiye'de tek grup olmak meselesine gelince burada dikkatli olmak gerek. Majiyi, ne olduğunu bilerek, amaçlarımız doğrultusunda dürüstçe kullanan tek grup biziz. Üstelik tek bir majikal geleneğe bağlı kalmadığımız için, Batılılardan üstün olduğumuz da söylenebilir. Bizde büyü, sihir deyince insanlar bucak bucak kaçıyorlar. Halbuki büyük şehirlerde kadınlar her hafta toplanıp Yasin okuyorlar. Arkadan tespihler dağıtılıyor ve bir Esma (Allah'ın isimlerinden biri) söyleniyor, ebcet hesabına göre belli sayıda zikir yapılıyor. Oraya gelen kadınların birçoğunun içinde bir dileği, bir isteği vardır. Üstelik bunların çoğu da belden aşağıdır. Ya kocasıyla, ya sevgilisiyle ilgili. Bu büyünün dikalasıdır aslında. Bütün kutsal kitaplarda yasak olmasına rağmen Allah'ın ismini kendi arzuları doğrultusunda kullanırlar ●

Şeytan filmleri bütün dünyada bu konulara ilgiyi artırdı

Levent TAYLA

Lufthansa'ya rağbet artıyor!

Güvenilir ve özenli hizmetlerinden ötürü, 1986 yılında Türkiye ile Federal Almanya arasında seyahat edenlerin 226.731 'i Lufthansa'yı seçti.
Şimdi iş adamları için daha da geliştirilmiş yepyeni bir hizmeti sunuyoruz sizlere. Yeni Business Class. Ek bir ücret ödemeden, aralıklı, geniş ve rahat koltuklarda yolculuk yapabilirsiniz. Yeni Business Class hizmetimizin diğer bir özelliği de, normal tarife üzerinden bilet alanlara, daha rezervasyon sırasında uçakta istediği yeri ayırtabilme olanağı sunması.
İş adamlarına 150 den fazla uçuş imkanını bizden başka daha iyi kim sağlayabilir?

Lufthansa

ÖZAL'IN BOYUNU NASIL UZATTILAR?

Tam seçim günü arifesinde, Anavatan Partisi, bir gazetenin "eki" olarak özel bir "seçim propagandası" yaptı.

"Reformların iktidarı Anavatan" deniyordu bu propaganda ekinde... "4 yılda başardıklarını" anlatmayı hedeflemişlerdi... Bunlardan biri de "dünyaya açılan,

Dört yılda neler, başarmadı ki Özal. Türk Lirası'nı cüceleştirirken, kendi boyunu 20-30 santim uzatıvermiş çok mu?

dünya ülkeleri arasında hak ettiği yeri alan Türkiye" idi. Söz konusu mesajın hemen altına **Özal**'ın Alman Başbakanı **Kohl** ile yan yana çekilmiş bir fotoğrafı konmuştu.

Evet, "Özal, Kohl ile yan yana ayakta duruyordu. Bu fotoğraf göğüs hizasından aşağısını göstermese de her haliyle belliydi ayakta durdukları...

Yalnız bir terslik varmış gibiydi... Özal'ın Kohl ile çekilmiş başka fotoğraflarını hatırlayanlar böyle düşündüler. Özal'ın Kohl'den epeyce kısa olması gerekiyordu. Oysa, bu propaganda ekinde, Özal neredeyse Kohl'e yakın boydaydı...

"Olur mu, olmaz mı" derken arşivler karıştırıldı. eski resimler bulundu... Evet, evet, akılların karıştığı kadar vardı. Anlaşılan bu metni hazırlayan reklam ajansı, küçük bir fotoğraf hilesi ile Özal'ın boyunu uzatmayı daha uygun görmüştü... Ülkenin kaderini belirleyen insanların kaderi, bazen çok garip bir şekilde reklamcıların eline düşebiliyordu...

ŞEFİN YAŞI KAÇ OLMALI?

"Nasıl bir tatil konutu isterdiniz?" sorusunun cevabını arayan bir piyasa araştırması yapılacaktı. Araştırma için iki hanım anketör, bir banka şubesinden içeri girdiler. Birkaç soru sorup, çıkacaklardı... Ad soyad almak ya da kimlik belirtmek zorunluluğu yoktu. Memurlarla kolay diyalog kurabileceklerini sanıyorlardı. İlk önlerine gelen memurdan işe başladılar. Ama nafile. "Önce müdüre sorun" diyorlardı:

Haklı olabilirdi memurlar. Onların yol gösterdiği gibi müdüre gittiler. Soruları sorup çıktılar. Sonra, sıra geldi şefe... Birkaç soru sormuşlardı ki "yaşınız" maddesine gelince, şef bir an durakladı ve sordu:

—Müdür ne demişti?

—Galiba 30-35... İyi hatırlamıyoruz.

—İyi, o zaman benimkini de öyle yazın...

Şefin yaşını, müdürünki gibi yazdılar.

Ama, neden "müdürünki gibi" yazmaları gerekmişti. Onu hiç anlayamadılar.

MOLLAKULAÇ KÖYÜNDE BİR "KENEDİ" KIZ

Erzurum'un "Hınıs" ilçesine bağlı "Mollakulaç" köyü. Mollakulaç köyünde bir kız çocuğu... Kız çocuğunun adı "**Kenedi.**" Soyadı **Bingöl.** Doğum tarihi 1962. Nüfus kâğıdında böyle yazıyor. Mollakulaç köylüleri de onu "Kız Kenedi" diye çağırıyorlar.

Mollakulaç Alevi köyü olarak biliniyor.

"Kenedi Kız"ın öyküsünü de şöyle anlatıyorlar:

"Onun anası, doğum sancıları çekerken biz erkekler köy kahvesinde radyo dinliyorduk. Tam o sırada, ABD Başkanı Kennedy'nin öldürüldüğü haberi geldi. **Artık, doğumu unutmuş**

HAKKI DEVECİ / NOKTA

Anası onu doğururken, Başkan Kennedy'nin ölüm haberi gelmişti

doğurunca adını Kenedi koyduk."

Bugün Kenedi Kız 25 yaşında. Doğu'nun unutulmuş bir köyünde bir Amerikan Başkanı'nın adını gururla taşıyor. Ayşeler... Fatmalar kadar gururla...

Kennedy'nin ölümünü konuşuyorduk. Baba Bingöl biraz da köy öğretmeninin teşvikiyle birden coştu:

'Oğlum olursa adını Con, kızım olursa da Kenedi koyacağım' dedi.

Biz erkekler destekledik. Sonra kadınların fikrini de sorduk...

Anne Bingöl, kız çocuğu

G.SARAY'IN 506. YILDÖNÜMÜNE İTHAF...

İlkokul dördüncü sınıfa gidiyordu. Annesi, "Anadolu Liselerine hazırlık vakti geldi" diye düşünerek, bu yıl onu Galatasaray Lisesi'nin düzenlediği kurslara yollamaya başlamıştı. Ne desin ki?.. Çocukların çok mu söz hakkı vardı sanki...

Çaresiz kursa gidip gelmeye başladı. Bir süre sonra da alıştı. Zaten o da öteden beri Galatasaraylıydı. Galatasaray'ı hep tutmuştu... Onun için Galatasaray Lisesi'nde kursa gitmek de "hoş" sayılabilirdi...

Bir gün çözmeye çalıştığı test formunda şöyle bir soruya rastladı:

"En büyük... Başka büyük yok" cümlesinde boş bırakılan yere hangisi gelirse daha doğru olur?

a) Cim-Bom, b) Fener, c) Beşiktaş, d) Sarıyer.

Soruyu bir daha okudu ve (C) şıkkını yani Beşiktaş'ı işaretledi. Neden bile bile yanlış yeri işaretlediğini annesine şöyle açıklayacaktı:

"Evet biz de Galatasaraylıyız. Ama bu kadarı da fazla. Galatasaray Lisesi'nde kursa gidiyoruz diye zorla Galatasaray'ı tutmak zorunda değiliz."

UÇAK DEPRESYON GEÇİRİRSE...

Sabah uçağı İzmir'den İstanbul'a gitmek üzere havalanalı 15-20 dakika olmuştu ki... Birden müthiş bir sarsıntı başladı... Öyle böyle değil... Bayağı sarsılıyorlardı... Yolcular korkuya kapılmışlardı iyiden iyiye. Kemerler bağlandı... Endişe son haddine varmıştı...

Uçağın pilotu küçük bir açıklama yapmak ihtiyacını hissetti:

—Uçağımız "depresyona" yakalanmıştır.

Bir anda ortalık sus pus oldu.

Demek ki, uçakların yalnız "motorları" değil, bazen "kafaları" da bozuluyordu...

İstanbul havaalanına inildiğinde yolcuların gözü arkada kaldı. Acaba bindikleri uçağı, hangi ruh hekiminin önüne çıkaracaklardı?

Meselâ!

2 Aralık tarihli Milli Gazete'de yayınlanan Dr. Sevim Asımgil'in yorumundan...

Meryem valide bütün resimlerinde başı örtülü o halde, Hıristiyanlıkta da örtünme varmış, siz neden kadınlarınızı açık gezdiriyorsunuz.. Almanya'da bulunduğumda, Heilbronn'da Özkan Export'ta çalışan bir Alman sekreter hanıma bunu ben de sormuştum, Meryem Valide'nin mesleği icabıydı demesin mi?

İSMET AY'A "İÇERİ GİREMEZSİN" DENİNCE...

Sinemacı **Arif Keskiner,** geçen hafta **İsmet Ay**'a telefon etti:

"Bu yıl sanat hayatının 50. yılını kutluyorsun. Lütfen kabul et de bu vesileyle,birkaç dost bir araya gelip bir yemek yiyelim" dedi.

İsmet Ay, teşekkür etti. Aralarında gün tespit ettiler. Tiyatronun tatil olduğu bir gece, üç-beş dost Çiçekbar'da yemek yiyeceklerdi.

Davet, "küçük bir grup" için "gibi" yapılmıştı...

Nice nice yıllara İsmet Ay

Ama Keskiner'in "niyeti" başkaydı. Hemen kollar sıvandı.

Cen Ajans, İsmet Ay 50. sanat yılı anısı için bir rozet hazırlattı.

Marmara Etap Oteli'nin Halkla İlişkiler Müdürü **Hülya Gönensin** sürpriz partiyi duyunca "pastalar benden" dedi.

İstanbul Şehir Tiyatroları Müdürü **Gencay Gürün,**

UMIT KIRDIL / NOKTA

İsmet Ay'ın çeşitli oyunlarından çekilmiş fotoğraflar gönderdi...

Çiçekbar çiçeklendi. Masalara konmak üzere dore süsleri olan zarif mumlar yaptırıldı... Küçük şarap şişeleri ısmarlandı. Dostları, bu şişeleri İsmet Ay'a imzalatıp anı olarak saklayabilsinler diye...

...Ve sonunda beklenen an geldi çattı.

İsmet Ay kapıda gözükmüştü. Paltosunu çıkardı, verdi. Tam içeri girmek üzere davranmıştı ki... Kapıda bekleyen garsonlar, "olmaz" dediler. "Giremezsiniz. Biraz bekleyeceksiniz." Biraz beklendi. Ama artık üşümeye başlamıştı İsmet Ay. "Beklemesine bekleyeyim ama **donuyorum**" diyordu. Biraz da canı sıkılmıştı doğrusu... "Davet edil, gel, sonra içeri sokmasınlar..." Acaba omuzlayıp içeri mi girsem diye düşündüğü bir sıraydı ki, işin aslı anlaşıldı.

Keskiner, sürprizi gerçek sürprize benzetebilmek için tembihlemişti. "Bana haber vermeden içeri sokmayın İsmet Bey'i" diye... O gelince, ışıklar söndürülecek, mumlar yakılacaktı. Öyle de yapıldı. İsmet Ay, bu sırada biraz "titredi". Ama, titrediğine değdi. Alkış kıyamet kopuyordu.

İsmet Ay, birkaç dostunun değil, "birçok dostunun" arasındaydı artık.

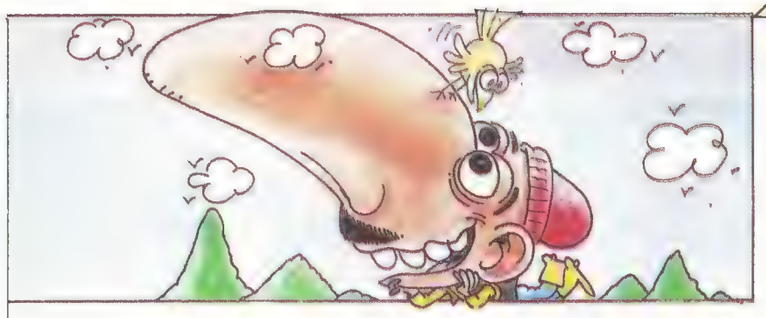

BUGÜN EKSÖZ'Ü OKUYUN

Lazlar Niçin Süper Zekidir?

SÖZ'de bu pazar yine süper testler var:

- **Stress testi**
- **Sağcı mı, solcu mu, futbolcu musunuz?**
- **Beyin gücünüzü ölçün**
- **Çok yaşayın testi**

Ve SÖZ'de dünyanın en büyük bulmacası: 60x60 3600 kare!

Ayrıca SÖZ'ün Laz mizahı üzerine araştırması: Lazlar mı Vikingler'den, Vikingler mi Lazlardan geliyor? Laz zekâsı testi ve en güzel Laz fıkraları ile birlikte...

Bugün SÖZ almayı unutmayın!

SÖZ

Kaliteli Gazete

KÜÇÜK BİR DEĞİŞİKLİK

174 7171

Santral numaramız
174 7171/10 hat PBX

REPRO

REPRO REKLAM AJANSI A.Ş.

İstanbul Belediyesi
ŞEHİR TİYATROLARI
7-13 ARALIK 1987

HARBİYE M.ERTUĞRUL TİYATROSU (140 77 20)

Anton ÇEHOV
VİŞNE BAHÇESİ
Türkçesi: Belgi PAKSOY
Yöneten: Leonid HEIFETS
(9-10-11-12-13)

ÇOCUK OYUNU

Muharrem BUHARA
AYININ FENDİ AVCIYI YENDİ
Yöneten: Engin GÜRMEN
(C.tesi-Pazar: 11.00'de)

FATİH REŞAT NURİ TİYATROSU (526 53 80)

Vedat TÜRKALİ
DALLAR YEŞİL OLMALI
Yöneten: Hakan ALTINER
(9-10-11-12-13)

ÇOCUK OYUNU

Serpil AKILLIOĞLU
SAKA KUŞU
Yöneten: Oben GÜNEY
(C.tesi-Pazar: 11.00'de)

ÜSKÜDAR M.CELÂL TİYATROSU (333 03 97)

Reşat Nuri GÜNTEKİN
HANÇER
Yöneten: Engin ULUDAĞ
(9-10-11-12-13)

ÇOCUK OYUNU

E. VOSS/C. GÜRZAP
DANS EDEN EŞEK
Yöneten: Hakan ALTINER
(C.tesi-Pazar: 11.00'de)

Oyun günleri: Çarşamba: 15.00-20.30 Perşembe: 20.30 Cuma: 20.30
C.tesi: 15.00-20.30 Pazar: 15.00-18.30

BÜYÜK
LAROUSSE
SÖZLÜK VE ANSİKLOPEDİSİ

Yarın çıkacak olan 62. fasikülü ile 8. cildine başlanmıştır.

7. cilt kapakları satışa çıkarılmıştır.

GELİŞİM YAYINLARI
"Güvenilir Yayıncılık"

Ciltleri tamamlanmış olarak tek tek almayı arzu eden okurlarımız için 7. ciltler satışa sunulmuştur.

CİNSELLİK / ORGAZM MİTİ YIKILIYOR

Atın, atın; eskiyen kocalarınızı atın!

Yıllar yılı cinsel mutluluğun doruk noktası olarak kabul edilen orgazm giderek iktidardan düşüyor. Dün "orgazm olun, mutluluğu bulun" sloganı hâkimdi, bugün "cinsel mutluluk için orgazm yeterli değil" tezi yaygınlaşıyor

Emine S. kırgın ve umutsuz bir sesle anlatıyordu: "Sekiz aydır evliyim. İlk zamanlar heyecandan mıdır nedir, bir türlü olmuyordu, yani orgazm olamıyordum. Bunun anormal bir şey olduğunu biliyordum. Dayanamadım sonunda doktorlara gittim, uzun ve sıkıcı bir tedavi gördüm. Komikti. İşte, küçük lastikler, ev ödevleri filan. Bilirsiniz... Ama sonunda başardım. Geceler artık benim için eskisi kadar zor değildi. Ama yine de içimdeki tedirginlik sürdü. Bir şeyler eksikti. Sinirli bir insan oldum. Evde, okulda tatsızlıklar başladı. İstemeye istemeye mediko-sosyalin psikoloğuna gittim bu kez. Olanları anlattım. Uzun uzun... Bana söylediği son söz, 'Sen kocanı değiştirmelisin' oldu. Şaşkınım. Hiç bir şeyimiz eksik değil ki?"

Emine S. üniversite öğrencisi bir genç kız. Güç bir tedaviyi başarıyla atlatmış, "orgazm"ı öğrenmişti. Ama yine de birlikteliği sarsılıyor, değil eşine, kendine bile açıklayamadığı bir nedenden ötürü her gün içinden çıkılmaz bir bunalımla boğuşmak zorunda kalıyordu. Sinirliydi. Çünkü "Neden" sorusunun cevabını bile bulamadan nasıl uğraşacaktı bu belayla?

Basit bir depresyon muydu bu, ya da bir nevroz? Hayır! Yıllardır seksologların, psikologların üzerinde tartıştıkları ve kayda değer bir tedavi yöntemi geliştiremedikleri pek de yeni olmayan bir cinsel problemdi sadece. Uzun süredir cinsel mutlulukla orgazm birbirleriyle özdeş kavramlar olarak düşünülüyordu. Bunun tıbba yansıması, tüm dünyada birdenbire yaygınlaşan tedavi merkezleriyle olmuştu. İstanbul'da da bunun örneklerini görmek mümkündü. Artık cinsel mutsuzluklarına çözüm arayan erkekler Cerrahpaşa'daki "iktidarsızlık kulübü"nün, kadınlar ise Çapa'daki "orgazm kliniği"nin kapılarını aşındırır olmuşlardı. Peki ama orgazm, cinsel mutluluğun değişmez reçetesi olarak her zaman iş görüyor muydu? Uzmanlar, bu kesin formülün günümüzde oldukça şaibeli hale geldiği konusunda birleşiyorlar.

"Orgazm bilinci" yetmedi, yetmeyecek. "40 yaşındayım. 13 yıl evli kaldım. Evliliğim boyunca kocam bedenimde bir parmaklık açıklık görse, bunu sevişmeye başlamak için yeterli bir tahrik unsuru olarak değerlendirirdi. Neredeyse her gün iki üç kez cinsel ilişkide bulunmak zorunda kalıyordum. Evliliğimizin daha ikinci yılında yaşadıklarımızın mutlu bir cinsel beraberlik olmadığını anlamıştım. Ama, gel gör ki, o zoraki başlayan sevişmelerin bir aşamasında kendimi bırakıyor ve düpedüz orgazm oluyordum. Yani yataktan her kalkışımda, orgazma ulaşmış, doymuş, ama yenik bir kadın olarak kendimden iğreniyordum. Orgazm benim için yenilginin ta kendisi olmuştu. Mutsuzdum ve orgazmla böylesine haşır neşir olmam yıllarca bir sevgili düşünmekten alıkoymuştu beni. Kadınlara yönelik çeşitli yayınlarda, 'Orgazm olun, kurtulun' türünden yazıları her gördüğümde için için gülüyordum." Bu cümlelerle yaşantısının uzun bir bölümünü aktaran Şükran F. sorunlarının çözümünü yıllar süren tartışmalara, iç hesaplaşmalara rağmen bulamamıştı. Her yolu denemişti. Ama eşiyle paylaşamadığı, eksik kalan bir yanı vardı cinsel yaşamının. Sonunda bir başka çözüm bulamadığından ayrılığı seçti. Zor bir karardı ama orgazma karşın cinsel mutsuzluk bir saplantı haline gelmişti. Bu saplantıdan, azap haline gelen birlikteliğinden bir türlü kurtulamadığından ayrılığı seçmişti.

Bunun nedenleri konusunda görüşlerine başvurduğumuz Çapa Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniği görevlilerinden Doç. Dr. Şahika Yüksel sorumuzu şöyle yanıtlıyordu: "Cinsellik bir paylaşımdır. Psişik faktörün fizyolo-uyarmayı etkilemesi söz konusu. İkili ilişkide orgazmın şiddeti daha hafif olsa da psişik uyarı cinsel ilişkiyi mastürbasyondan daha zevkli kılıyor. Orgazm cinsel hazlardan sadece biri. Önemli olan sevişmenin bütünü. Ayrıca unutulmamalı ki, cinsel ilişki genel ilişkinin bir parçasıdır. İlişkinin bütünü ne kadar mutluluk vericiyse, cinsel ilişki de o oranda güzelleşecektir."

Orgazma rağmen cinsel mutsuzluğun en çarpıcı örneklerinden biri de, son çare olarak karışık bir üçlü ilişkiye başvuran Fatmagül D.'nin öyküsünde ortaya çıkıyordu.

Fatmagül D. uzun süre geceler boyunca, yanında "mutlu mutlu" uyuklayan eşinin başında içtiği sigaraları artık aklına bile getirmiyordu. Bir gece kararını vermişti. "Gittim bir sevgili buldum. Hani elini sallasan ellisi derler ya, tam da öyle oldu. Kocamın da haberi var bundan, neden saklayayım ki? Eşimle her sevişmemizde orgazm olabiliyordum. Ama mutlu falan değildim. Hatta o da farkındaydı bunun, o da mutsuzdu. Şimdi, sevgilimle olan cinsel ilişkim, kocamla olanlar kadar renkli ve zengin değil. Pek seyrek orgazm olabiliyorum. Zaten işi nedeniyle çok sık beraber olamıyoruz. Ancak sürekli onu düşünüyor, yolunu gözlüyorum. Birlikteliğim bana mutluluk veriyor. Hem zevkli, hem heyecanlı, çünkü sevişmesek bile, onun kollarının arasında eriyebilmenin mutluluğunu tattım."

Orgazm miti tartışılıyor. Aslında sorunların düğümlendiği nokta son yıllarda yaratılan orgazm mitinin nasıl çözümleneceğiydi. Gerçekten de cinsel doyumun orgazma indirgenmesiyle, gerek kadınlarda gerekse erkeklerde orgazm kökenli psikolojik ve cinsel sorunların önemli ölçülerde arttığı tüm kliniklerde gözlemleniyordu. Erkeklerde eşini orgazma ulaştıramama endişesi, kadınlarda ise orgazm olamamanın dişiliğin noksanlığı olarak görülmesi en sık rastlanan şikâyetler olarak göze çarpıyordu. Kadınlar, bir yandan kocalarının egosunu incitmemek için orgazm taklitlerinde uzmanlaşmanın çarelerini ararken, bir yandan da "Cinsel soğukluğumdan şikâyetçiyim doktor bey" feryatlarıyla kliniklerin yolunu tutuyorlardı. Ama artık tüm bu uğraşlar garip bir saplantı haline dönüşmenin de eşiğindeydiler.

Doç. Dr. Şahika Yüksel orgazm saplantısının yol açtığı sonuçları şu kelimelerle özetliyordu: "Orgazm cinselliğin değeri, birimi olarak sunuluyor. Akademik çevrelerden de destek gören bu görüş basına yansıyor ve insanları etkiliyor. Cinsel yaşam bir başarı, performans sınavı olarak görülmeye başlandı. Puan tutturmak, gol atmak gibi çabalarla orgazma yöneliniyor. Sayısı, süresi, şiddeti sorgulanarak bir orgazm miti yaratılıyor. Cinsel doyumun pek çok unsuru bir yana itiliyor. Bir başarı konusu olan orgazm, beraberinde başarısızlık korkusunu da getiriyor. Bu endişenin yarattığı gerginlik de zevk oranını düşürüyor. Böylece cinselliğin kendi seyrine bırakılıp, içtenlikle yaşanması engelleniyor."

Nerde o eski orgazmlar! Evet artık, richter ölçeğiyle 9 şiddetinde, yeri göğü inleten ve birazcık da alt kattakilerin başını şişiren "tarihi orgazm"lar da zevahiri kurtaramıyor. Cinsel mutluluğun pek çok unsura dayandığı ve bir tek yönüyle o sınırsız sorunlara çare bulunamayacağı tüm uzmanlarca kabul ediliyor. Söz kadınlara verildiğinde, yıllardır bu problemin ifade edildiği de görülüyordu. İşte tartışılmaz bir örnek, ünlü Hite raporları... Efsanenin yıkılışına işaret eden mutluluk tanımlarına orada da rastlamak mümkün: "Cinsellik doğrudan doğruya zevk içinde yüzmek, başka bir insana yakın olmak, sıcaklık ve dokunuşlarla yüklü bir şey olmalıdır. ' Orgazma varma yarışı ' işte ben bunun sonuna kadar reddedilmesinden yanayım... Orgazm bir doruk noktası olabilir, ama bu

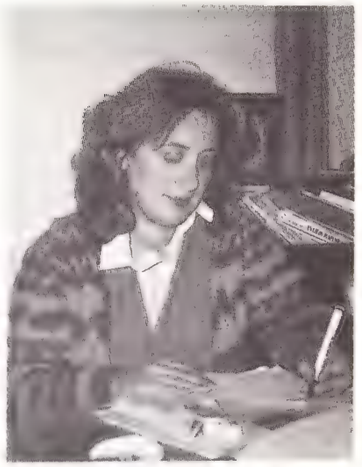

Doç. Yüksel: "Psişik uyarı cinsel ilişkiyi mastürbasyondan daha zevkli kılıyor"

karmaşık sürecin tek ve en güzel noktası değildir... Tek sorun orgazm olsaydı, çözümü çok basitti benim için. Çünkü mastürbasyon yaparak iki-üç dakikada çok güzel orgazm olabiliyorum..." Bu ifadelerin yüzlercesi yıllardır Hite raporlarında yer alıyordu, ama ilgili çevrelerde bir tartışma konusu haline gelmesi oldukça yeni bir olgu. Peki neden?

Belki de bu suskunluğun arkasında, tıp çevrelerinde yıllardır bu soruna uygun bir reçetenin hazırlanamamış olması yatıyordu. Şimdilik meselenin bir tek, ama oldukça radikal bir çözümü bulunmuştu. Onu da "Artık yeter! Ben tek başıma da yaparım" diyebilenler uygulayabiliyorlardı. Tıpkı Şükran F. gibi, kendini tutmuş, tutmuş, sonunda kocasından ayrılma cesaretini kendinde bulmuştu. "Bir anda karar verdim. Ve kararımı uyguladım. Şimdi yeni bir ilişkim var. Artık cinsel doyumsuzluğu atlattım. Ve farkındayım, orgazm cinsel mutluluğun sadece bir parçası " diyordu.

Şükran F.'nin son sözleri yıllardır bu konuya dikkatleri çekmeye çalışan muhalif psikoloji çevrelerinin canlı bir örneğiydi sanki. Muhalif psikologlar, "Bilim adamları orgazmı tıbbi bir olgu; orgazm bozukluklarını, biricik cinsel doyumsuzluk nedeni; cinsel doyumsuzluğu da bir tür hastalık olarak tanımlamaya pek fazla alıştılar. Eh, her hastalığın bir tedavisi vardır, yoksa da evelallah bulunur. İşte bu bilim adamları, cinsel doyumsuzluğun gerçek tartışmasını kendilerince bir 'ilaç' bulduklarında başlatacaklar" diyorlardı ●

'Orgazma ulaşmasanız da...'

Çapa Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniği'nden Psikolog Doç. Dr. Arşelyus Kayır,* Nokta'*nın orgazm ve cinsel mutluluk konusundaki sorularını yanıtladı.

Nokta: Orgazmla cinsel doyum eşanlamlı mı?

Kayır: Hayır. Cinsel doyum orgazm demek değil. Cinsel doyum sevişmenin bütünü. Orgazm ise cinsel hazlardan biri. Bir kadın birden çok orgazma ulaşabilir ve yine de yataktan mutsuz kalkabilir. Kendisini doyumsuz hissedebilir. İyi bir sevişme sonunda orgazma ulaşmasa da - orgazmı mutluluk birimi olarak almıyorsa - doyum bulabilir.

Nokta: Orgazm olamama şikâyeti ile size başvuranlar orgazmın ne olduğunu biliyorlar mı?

Kayır: Bilenler olduğu gibi bilmeyenler de var. Örneğin, kadın "Bugüne kadar hiç orgazm olmadım" diye geliyor. "Kocanın sana dokunmasından, seninle sevişmesinden etkileniyor musun?" diyoruz. "Evet" cevabı alınca, "Peki, tarif et,nasıl etkileniyorsun?"diye soruyoruz. Aldığımız tarif, orgazm tarifi oluyor.

Nokta: O halde, boşalma ile orgazm, orgazm ile cinsel doyum birbirleriyle ilintili olmalarına rağmen her zaman bir arada bulunan, birbirlerini gerektiren olgular değil.

Kayır: Evet. Bir hastamı örnek vererek açıklamaya çalışayım. Vajinal kasılma sorunu olan, dolayısıyla cinsel birleşmede bulunamayan bir hastam vardı. Bu kadın, cinsel birleşme olmaksızın sevişerek orgazm oluyordu. Yani orgazm sorunu yoktu. Kocasının da illa da cinsel birleşme diye bir talebi de yoktu. Ancak, orgazm olmak yeterli olmamış ki tedavi olmak için başvurdu. Orgazm olabildiği halde cinsel yaşamında bir eksiklik duyduğu için tedavi olmak istedi.

Türkiye'de margarinin adı.

Özen gösteren anneler gün boyu enerji harcayan çocukları için 34 yıldır SANA'yı seçiyor. Üstün kaliteli, besleyici, sütlü, vitaminli SANA, özen gösteren annelerin tercihi sonucu Türkiye'de margarinin adı olmuştur.

Özen gösteren anneler için...

Sana

özen gösteren anneler için...

Doman'ın erken öğrenme yöntemleri tartışmalara yol açtı. Ama ilgiyle izleniyor

6 yaşında karmaşık bir bilgisayar programını, hiç şaşırmadan düzenleyebilmek. Bu pek çok yetişkinin rüyası değil mi?

BİLİM / BEBEK EĞİTİMİNDE YENİ BOYUTLAR

Küçük canavarlar nasıl yetişiyor?

Küçük dahileri "imal" etmenin yolları bulundu, ama sonuçları tartışılıyor. İtalyan L'Espresso dergisi ünlü pedagog Glenn Doman ve Philedelphia grubunun çalışmalarını inceledi.

Micah Sherman yedi yaşında, keman çalıyor, minik bir virtiosi adeta. Şaşırtıcı repertuarında Jazz'dan, Bach'a binlerce parça var. Hatta bir kez Liza Minelli "New York New York"u söylerken, ona eşlik etmiş. Micah'ın yetenekleri sadece müzikle sınırlı da değil, yabancı dilleri öğrenmekte de başarılı. Üç dili rahatlıkla konuşabiliyor, ve ayrıca dans,artistik jimnastik, uzun koşu boş zamanlarında eğlenmek için başvurduğu yollardan sadece birkaçı. Bir de hobisi var: Lise üç seviyesinde matematik problemlerini birkaç dakikada çözüp profesörleri şaşırtmak.

Christopher Barnes, yalnızca yirmi aylık. Evet yirmi aylık. Ve 5 binden fazla İngilizce sözcük biliyor. Japon yazı karakterlerini, topografik şifreleri çözebiliyor. Aritmetik ve cebir konusundaki yetenekleri hakkında da tüm uzmanları ikna etmiş durumda.

Ve Avi Lavin. Dokuz yaşında. Kimileri buna mucize diyeceklerdir, ama tam dokuz dili konuşabiliyor. Kahire'de doğmuş, diplomat bir ailenin avantajları tabii... Diplomatik dil İngilizce ama çevrede Fransızca ve Arapça da kullanıldığından Avi üç dili birden öğrenmiş. Bununla da yetinmemiş, anneanne ve dedesinden İspanyolca'yı, diplomat babası İsrail'de görevlendirildiğinde de, babaanne ve dedesinden Türkçe'yi, çevrede konuşulan İbranice'yi, artık dünyada pek az insanın konuştuğu Yiddişçe'yi de öğrenivermiş. Dokuz yaşındaki Avi'nin son dil mucizesi de ailesinin Brezilya'daki 1 yıllık görevini fırsat bilip Portekizce'yi öğrenivermesi.Bu üç çocuğun ortak yanları nedir? İlk akla gelen cevap, normal insanların pekâlâ tümünü kıskandıracak gelişme düzeyleri. Pek bilinmeyen ikinci ortak yönleri de, tümünün Glenn Doman pedagojik çalışma grubunun üyeleri olması. Glenn Doman grubunun Philedelphia'da Chesnut Hill adlı eski bir mahallede açtığı büyük bir okul, ünlü İtalyan L'Espresso dergisinin son inceleme konularından biriydi. Burada iki ayda bir 80 kişilik gruplar halinde anne, baba ve çocuklara yönelik kurslar düzenleniyor ve çocukların zekâlarının nasıl daha hızlı geliştirilebileceği araştırılıyordu. Birinci kurs büyüklere yönelik hızlı zekâ geliştirmenin sırları, ikincisi ise orta üçe kadarki çocukların katılabildiği uluslararası bir kurstu.

Glenn Doman pedagoji grubunun eğitimci, doktor, psikolog ve fizyologlardan oluşan ekibi altı tip insan zekâsı olduğunu öne sürüyordu. Görme, dil, tat, işitme, el becerisi ve motorsal zekâ. Bu zekâlar büyük insanlarda, örneğin bir artistte öncelikle görme, tat, ve el becerisi zekâları şeklinde gelişmesi gerekiyor. Oysa Doman'ın çalışmalarından ortaya çıkan tez oldukça farklıydı: "Tüm küçük çocuklar temelde dahidirler, zekâları nasıl ve nerede kullanılırsa öyle gelişecek."

Glenn Doman, 68 yaşında, beyaz saçları, kırçıllı sakalı ile o Walt Disney'in sevimli amcalarından birine benzeyen bir bilim adamı. Nörofizyoloji, antropoloji, pedagoji ve tıp eğitimi görmüş, altmışlı yıllarda piyasaya çıkan "Üç Yaşında Okumak" isimli kitabıyla bir anda üne kavuşmuştu. Kırk yıldır çocuk zekâsının gelişimi ile ilgilenen ve son uygulamasıyla bir kez daha dikkatleri üzerine çeken Doman, araştırmalarının başlangıç noktasını şu sözlerle açıklıyordu: "Philedelphia'da tıptan yeni mezun olduğum yıllarda özürlü çocukların rehabilitasyonu için yeni teknikler geliştiriyorduk. O yıllarda tat, görme ve işitme uyarıları arasında hızlı bir iletişim olduğunu keşfettik. Özellikle iletişimde ve 'motor hareketleri'nde zorluk çeken çocukların, bu üç algıya ağırlık verildiğinde şaşırtıcı bir şekilde geliştiğini anladık. Bu günkü çalışmalarımız bu keşife dayanıyor."

Küçük canavarlar nasıl yetişir? Önümüzdeki günlerde Glenn Doman'ın "Çocuğunuzun Zekâsını nasıl Geliştirebilirsiniz?" isimli bir kitabı yayınlanacak. Bu kitabın temel tezleri şu cümlelerle özetleniyor: "En zeki çocuklar gerçekten sevilen ve anlayış gösterilen çocuklardır. Ama şunu da unutmamalısınız, çocuğunuzun zekâsından asla şüphe etmeyin, bir çocuğun doğum sırasında kullandığı zekâ kudretini doğada kolay kolay hiçbir alanda göremezsiniz."

Peki Doman'ın okulunda kullandığı yöntemler neler? Glenn Doman şu temel hipotezden hareket ediyordu: 10-12 aylık bir bebek, verilen tüm bilgileri kayıt edebilme yeteneğine sahiptir. Ama veriliş biçimine dikkat etmek şartıyla: Eğitim programlarında dikkat edilen tek şey mesajların kesinlikle muğlak, iki anlamlı olmamaları. Çocuğun keyifli olmasına dikkat edilmeli, dikkatini dağıtabilecek her şeyden uzak defalarca tekrarlanmalı. Ve asla imtihan edilmemeli. Doman, bu koşullar sağlandıktan sonra, "Her çocuk, her şeyi öğrenebilir" diyor. Kitapta belirtilen tekniklerin son 10 yılda, 10 bin özürlü ve normal çocuk üzerinde denendiği, ve mükemmele ulaştırıldığı ileri sürülüyordu. Ama diğer taraftan bu tekniklerin kullanılarak çocukların doğumlarından birkaç ay sonra doğal gelişim süreçlerine müdahale edilmeye başlanması, pek çok uzmanın da karşı çıktığı bir yaklaşımdı.

Glenn Doman

Caiz midir? Doman grubu şu iddiayla ortaya atıldı: "Her nöropsikiyatr gibi biz de beynin kullanılma ile geliştiğini biliyoruz. Önem verdiğimiz tek nokta kullanma biçiminin tüm yapıyı da etkileyeceği." Bu iddiaya karşı çıkan yoktu, eleştirmenlerin kuşkusu "Her biri küçük bir canavar olarak yetiştirilen bu bebeklerin geleceği ne olacak?" sorusuyla başlıyordu. Çocukların hayatlarının baharında böyle bir eğitime girmesi, yaşıtlarından daha zeki olarak yetiştirilmeleri doğru mu? Sık sık yarış atlarına benzetilen çocukların ilkokul, hatta anaokullarında başlatılan hızlı gelişme tempolarına bir de bebeklik evresini ekleyerek uyumsuzluğun, asosyalliğin temelleri çok daha güçlü olarak atılmıyor mu? Tüm bu sorunlara süper çocuk ideoloğu olarak suçlanan Glenn Doman ve çalışma arkadaşları ağızbirliği yapmışçasına, o ünlü yıkılmaz iyimserlikleriyle karşı çıkıyorlar. En önemli kanıtları da bugüne kadarki çalışmalarının sonuçları. "Philedelphia'dan geçen çocukları yetişkin olma dönemlerine kadar takip ediyoruz. Gözlemlerimiz dengeli ve güvenli bir yapıya sahip oldukları doğrultusunda. Birçok amaçları ve ilgi alanları oluyor. İşin aslına bakarsanız, biz temelde küçük liderler yetiştiriyoruz, sosyal bilimcileri rahatsız eden şey bu. Ama biz bununla gurur duyuyoruz" diyordu Glenn Doman●

SÖYLEŞİ / YUSUF ALGAZİ

Konu: Kadın Adı: Börekçi

Yusuf Algazi, "Kadın Nesin Sen" ve "Kadın ve Erkek Egemen Toplum" adlı incelemeleriyle, kadının ezilen, erkeğin ezen cins olduğu yolundaki egemen yargıya karşı çıkmasıyla dikkatleri üzerine çekti. Laik, demokrat ve sol eğilimli olduğunu belirten Algazi, kadının erkeği ezdiği, hatta erkeğe bilinçli olarak eziyet ettiğini savunuyor. Soyut şiirler yazan bir şair olan Algazi'nin Bahra Lambaya, Birkaç Sonsuzluk Anı, ve Çağıltı adlı üç şiir kitabı var. Hayatın temel amacının aşk olduğunu söyleyen Algazi, anti-feminist olmadığını, radikal feministleri içten ve tutarlı bulduğunu vurguluyor. Kadın düşmanı olmadığını, görüşlerinin çarpıtıldığını öne süren Algazi'yle görüştük.

Nokta: Kadınları tanımlamak için kullandığınız "Börekçi" terimini açıklar mısınız?

Algazi: "Kadın, Nesin Sen?" ve "Kadın ve Erkek Egemen Toplum"da geniş olarak anlattım. Börekçilik, kadın cinsinin erkek cinsine, sevgiye yönelik işkenceci eğilimleridir. Kadın erkeğe acı çektirir ve bundan zevk alır. Bunu belli bir amaç, çıkar için yapmaz. Yalnızca o enerjinin doğrultusunda hareket eder.

Kadın, erkeğe işkence eder. Erkeği satırıyla lime lime doğrar.

Nokta: Kadının yapısını, aşka ve erkeğe olan tavrını açıklamak için seçtiğiniz börekçi terimi, görüşlerinizin hafife alınmasını getirmez mi?

Algazi: Ben şairim. Tabii, börekçi teriminin şairane söz olduğunu söylemiyorum. Sanatçının görevi sezgilerle bir yerlere varıp, bir yerler göstermek. Onun peşinden artık bilim adamları, sosyologlar, psikologlar gitmeli. Börekçi iğrençliği azaltılmış, şakayla örtülmeye uygun, korkunç durumu yumuşatan bir sözcük.

Nokta: Börekçi kavramı nasıl ortaya çıktı? Kişisel gözlem ve deneyimler sonucu ortaya konan bir kavram mı?

Algazi: Arkadaşlarla kadınlar üzerine yaptığımız tartışmalarda ortak çizgiler çıkmaya başladı. Bu ortak çizgilerden sonra börekçilik diye bir kavram oluştu. Türkiye gibi bir aşk toplumunda yaşıyorduk. Ve bu aşk toplumunda, erkeklerin acılarını, kadına ve aşka çarpmalarını çok iyi gözlemleyebildik ve duygularımızla yaşadık. Çok yoğun olarak yaşıyor, gözlemde bulunuyor ve tartışıyorduk. Bütün bu gözlemlerin, yaşantıların, tartışmaların ortak noktalarını toparladık ve börekçilik kuramını ortaya koyduk. Aslında börekçilik kuramı yeni bir şey değil. Dinler çoğu zaman kadına karşı kapanıyorlar. Sezgisel olarak börekçiliğe karşı tedbir almak gereğini görüyorlar. Tedbirlerin doğruluğu yanlışlığı ayrı bir tartışma.

Nokta: Eşitliği savunan tezler kadının baskıcı tavrını körüklüyor mu?

Algazi: Mesela Marksizm geliyor ve eşitlikçi bir takım tezler ortaya atılıyor. Eşitlikçi tezlere uygun davranan erkeklere bakınca, çoğunun, hatta tamamının sakatlandığını, yaralandığını görüyoruz. Belli bir kültürel atmosfer içinde, kadın özgürlüğü atmosferi içinde, kadın erkeği parçalamaya yöneliyor. Duygu Asena'nın kitabında Batılı tandanslı, burjuva tandanslı, aydın tandanslı bir sürü erkeğin, kadına açık ve âşık bir sürü erkeğin, son derece zalimce silinip atıldığını görüyoruz. Kadının işkencesinin, belirli bir noktaya ulaştıktan sonra erkeğin silinip atılması, yani börekçi mekanizmaların bütün ayrıntıları, o kitapta var. Benim tezleri destekleyen verilerle dolu olduğu için o kitabı inceledim. Yoksa Duygu Asena ile bir polemiğe girmek gibi bir düşüncem yok.

Algazi: "Bir şair olarak hayatın aşktan ibaret olduğuna inanıyorum"

Nokta: Ama hayli sert bir üslup kullanıyorsunuz.

Algazi: Ben şairim. Bir şair olarak hayatın aşktan ibaret olduğuna inanıyorum. Aşkı parçalayan bir ruhun karşısında tavır alıyorum. Bugün kadının ezilmesiyse mesele, Marksizm bunu son derece insancıl bir biçimde inceliyor. Kaç kadın bu incelemeyi okudu Türkiye'de? Kadınlar Marx'tan çok Duygu Hanım'a yatkınlar.

Nokta: Kadının yapısı değişebilir mi? Bu börekçi, enerji farklı bir atmosferde nitelik değiştirebilir mi?

Algazi: Bütün kalbimle kadının yapısının değişmesini ve yanılmış olmayı temenni ediyorum. Ancak birisinin değişebilmesi için kendisinden memnun olmaması gerekir. Kadın bu halini, börekçiliğini sevdiği için değişmek istemez.

Nokta: Kadın halinden memnun değilse ve değişmek için çaba gösterirse, börekçi tavrından uzaklaşabilir mi?

Algazi: Börekçilikten uzaklaşabilir ama börekçilik potansiyeli eksilmez. Önemli olan börekçiliği asgari düzeye, beraber yaşanılabilecek düzeye indirmektir.

Nokta: Karşı cinsi ezmeye yönelik eğilimler erkeklerde de var mı?

Algazi: Şimdi aşk düzleminde konuşuyoruz. Aşk düzleminde, bırakın erkeğin sadistik bir şey yapmasını, kadının çektiği en ufak acı onu mahveder. Kadınların "Ayı herif" diye tanımladıkları tavırlar erkeklerin börekçiliğe karşı geliştirdikleri savunma mekanizmasıdır.

Nokta: "Kadın ve Erkek Egemen Toplum"da, 'Şiir kadına tapar. Kadın şiire düşmandır" şeklinde bir ifade var. Kadın niçin şiire düşman?

Algazi: Erkek niçin aşkı yaratıyorsa, şiiri de onun için yaratır. Kadın niçin aşkı yaratamıyorsa, şiiri de yaratamıyor. Kadının aşkı yoktur. Kadın aşka düşman olduğu için şiire de düşmandır.

Nokta: Ama şiir okumayı, yazmayı seven kadınlar da var. Ayrıca çok ünlü, çok yetenekli kadın şairler de var.

Algazi: Kadınların şiir sevmeleri ya da şiir sever görünmeleri börekçilik yöntemlerinden biridir. Kadın, erkek neden hoşlanıyorsa, neye ilgi duyuyorsa onu erkeği böreklemek için kullanır. Ünlü kadın şairlere bakınca da çok çizgi dışı olduklarını görüyoruz.

Nokta: Feministler için ne düşünüyorsunuz?

Algazi: Radikal feministleri, içten ve tutarlı buluyorum. Tavırları olumlu ve saygı değer. Radikal feministler börekçi değil. Erkeği böreklemek gibi bir eğilimleri, arzuları yok. Onlar erkeksiz hayatı tercih ediyorlar. Özgürlükçü feministleri ise olumlu bulmuyorum. En zalim börekçiler onlardan çıkıyor.

Nokta: Kadın hakları için neler düşünüyorsunuz?

Algazi: Kadın haklarını destekliyorum. Ancak kadın haklarını desteklemek, kadının aşka açık erkeğin kanını emmesini desteklemek değildir. Aydın erkeğin, ilerici erkeğin, Marksist söylemin etkisi ile "erkek kadını ezdi, eziyor" suçluluğu nedeniyle ters yönde bir körlüğe ve aşırılığa kayılıyor. Romancı Mehmet Eroğlu güzel bir örnek. Bir kadın dergisinde, Eroğlu, tahakküm etmeyi seven, aşktan yararlanmayı bilen, çıkar sağlayan çağdaş kadına sempatilerini iletiyor. Romancının kişisel tandansı, zevki o yönde olabilir. Kimse karışamaz. Ama aşk ve kullanmak kelimesi biraraya geldi mi mesele onun meselesi olmaktan çıkar, benim meselem olur.

Amaç, güzel ve insanca bir dünya yaratmaktır. Bu yalnız erkekteki çirkinliği görerek olmaz. Kadının kurumlaşmış börekçiliğine karşı da mücadele verilmesiyle olur ●

HAVUZ!
Hem de Avrupa'nın en iyisi!
ospa
YÜZME HAVUZU MÜHENDİSLİĞİ VE EKİPMANLARI
* Havuz yaptırırken düşünülmesi gereken ilk şey su temizliğidir. Su kristal temizliğinde olmalıdır.
* Yüksek bir ödeme yapmadan su hazırlama sistemlerini çok iyi incelemeli ve karar vermelisiniz
* Ospa'nın size daha avantajlı teklifler sunduğunu göreceksiniz.
OSPA- Schwimmbadtechnik Pauser GmbH & Co KG Türkiye Genel Mümessili
Ethem Erkoç Bankalar Caddesi Tutsak Sok. 27/10 Karaköy/İSTANBUL
Telefon: 165 58 80 - 165 10 73 Telex: 25951 Ozhn Tr 25349 Kalx Tr

NOKTA'NIN GELENEKSEL ANKETİ

Doruktakiler '87

Politika, edebiyat, basın, televizyon, sinema, tiyatro, iş dünyası, bilim, müzik, plastik sanatlar, spor ve çalışma alanlarında yılın en başarılı kişilerini Nokta'nın geleneksel anketi "Doruktakiler" ile siz seçeceksiniz.

Sivrilmek, atak yapmak, başarılı olmak... Politikadan edebiyata, spordan bilime kadar bütün alanlarda en tepede yer almanın ön koşulları... Bu yıl en yukarlara kimler tırmandı ya da tepedeki yerini korumayı başardı. 1987'nin "Doruktakiler"i kimler? **Nokta**'nın geleneksel anketi ile "Doruktakiler"i bu yıl da adaylarımız arasından okuyucularımız seçecek. Politika, edebiyat, basın, televizyon, sinema, tiyatro, iş dünyası, bilim, müzik, plastik sanatlar , spor ve çalışma alanlarındaki adayları, **Nokta** ön jürisi belirledi. Türkiye'nin gündemini yakından izleyen, kamuoyunun nabzını tutan seçkin isimlerden oluşan ön jüriden en az üç oy alan, Doruktakiler'in adayı oldu.

1987'nin "Doruktakiler"ini sizin oylarınız belirleyecek. Her dalda seçtiğiniz üç adayı tercih sıranıza göre yazıp, kuponları "Doruktakiler '87"Nokta Dergisi Levent-İstanbul adresine göndermenizi rica ediyoruz. Anketin sonunda"Doruktakiler '87" listesine en çok yaklaşan okurlarımız arasında çekilecek kura sonucunda on okurumuz bir yıllık **Nokta** abonesi kazanacak. Yanıtlarınızı 22 Aralık Pazartesi tarihine kadar göndermenizi rica ediyor, katılımınız için şimdiden teşekkür ediyoruz.

POLİTİKA

Hasan Celal Güzel ve Adnan Kahveci, Anavatan Partisi içindeki başarılı tırmanışları, liderleri Başbakan Turgut Özal ise, ikinci bir beş yıl daha iktidarda kalmasını sağlayan atakları ile aday olmayı başardı. Partisindeki birliği güçlendiren, önseçim uygulamasındaki çabaları ile dikkat çeken SHP Başkanı İnönü adından söz ettiren politikacılardan.

Hasan Celal GÜZEL
Erdal İNÖNÜ
Adnan KAHVECİ
Turgut ÖZAL

EDEBİYAT

1987 yılında yayınlanan yapıtları dikkat çeken, ilgi toplayan sanatçılar edebiyat dalının adayları oldular.

Duygu ASENA
Nevzat ÇELİK
Fazıl Hüsnü DAĞLARCA
Nazlı ERAY
Murathan MUNGAN

BASIN

Yıllardır başarısını sürdüren Çetin Altan, genç gazete Sabah'ı Türkiye'nin ikinci gazetesi yapan Zafer Mutlu, ses getiren röportajlarıyla Emin Çölaşan ve Yener Süsoy, kitabı ve haberleriyle gündemde kalan Yavuz Donat, Rabıta ve 12 Eylül Adaleti araştırmalarıyla Uğur Mumcu, olay haberleriyle Uğur Dündar bu yılın başarılı gazetecileriydiler.

Çetin ALTAN
Emin ÇÖLAŞAN
Yavuz DONAT
Uğur DÜNDAR
Uğur MUMCU
Zafer MUTLU
Yener SÜSOY

TELEVİZYON

Mehmet Ali Birand ve Ali Kırca 32. Gün programı ile geçtiğimiz yıl TV dalında doruğa ulaşmışlardı. Birand ve Kırca bu yılın da adayları. TV'nin en çok izlenen yerli dizisi Perihan Abla dizisinin senaristi Kandemir Konduk ve Perran Kutman, "Orhan Boran'la Pazar Geceleri" programıyla Orhan Boran, "Kamera Arkası" programıyla Haldun Dormen televizyon adayları.

Mehmet Ali BİRAND - Ali KIRCA
Orhan BORAN
Haldun DORMEN
Kandemir KONDUK – Perran KUTMAN

SİNEMA

Bu yıl sinema adaylarını altın portakallı sanatçılar oluşturdu.

"Anayurt Oteli" filminin yönetmeni Ömer Kavur, yardımcı kadın oyuncusu Serra Yılmaz, "Muhsin Bey" filmiyle Şener Şen, "Hayallerim Aşkım ve Sen" ve "Gramofon Avrat" filmleriyle yeniden çıkış yapan Türkan Şoray.

Ömer KAVUR
Şener ŞEN
Türkan ŞORAY
Serra YILMAZ

TİYATRO

Geçtiğimiz yıl tiyatro dalında doruğa yerleşen Zeki Alasya-Metin Akpınar ikilisi bu yıl da gişe rekorları kırdılar. Sanat yaşamında 50. yılını dolduran İsmet Ay, Şehir Tiyatroları'nın başarılı çizgisinde büyük payı olan Gencay Gürün, başarılı oyunlarla tiyatrosunu sürekli dolu tutmayı başaran Ferhan Şensoy, tiyatro dalının adayları.

Zeki ALASYA – Metin AKPINAR
İsmet AY
Gencay GÜRÜN
Ferhan ŞENSOY

İŞ DÜNYASI

Rahmi Koç, Milletlerarası Ticaret Odası'na başkan olarak adını yurtdışında da duyurdu. Anadolu Bankası Genel Müdürü Bülent Şemiler ile Merkez Bankası Başkanı Rüşdü Saracoğlu genç profesyonel yöneticiler olarak iş dünyasında dikkat çekiyorlar. Cevher Özden, inşaat dünyasında egemenlik kurarken finans alanına da göz kırpıyor. TÜSİAD'ın genç başkanı Ömer Dinçkök ise dinamik yönetimiyle ses getiriyor.

Ömer DİNÇKÖK
Rahmi KOÇ
Cevher ÖZDEN
Rüşdü SARACOĞLU
Bülent ŞEMİLER

BİLİM

Türkiye'de ilk kez lösemili bir hastaya kan iliği nakli uygulayan Prof. Dr. Korkut Özerkan, yaptığı sosyolojik araştırmalarla sosyalbilime yeni bir soluk getiren Nilüfer Göle ve uydulararası haberleşme konusunda buluşlarına patent hakkı alan bazı projelerine Amerika'daki ilgili kuruluşlar tarafından yayın yasağı konan Doç. Dr. Siddık Yarman bilim dünyasında adlarından söz ettirdiler.

Nilüfer GÖLE
Prof. Dr. Korkut ÖZERKAN
Doç. Dr. Sıddık YARMAN

MÜZİK

Yalnız Türkiye'de değil dünyada da klasik müziğin usta isimleri Pekinel kardeşler, "Muhsin Bey" filmindeki müziğiyle altın portakal alan Atilla Özdemiroğlu, "No Problem" albümüyle gençleri hoplatan MFÖ, türlerinde büyük başarı sağlayan Yeni Türkü grubu ve yılların başarılı ismi Zülfü Livaneli müzik dünyasının adayları

Zülfü LİVANELİ
Atilla ÖZDEMİROĞLU
Mazhar-Fuat-Özkan
Güher-Süher PEKİNEL
Yeni Türkü

PLASTİK SANATLAR

Plastik sanatlar listesinde bu yıl açtıkları sergilerle seslerini duyuran ressamlar ön plana çıktı.

Erol AKYAVAŞ
Bedri BAYKAM
Mehmet GÜN
Ergin İNAN
Balkan Naci İSLİMYELİ
KOMET

SPOR

Galatasaray'ın şampiyonluğundaki etkisiyle Mustafa Denizli, gol krallığına doğru ilerleyen Beşiktaşlı Ali Gültiken, San Francisco Maratonu'ndaki başarısıyla Mehmet Terzi, Dünya Atletizm Şampiyonası'nda başarılı 5000 metre koşusu çıkartan Zeki Öztürk, tek kadın aday Dünya Tekvando Şampiyonu Tennur Yerlisu,14 yıl aradan sonra binicilik alanında Balkan Şampiyonluğu getiren Tunç Çapa bu kez doruk için yarışıyorlar.

Tunç ÇAPA
Mustafa DENİZLİ
Ali GÜLTİKEN
Zeki ÖZTÜRK
Mehmet TERZİ
Tennur YERLİSU

ÇALIŞMA

Uzun süredir devam eden Migros çalışanlarının grevinde, sabahtan akşama işyerlerini dolaşıp dayanışmayı artıran, moral veren bir sendikacı var. Tez-Koop İş Sendikası İstanbul Üç Nolu Şube Başkanı Aynur Karaaslan. Deri-İş Sendikası Başkanı Yener Kaya'da Kazlıçeşme'deki deri işçileri grevindeki başarısı. Demiryolu-İş Sendikası İstanbul Şubesi başkanlığından istifa eden Zafer Boyar da sendikal mücadeledeki tutarlı tavırlarıyla dikkat çekti.

Zafer BOYAR
Aynur KARAASLAN
Yener KAYA

ÖN JÜRİ

Bülent AKARCALI (ANAP Genel Başkan Yardımcısı), **Taha AKYOL** (Tercüman Genel Yayın Yönetmeni), **Ali BULAÇ** (Yayıncı), **Prof. Dr. Yılmaz BÜYÜKERŞEN** (Anadolu Üniversitesi Rektörü), **Murteza ÇELİKEL** (DSP Genel Başkan Yardımcısı), **Nejat ECZACIBAŞI** (İşadamı), **Oktay EKŞİ** (Hürriyet gazetesi yazarı), **Devrim ERBİL** (Ressam), **Genco ERKAL** (Tiyatro sanatçısı), **Mengü ERTEL** (Grafik sanatçısı), **Tevfik ERCAN** (İşadamı), **Okay GÖNENSİN** (Cumhuriyet Yazı İşleri Müdürü), **Yıldırım GÜRSES** (Besteci-Ses sanatçısı), **Fatma GİRİK** (Sinema oyuncusu), **Doğan HEPER** (Milliyet Genel Yayın Yönetmeni), **Vehbi KOÇ** (İşadamı), **Yıldız KENTER** (Tiyatro sanatçısı), **Kemal KAFALI** (Bilim adamı), **Güngör MENGİ** (Sabah yazarı), **Erdal ÖZ** (Yazar), **Halit REFİĞ** (Film yönetmeni), **Fikri SAĞLAR** (SHP Genel Sekreteri), **Sakıp SABANCI**, (İşadamı), **M. Cevdet SELVİ** (Petrol İş Sendikası Başkanı), **Prof. Dr. Üner TAN** (Bilim adamı),**Rahmi TURAN** (Günaydın Genel Yayın Yönetmeni), **Tufan TÜRENÇ** (Güneş Yazı İşleri Müdürü) **Hıncal ULUÇ** (SÖZ Spor Danışmanı), **Hilmi YAVUZ**(Edebiyatçı, felsefeci), **Toiga YARMAN** (Bilim adamı)

DORUKTAKİLER '87

Politika.....	İş dünyası.....
Edebiyat.....	Bilim.....
Basın.....	Müzik.....
Televizyon.....	Plastik Sanatlar.....
Sinema.....	Spor.....
Tiyatro.....	Çalışma.....

Adı, Soyadı.....
Adres:.....

Not: Bu kupon bir örnek. Eğer derginizi kesmek istemezseniz aynı sırayla bir kağıda yazıp gönderebilirsiniz.

Kemal Sunal bugün de komedyen ama eski gücünden çok uzak

SİNEMA / DEĞİŞEN KOMEDİ ANLAYIŞI

Sunal gitti, Şen geldi

On yıldır Türk sinemasının en gözde türlerinden biri olan komedilerde starlarla birlikte anlayış da değişti. Kemal Sunal'ın yerini Şener Şen alırken abartılı oyunculuğa dayanan güldürü terkedilerek sağlam altyapıya önem verilmeye başlandı

"1978 yılında Kemal Sunal'ın boynunu ben kendi kendime kestim. İşlevini yitirmişti. Onun yerine İlyas Salman'ı aldım. Sefil Bilo, Banker Bilo gibi başarılı filmler yaptım. Herkes bu filmleri komedi sandı. Evet güldürüyordu bunlar, ama gerçekte trajediydiler. Nitekim İlyas'ı alıp komedi filmleri çekenler hayal kırıklığına uğradılar ve suçu İlyas'a atarak, bunda iş yok dediler." 70'li yılların komedi deyince akla gelen ilk yönetmeni ve bir anlamda Kemal Sunal'ın da yaratıcısı yönetmen Ertem Eğilmez'in iddiası buydu.

Son yıllarda Kemal Sunal'lı komedilerin ağırlık merkezinden uzağa düştüğü de bir gerçekti. 1975'ten son birkaç yıla kadar Türk sinemasındaki komedi filmlerine damgasını vuran, hatta 70'lerin sonunda, biraz abartarak söylenirse "yapımcıları ve sinemayı kurtaran adam" olarak beliren Kemal Sunal ve onun isminde simgeleşen komedi anlayışı eski gücünden çok uzaktı. Onun yerinde ise Şener Şen'in başrolünü üstlendiği, Züğürt Ağa ve Muhsin Bey gibi daha rafine bir komediyi öne çeken ve farklı bir sinema anlayışının ürünleri olan filmler duruyordu. Nitekim son Antalya Film

"Kumar oynadık ve kazandık"

Son yılların flaş oyuncusu Şener Şen, Türk sinemasında son on yıldır yaşanan komedi furyasını ve değişen anlayışı **Nokta**'*ya anlattı.*

Nokta: Kemal Sunal devri yaşandı, siz bu dönem yardımcı oyuncuydunuz. Bu dönemi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Şen: Kemal Sunal o dönemin yetiştirdiği en büyük star değil, süper stardı. Kemal'in sinemadaki olgusu inkâr edilemez, seyirci ile müthiş bir iletişim kurdu. Canlandırdığı tip de çok sıcak geldi. Bunda Türk halkının genel yapısına uyan, sesini pek çıkarmayan, içten pazarlıklı, kurnaz, fakat yeri gelince bu kurnazlığıyla sonuçta karşıdakini mat eden, aptal görünüşüne karşın zor durumlarda zekâsını harekete geçiren tiplemesinin de rolü vardı. Ama salt tiplemenin yetmeyeceğini hemen söylemek gerek. Kemal'deki o olağanüstü sinemasal şeytan tüyü olmasa bu gerçekleşmezdi. Ekranda kimseyle kıyaslanamayacak kadar büyük bir cazibesi var.

Nokta: Yardımcı rollerde oynamak nasıl bir şeydi?

Şen: Ben bu rollere çıkarken büyük bir sorumluluk hissetmiyordum. Yani önceleri daha keyifliydim. Çünkü geniş kitleler büyük ölçüde başarıyı da başarısızlığı da başrol oyuncusuna fatura ediyorlar. Halbuki oyuncunun filmin başarısındaki rolü üçüncü, dördüncü sıradadır.

Nokta: Başrol oynamaya başlayınca ne gibi bir değişim geçirdiniz?

Şen: Başrolün sorumluluğu başladı. Sinemada ne yapmamız lazım diye düşünmeye başladık. Sonuçta kendi inandığımız dünya görüşü ve estetik anlayış doğrultusunda filmler yapmayı yeğledik. Bu bir kumardı, çünkü sonuçlarının ne olacağını bilmiyorduk. Zaten yapımcılar da benden Anadolu'dan İstanbul'a gelen kurnaz, üçkâğıtcı, işleri erkânıharp kafasıyla yürüten bir tipi oynamamı istiyorlardı. Halbuki biz tersini yaptık ve Ertem Eğilmez'le Namuslu'yu çektik.

Nokta: Komedi anlayışınızın, Kemal Sunal'lı dönemin komedilerinden farkı nerede?

Şen: Biz olayın dozunu ve şeklini değiştirdik. O zaman salt güldürme amaçlanıyordu, şimdi bu değişti. Bir kaç kişiyi ilgilendiren meseleler yerine, insanların genel meselelerine yöneldik. Sonra korkunç bir ahlak erozyonu yaşanıyordu ve bu hepimizi rahatsız ediyordu, bunların üzerine gitmeye çalıştık. Bugün yine o doğrultuda götürüyoruz. Ama yelpazemiz daha geniş olabilir. Bu defa da bir başka saplantıyla ille sosyo-ekonomik temelleri olan filmler yapacağız gibi bir duruma girmemek gerekir. Yoksa iki insanın arasındaki mesele de güzel bir şekilde anlatılıyor, ve bir insanlık durumunun çözümüne, aktarılmasına yardımcı oluyorsa onu da yaparız. Türk sinemasında söylenmedik, yapılmadık çok şey var. Biz bunların bir kısmını yapmaya çalışıyoruz.

Tutulan bir başrol oyuncusu olmasına ve çok sayıda teklif almasına karşın, Şener Şen "inanmadığı" filmlerde rol almayı kesinlikle reddediyor

Şenliği de bu anlayışın zaferiyle sonuçlanıyor, Muhsin Bey, en iyi film seçilirken, Şener Şen de komedi oyuncularına pek nasip olmayan Altın Portakal'ı kazanıyordu. İki ayrı star Kemal Sunal ve Şener Şen'in isimlerinde odaklaşan, gerçekte ise birbirinden farklı komedi ve sinema anlayışının çatıştığı bu süreç nasıl gelişmişti? Ne yönde bir değişim yaşanıyordu? Uzun yıllardır seyircinin Türk filmleri içinde en çok rağbet ettiği, tür olan komedideki bu değişim gerçekten ilginçti.

Şişman aşçılar, sevimli bahçevanlar. 1970'li yılların ortalarında Hababam Sınıfı ile birlikte Yeşilçam komedileri yeni bir yola giriyordu. Şener Şen'in deyişiyle 60'lardaki "küçük hanım ve beyleri mutlu etmek için çırpınan şişman aşçılar, sevimli bahçıvanları oynayan komedyenlerle dolu ve bunların yan rollerde yer aldıkları, süs gibi kullanıldıkları bir komedi anlayışının terk edilmesi"ydi bu. Hababam Sınıfı'nın yönetmeni Ertem Eğilmez kendisinin de katkısı olan bu yeni komedi anlayışını şöyle açıklıyordu: "Komiklik yaparak ya da komik durumlar yaratarak güldürmek anlamsızdı artık, bir çıkar yol değildi. Filmin altyapısının da sağlam olması, sosyo-ekonomik temellere oturması, söyleyecek lafı olması gerekiyordu."

Nitekim hızla bu anlayış doğrultusunda filmler çekilmeye başlanıyordu. Ancak çekilen bütün bu komedilerin sosyo-ekonomik temelleri çok tartışmalı olurken, Kemal Sunal'ın kişisel yeteneğine dayanan güldürüsü ve seyirci ile bütünleşmesi tartışmasız ön plana çıkıyordu. Evet, artık zenginlerle-fakirler güçlülerle-güçsüzler de karşı karşıya geliyordu, ancak bir hayal dünyasında gerçekleşen bu karşılaşma, sonunda tıpkı masallardaki gibi "iyi" ve güçsüz Kemal Sunal'ın yengisiyle sonuçlanıyor herhangi bir gerçekçilik kaygısı taşımıyordu. Sinemacılar seyirciden gelen istemi zorlamak için bir çaba göstermiyorlardı. Kemal Sunal bu filmlerin ezik, silik, yoksul ama köylü kurnazlığı taşıyan tipini oynuyor, bu tipleme özellikle onda kendini gören geniş yığınlar için dayanılmaz bir cazibe oluşturuyordu. Seyircinin kahkahadan kırılması için, yayvan bir gülümseyişle dişlerini göstermesi, ya da sunturlu bir küfür savurması yetiyordu. Ve öyle görünüyordu ki Kemal Sunal bu tipi sonsuza kadar çoğaltacak seyirci de hep gülecekti.

Muhsin Bey - Bu filmle yalnız Şener Şen'in değil, Türk komedisinin de bir sıçrama yaptığını herkes kabul ediyor

80'lerde bir Donkişot. Ancak 1984 yılında, çoğunlukla Kemal Sunal komedilerinde yardımcı oyuncu olarak yer alan Şener Şen'in başrol oyunculuğuna soyunmasıyla birlikte Yeşilçam komedilerinde keskin bir viraj alınıyordu. Namuslu filmiyle ilk kez başrol oynayan Şener Şen, gördüğü büyük ilgi üzerine Çıplak Vatandaş, Değirmen, Züğürt Ağa ve Muhsin Bey filmleriyle kendi anlayışını sürdürüyordu. Gerçekte bu salt Şener Şen'in anlayışı da değildi ve bu anlayışın 70'lerde ortaya çıkan alt yapısı sağlam, sosyo-ekonomik temellere dayanan komedi yapmak esprisinden farkı yoktu. Fark bu kez anlayışın layıkıyla uygulanmasından kaynaklanıyordu. Şener Şen'in bir başka avantajı ise çıkışının sinemamızda gözle görülür bir hareketliliğin bir yeni arayışın olduğu yıllara rastlamasıydı. Çalıştığı yönetmenlerinde Nesli Çölgeçen, Yavuz Turgul gibi özenli ve sinematografik özellikleri titizlikle korumaya çalışan isimler olması bunun en önemli kanıtıydı. Nitekim komedi filmlere senaryo yazan Umur Bugay bu olguyu şöyle değerlendiriyordu: "Sorun yüzeysel bir bakışla Kemal Sunal'ın yanlışı olarak görülebilir. Ancak burada Türk sinemasındaki işletmeci-yapımcı-yönetmen ve başoyuncu kısır döngüsünü de gözardı etmemek gerekir. O günün talepleri buydu."

Şener Şen'in önemli bir farkı da tam bu noktada ortaya çıkıyordu. Tutulan bir başrol oyuncusu olmasına ve çok sayıda teklif almasına karşın Şen, inanmadığı filmlerde çalışmayı kesinlikle reddediyor, projenin iyi olması koşuluyla daha az paraya razı oluyor ve kendi deyişiyle adeta bir "Donkişot" tavrı çiziyordu. Kemal Sunal da geçtiğimiz yıl bir hamle yapıyor, Zeki Ökten'le, Davacı ve Yoksul filmlerini çekiyor, ancak beklediği çıkışı gerçekleştiremiyordu. Umur Bugay bunu "Kemal geçmişte yaptıklarıyla aydınlar arasında çok tepki topladı. O yüzden şimdiki filmlerini yeterince değerlendirmiyorlar" şeklinde açıklıyordu.

Nasıl bir komedi? Bugün sinemamızın komediye nasıl bakması gerektiğiyle ilgili ise, Umur Bugay'la, Ertem Eğilmez'in görüşleri çakışıyordu. Bugay "Komediden yola çıkılarak komedi yapılmaz. Bu saçma bir şey, o zaman film, film olmaktan çıkar" derken, Eğilmez de, "Hangi tür film yaparsanız yapın mutlaka sağlam bir temele bina edilmeli. Sonra siz bundan ister trajedi, ister dram, ister komedi yapın fark etmiyor" görüşünü savunuyordu.

Türk sinemasında son yıllarda yaşanan hareketlenme ve kalite arayışı, gözle görülür bir biçimde komedi filmlerine de yansıyor, hatta son dönemin yetkin bir iki örneği bu türde veriliyordu. Bir sinema adamının dediği gibi "İki tür mizah var: Biri daha evcil, kullanışlı, eşyanın dış çizgilerini izlemeye bağlı. Öteki ise içimizdeki düşünceyi uzayda daha bir yoğuran, yaratıcı bir tür." Türk komedisi gelecekte, Muhsin Bey'le yaptığı sıçramayı daha yaratıcı bir çizgide sürdürecektir kuşkusuz●

Zaman'da ANAP fırtınası

Zaman gazetesinde seçim öncesinde başlayan kördüğüm, Mehmet Şevket Eygi'nin yönetime gelmesiyle çözülmüş gibi görünüyor. Ancak, eski genel yayın müdürü Fehmi Koru, ekibi tarafından "ihanetle" suçlanıyor

Zaman'ın yazı işleri odasında çıt çıkmıyordu. Genel Yayın Müdürü Fehmi Koru, Yayın Danışmanı Nabi Avcı, Yazı İşleri Müdürü Adnan Tekşen, Araştırma Müdürü Mehmet Doğan ve İstanbul temsilcisi Ali Bulaç, İdare Müdürü Uğur Öztaş'ın açıklamalarını büyük bir dikkatle dinliyorlardı. Öztaş'a göre, Zaman, bir türlü İslami tabana yayılamamış, bir yerden sonra tıkanmış kalmıştı. Bunun için bir yönetim değişikliği düşünülüyordu. Gazetenin başına İslami kesimin yakından tanıdığı Mehmet Şevket Eygi gelecek ve yayın politikası da önemli ölçüde değiştirilecekti. Öztaş'ın açıklamaları Fehmi Koru dışında hemen herkeste şok tesiri yapıyor ve böylece ekip önemli bir yol ayrımına geliyordu.

Fehmi Koru ekibini satmakla suçlanıyor

Zaman'la fark edilenler. Aslında her şey Zaman'da yaklaşık altı ay önce düzenlenen operasyonun ardından başlıyordu. Topluca direnişe geçen ekip, bir süre sonra gazetenin sahibi Alaattin Kaya ile anlaşıyor ve yeniden işbaşı yapıyordu. Ancak bu arada bazı garip şeyler yaşanmıştı. Yayın Müdürü Fehmi Koru patronla özel bir sözleşme imzalamış ve bundan Nabi Avcı dışında kimseye söz etmemişti. Ama sözleşmedeki rakamı ve şartları Nabi Avcı da bilmiyordu...

İşte bunun için ekip topluca ayrılma kararı verdiği halde, Fehmi Koru bu karara katılmıyor ve yeni yönetimin uygun göreceği bir şekilde yazı yazmayı sürdüreceğini açıklıyordu. Hiç kuşkusuz bu durum Koru'nun ekibinde büyük bir hayal kırıklığına neden olmuştu. Bu arada Fehmi Koru'nun dışında kalanlar, yapılan değişikliği okuyucularına duyurmak için bir açıklama hazırlıyorlar ama bunun yayını Alaattin Kaya ve Uğur Öztaş tarafından engelleniyordu. Eski ekibi durumu bir tutanakla saptayıp mahkemeye başvururken Fehmi Koru olayları seyretmekle yetiniyordu...

Seçim geçim kaynağı. Nabi Avcı, "Kalanların kimliği ile gidenlerin kimliği karşılaştırıldığında birtakım gizli pazarlıkların olduğu kanısındaydı. Böyle bir değişikliğin seçimlerden önce gerçekleştirilmesi de son derece ilgi çekiciydi."

İşin bir başka dikkate değer tarafı, yönetim değişikliğinden sonra, ANAP'ın seçimlerdeki bütün matbaa işleri Alaattin Kaya'ya verilmişti. Bu arada İstanbul'da da garip şeyler oluyor ve Hasan Hayri'nin isteğiyle çalışanların işine son veriliyor ama bu arada "Zaman'dan hiçbir alacağımız yoktur" şeklinde bir kâğıdın imzalattırılması da ihmal edilmiyordu.

Yatırımlar nereye? Zaman'ın yayın kurulu üyesi ve İstanbul temsilcisi Ali Bulaç'a göre, "Fehmi Koru kendilerini pazarlayıp satmıştı." Yola birlikte çıktıklarını hatırlatan Bulaç, "Onun farklı bir anlaşma imzaladığını bilseydim, bu işe hiç başlamazdım" diyor ve şöyle devam ediyordu: "Fehmi Koru'nun yaptığı, her şey bir yana ahlaki bakımdan doğru değildir. Bu kadar insan birdenbire işsiz kalırken bir kenara çekilip seyretmenin hiçbir gerekçesi olamaz."

Ali Bulaç, Uğur Öztaş'ın yönetime geçmesiyle kendilerine "ANAP aleyhinde bir şey yazmayın" diye birtakım telkinlerin de geldiğini vurguluyor, ama bunun bu noktaya gelebileceğini akıllarından geçirmediklerini de ekliyordu.

1984'lerde Fehmi Koru ve ekibinin Milli Gazete'de başlayan gazetecilik serüveninin bir perdesi daha böylesine trajik bir sonla noktalanıyordu. Köprülerin altından kimbilir hangi sular akmış, "Bazı şeyler Zaman'la fark edilecek" diye yola çıkılan serüvende bazı şeyler gerçekten de zamanla fark edilmişti...

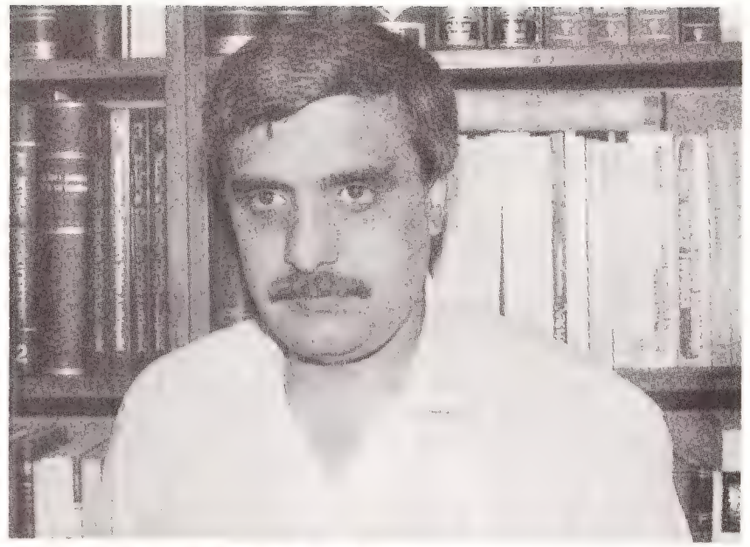

Ali Bulaç: "Fehmi Koru'nun yaptığı ahlaka sığmaz..."

"Müslüman tabana açılacağız"

Zaman gazetesinde düzenlenen ikinci operasyondan sonra genel yayın müdürlüğüne getirilen Mehmet Şevket Eygi,* Nokta'*nın sorularını yanıtladı.

Nokta: Zaman gazetesinin yeni yayın politikası nasıl olacak?

Eygi: Benden önceki Zaman, İslami bir yayın organı olarak basın tarihimizde enteresan bir görünüşe sahipti. Sola çok açık bir İslami gazete idi. Biz ise İslami çevrenin dışındaki bütün gruplara açık olacağız. Yani, yeni Zaman çeşitliliğe önem vermiş oluyor.

Nokta: Sizden önceki entelektüel hava devam edecek mi?

Eygi: Ben buna pek entelektüel diyemeyeceğim. Bu bir değerlendirme meselesi. Biz gazetenin entelektüel seviyesini muhafaza etmekle birlikte tabana da açılmayı düşünüyoruz. İstiyoruz ki, gazetemiz aydınların veya sadece öğrencilerin okuduğu bir gazete olarak kalmasın. İlk ve orta tahsili olan, esnaf, köylü ve işçilere de açılsın.

Nokta: Yeni kadroda kimler yer alıyor?

Eygi: Yazı İşleri Müdürümüz Ergun Kaftancı. Bunun dışında Ziyad Ebüzziya, Ertuğrul Düzdağ, Nezih Uzel, köşe yazısı yazıp dizi yazılar hazırlayacaklar. Ben de yazacağım. Fehmi Koru ilk başmakalemizi yazacak. Ankara'dan Serhan Karagil günlük fıkra yerine başka gazetecilik ürünleri vererek katkıda bulunacak.

Nokta: Eski kadroyla herhangi bir sürtüşmeniz oldu mu?

Eygi: Benim eski kadroyla hiçbir sürtüşmem olmadı. Onlara istisnasız hepsiyle birlikte çalışmayı teklif ettim. Fakat Ankara'dan Nabi Avcı, Mehmet Doğan, Adnan Tekşen, İstanbul'dan ise Ali Bulaç Beyler uygun görmediler ve ayrıldılar.

Nokta: Zaman'ın ANAP'çı bir çizgiye kayacağı söyleniyor. Buna ne dersiniz?

Eygi: Ortaya konulacak gazeteyi görmeden karar vermek doğru değildir. Ben eski kadroya, yeni dönemde gazeteyi 15 gün tetkik etmelerini, inançlarına ve prensiplerine ters düşen bir şey olursa o zaman ayrılmalarını söyledim. Onlarsa peşinen böyle bir şey olacağına kanaat getirdiler.

Nokta: Gazeteyi Fethullahçıların satın aldığı iddiaları var.

Eygi: Yok efendim. Başlangıçta üç ortağı vardı bu gazetenin. Diğer hisseler Alaattin Kaya'ya devredildi. Gazetenin sahibi odur. Yani Fethullahçılık diye bir şey yoktur.

Nokta: Fehmi Koru'nun kalışı nasıl oldu?

Eygi: Ben Fehmi Bey'e dedim ki, "Ben sizi takdir ediyorum ve sizin kadroda kalmanızı istiyorum." O da benim bu teklifimi kabul etti. Onun dışında işverenle başka bir görüşmesi olup olmadığını bilmiyorum.

Nokta: Eski ekibin sergilediği gazetecilik anlayışını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Eygi: Eski halini bazı noktalarda takdir etmekle birlikte, kendi gazetecilik açımdan da eksik buluyordum. Bu vazifeyi üzerime almam, eski hizmeti inkâr etmek için değil, daha fazla hizmet etmek arzusuyla olmuştur.

"Birlikçiler" ve ayrılanlar

Yakın tarihimize duyulan ilgi birbiri ardına yayınlanan kitaplarla gelişiyor. Erik Jan Zürcher'in kitabı ise yeni tartışmaları kışkırtıcı nitelikte. Hollandalı araştırmacı ayrıntılı yaklaşımıyla "resmi tarihi" sorguluyor ve yeniden değerlendiriyor.

"Ortodoks Türk Tarihi, şeklini, İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin, Kemalist propaganda ve 1926 Yazı'ndaki siyasal davalar ile bütünüyle karalandığı bir zamanda (1926-1927) almıştır. Bu tarih esas olarak, Mustafa Kemal'in siyasal rakiplerini tasfiye mücadelesinde bir silah olan kendi anılarına dayanır... Mustafa Kemal'in 1927'de okuduğu ünlü Nutuk'u 1919-1927 yıllarının tarihi olarak değil, 1926 temizlik hareketini haklı çıkarma girişimi olarak görülmelidir." "Milli Mücadelede İttihatçılık" kitabının sonuç bölümünde bu sözler yer alıyor. Hollandalı araştırmacı Erik Jan Zürcher bu çalışmasıyla elindeki projektörü yakın tarihimizin ilginç tartışma odaklarından birine yöneltiyor. Şu "muazzam örgüt"ün, sivil, asker aydın nitelikli "komiteciler takımının" milli mücadeledeki yerleri nedir? Resmi tarihin "milliyetçiler" ve "İttihatçılar" ayrımının doğruluk payı ne kadardır? Cumhuriyetin lider kadrosu, örgütün feshedilmesinden 8 yıl sonra neden "İttihatçıları karalama" kampanyasına gerek görmüştür? Yakın tarihimize duyulan ilginin artışı, kuşkusuz, benzeri sorulara yanıt arayan kitabı önemli kılıyor.

Zürcher, ilk kez, İzmir suikasti ve 1926 davaları üzerine uzmanlık tezini hazırlarken Mustafa Kemal'in hareketi ile İttihat ve Terakki Cemiyeti (İTC) arasındaki ilişkilerin "sorunsal niteliğini" fark etmişti. Bugün Hollanda Nijmegen Katolik Üniversitesi'nde Ortadoğu dilleri ve kültürleri doçenti olan Zürcher şu soruyla işe başlıyordu: Ne de olsa, İTC, 1918'de feshedildiği zaman tüm resmi gücünü yitirmişti. Sekiz yıl sonra bile onları böylesine tehlikeli yapan neydi? Zürcher'in çalışmasıyla doğru olduğunu göstermeye yöneldiği varsayım şöyle özetlenebilir: "Ulusal hareket ve Kemalist devlet bütünüyle İttihatçı örgüt ve girişimlerin üzerine kurulduğu için eski İttihatçılar tehlikeliydiler."

Tarihi rekabet! Enver Paşa... İttihat ve Terakki denilince belki de ilk akla gelen ad. O dönemi konu alan yazıların hemen tümünde rastlanan Mustafa Kemal'in "İttihatçı liderleri eleştirmesi" sorununun merkezinde Enver Paşa var. Resmi Türk biyografilerinde "Mustafa Kemal, Enver'in en büyük rakibi olarak görüp korktuğu bir kimse olarak gösterilmektedir." Zürcher, Mustafa Kemal'in 1905'te önce Şam'da kurduğu sonra Selanik'te şubesini açtığı Vatan Cemiyeti'nin ona danışılmadan İttihat ve Terakki'ye katılması ve kendisinin de "sıradan bir üye olarak" yeni örgüte dahil olmasındaki "hoş olmayan" yanı vurgular. "Bu muhtemelen İTC ile ilerideki ilişkilerini derinden etkilemiştir." Üstelik "Mustafa Kemal, 1908 devriminde önemli bir rol oynamamıştır ve Enver gibi bir halk kahramanı olmamıştır." Şevket Süreyya Aydemir'in Enver'de var olduğunu savladığı "Mustafa Kemal kompleksi"ne gelince, "böyle bir saplantı için bir neden de yoktur" diyor Zürcher. "Çünkü, Mustafa Kemal İTC'de ya da orduda önemli bir grubun başı değildir ve Enver'in yerini ciddi olarak tehdit edecek konumda değildir." Genç araştırmacının dikkati çektiği bir ayrıntı da cemiyetin onu "Eylül 1908'de devrime yöre halkının desteğini sağlamak" için Libya'ya göndermesidir. Mustafa Kemal "bu görevi muhalefetine kızan İTC liderlerinin bir çeşit sürgün olarak verdiklerini iddia etmektedir. Ama bu değerlendirme görevin önemini ve başka bir takım önde

Hamidiye kahramanı ve eski başvekil Rauf (Orbay) Bey de İttihatçıların tasviyesi hareketinden payını almıştı

İzmir İstiklal Mahkemesi reis ve azaları bir arada

gelen askerlerin de Selanik'ten uzaklaştırıldıkları gerçeğini göz önüne almamaktadır. Hafız Hakkı Viyana'ya, Enver Berlin'e Ali Fuat (Cebesoy) Roma'ya askeri ataşe olarak atanmıştır."

Katkı mı, öncülük mü? Cemiyetin kuruluşu ve imparatorluğa egemen olduğu yıllardaki Mustafa Kemal'in oynadığı rol bir yana, Zürcher'in kitabının temeli 1919'dan başlayarak ulusal direnişte Cemiyet'in yeri ve bu yerin ağırlığıdır. Zürcher şöyle yazıyor: "Ben İttihatçıların yalnızca katkıda bulunan kişiler olmadıklarını, ulusal mücadeleyi -muhtemelen önceden hazırlanmış bir plana göre- örgütlemeye öncülük edenlerin aslında İttihatçılar olduğunu... düşünüyorum. Mustafa Kemal ile öteki İttihatçılar arasındaki çatışmalar, iki rakip hareketin rekabeti değildir, bir iç mücadele niteliğindedir."

Gerçekten de, 1918 yılında, yaklaşan yenilginin farkında olan cemiyet üyelerinde önemli bir hareketlilik göze çarpar. Her şeyden önce bütün Anadolu'yu saran bir yeraltı örgütlenmesi gerçekleştirilir. "Bugüne kadar ulusal direniş hareketindeki önemli rolü gözardı edilmiş olan Karakol Cemiyeti" eski ittihatçıları çatısı altına toplar, Anadolu'ya adam ve malzeme kaçırır. Bu anlamda, "ulusal direniş hareketi" der Zürcher, "Mustafa Kemal 1919 Mayısı'nda Anadolu'ya ayak basmadan aylar önce başlatılmıştı."

Ancak olayların hızlı akışı kısa süreye İttihatçılar için birkaç çarpıcı dönüm noktasını sığdırır. Karakol Cemiyeti devrimci Sovyet hükümetiyle Ankara'dan bağımsız ilişki kurup görüşmeler yapmasıyla şimşekleri üzerine çeker. 1920'de İstanbul'un işgali bu örgütün Ankara tarafından tasfiyesini kolaylaştırır. Ankara için bir başka çıban başı Anadolu'ya gelmek isteyen Enver Paşa'dır. Trabzon'da Enver Paşa için mitingler bile yapılır. 1921 yılı Mustafa Kemal için Anadolu'daki sol kanat muhalefetle ittifak kuran Enverci tehlikeye karşı savaşmakla geçer. Ama Sakarya zaferi Mustafa Kemal'in önderliğini perçinler.

Sonun başlangıcı. İttihatçılarla, yine eski İttihatçılardan oluşan Kemalistler arasındaki ilişkilerin dramatik kopuşu 1924 yılında başlar. Cumhuriyet'in kuruluşu, saltanatın kaldırılması, hilafete son verilmesi, derken iktidar partisi Cumhuriyet Halk Fırkası içindeki görüş farklılıkları da doruk noktasına varır. Rauf (Orbay) Bey, Refet (Bele) Paşa ve o sırada orduda görev yapan Ali Fuat (Cebesoy) ve Kâzım Karabekir Halk fırkasından ayrılıp bir muhalefet partisi kurmaya girişirler. Mustafa Kemal Nutuk'ta o zaman "bir komployla karşı karşıya olduğunu anladığını" belirtir. Milletvekili olan bütün subayların siyasetten ayrılmalarını emrederek "bir hamlede Meclis'teki muhalefetle ordunun bağlantısını koparır." Ancak Halk Fırkası'ndan büyük bir istifa dalgasıyla yeni parti kurulur: Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası. Artık Mustafa Kemal'le anlaşamayan İttihatçılar için sonun başlangıcı gelmiştir. Şubat 1925'te Şeyh Sait isyanı başlar ve yeni parti isyanın bastırılmasını "kayıtsız şartsız desteklemesine" rağmen kapatılır. İsyancılarda bu partiyi öven mektuplara rastlanması bu kararın alınmasına yetmiştir.

Yaklaşan fırtınanın ilk belirtileri belki de Mart 1926'da Mustafa Kemal'in Milliyet gazetesinde yayınlanan otobiyografik anılarıdır. Bir başka araştırmacı Jean Deny bu anıların yayımının kamuoyunu yaklaşan tasfiye hareketine hazırlamak olduğunu düşünmüştür. Zürcher için de tamamıyla rastlantısal olduğuna inanmak güçtür. Çünkü anılarda sürekli tekrarlanan tema, onun Birinci Dünya Savaşı öncesi ve sonrasında İTC'nin sorumsuz siyasetlerine yönelik eleştiri ve muhalefetidir." İşte tam o günlerde Ziya Hurşit önderliğinde cumhurbaşkanını öldürmeye yönelik bir komplo ortaya çıkarılmıştır. Suikasta şöyle ya da böyle karıştıkları gerekçesiyle tutuklananların adları açıklandığında iki kişi hariç Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın önde gelen bütün üyelerinin başı çektiği görülür. Ali Fuat ve Kazım Karabekir paşaların tutuklanmaları başlıbaşına bir olay olur. Zürcher çalışmasında bu davalara ilişkin ilginç ayrıntılara giriyor. Mustafa Kemal'in yorumlarıyla 1950'den sonra yayınlanan bazı eski İttihatçıların anılarını karşılaştırıyor. İzmir'deki yargılamada verilen 15 idam cezasını Ankara'da sürdürülen davalardaki 4 idam cezası izler. Önde gelen İttihatçıların idamına karar veren mahkemenin başkanı da ilginçtir ki, I. Dünya Savaşı sonuna kadar sıkı bir Enver Paşa taraftarı olan eski ittihatçı Ali Çetinkaya'dır. Zürcher bu arada idamların infaz edildiği gün Mustafa Kemal'in, bazı Batılı yazarların iddia ettiği gibi kutlama amacıyla değil, örnek çiftliğinin kuruluşu dolayısıyla bir parti verdiğini belirtiyor. Ancak bu noktada Zürcher, Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın Cumhuriyet Halk Fırkası'ndan daha İttihatçı bir karakter taşıdığının düşünülmemesi gerektiğinde ısrarlı.

Şöyle üstünkörü bir göz gezdirme bile Bağlam yayınları araştırma dizisinden yayımlanan bu kitabın yakın tarihe ilgi duyanlarda epeyce kıpırtıya yol açacağını gösteriyor. "Milli Mücadelede İttihatçılık" sorgulamayı seven, tarihi anlamakla, kimi basmakalıp bilgilere "kafa sallamak" arasındaki farkı bilen okuyucu için yararlı bir tartışma kaynağı.

DÖNEMLİ DY YAYINCILIK

... ve Sistem devreye girdi

BÜYÜK MAVİ
NELER PLANLIYOR?

Türkiye'nin ilk
Bilgisayar Kültürü Dergisi
SİSTEM'in
ilk sayısı bayinizde!!!

Bilgisayar Kültürü
artık her ay masanızda!

SİSTEM

BİLGİSAYAR KÜLTÜRÜ DERGİSİ

ORIANA FALLACI'YLE SÖYLEŞİ

Alma "mazlum"un ahını

Ünlü İtalyan gazeteci Oriana Fallaci, yıllar boyu dönemin güçlü adamlarını, siyasal önderlerini sorularıyla tuzağa düşürmüş, onların ağızlarından inanılmaz itiraflar elde etmişti. Çok cesur bir konuşmacıydı ve söyleşileri unutulmaz birer tiyatro oyunuydu. Usta gazetecinin bir araya getirdiği söyleşileri "Tarihle Söyleşiler" adıyla Can Yayınları tarafından okura sunuldu. Türk okurunun "Doğmamış Çocuğa Mektup" ve "Bir İnsan" adlı kitaplarıyla da tanıdığı Fallaci'yi de bir başka gazeteci köşeye sıkıştırmıştı. Playboy dergisinin ABD'deki yayımcılarının bu iş için seçtiği Robert Scheer, Fallaci'yle geçirdiği saatleri şöyle yorumluyordu: "Orada bulunmak hiç de eğlenceli değildi. Dövüşsünler diye bir çuvala sokulmuş iki sokak köpeğine benziyorduk."

Scheer: Ününüzü en çok, dünyanın en güçlü kişilerinden bazılarıyla yaptığınız sert konuşmalara borçlusunuz. Bunların belki de en ünlüsü olan, Henry Kissinger'ın kendini "bir kasabaya tek başına giren yalnız bir kovboya" benzettiği konuşmanızla başlayalım söze...

Fallaci: Yeniden Kissinger hakkında konuşturmayın beni. Söyleşiyi 1972'de yaptık, hâlâ her ikimize de yapmadıklarını bırakmıyorlar. Söyleşiye gelince, bence yazık oldu; dostum olma fırsatını yitirdi. Söylediklerini sahiplenecek kadar cesur olmalıydı. Oysa kalkıp pişman olduğunu söyledi. Aslında konuşma sırasında kendisine gösterdiğim anlayışa ve yumuşaklığıma herkes şaştı. Ama ben bu konuşmaları insanları anlamak, gücün nasıl elde edildiğini çözmek için yapıyorum. Kissinger'le buna vaktim yoktu. Nixon'la geçirdiği 4 yıl içinde hemen başarı kazanmaya çok önem vermeseydi, tarihin en büyük Amerikalı devlet adamlarından biri olurdu...

Scheer: Ya Vietnam Savaşı'nın yürütülmesindeki ahlak anlayışı?

Fallaci: Kissinger ahlakın ötesindedir, dünyaya gülüp geçer. Onun gibi insanların ahlakı yoktur.

Scheer: Ayetullah Humeyni'ye ilişkin izlenimleriniz neler?

Fallaci: Belki banal bir sözcük ama Humeyni için söylenecek tek söz var: Fanatik. Humeyni akıllı bir adam, Arafat gibi, Kaddafi gibi değil. Bence fanatik kişi, mutlaka akıllı olmayan biridir. Ama kabul etmeliyiz ki Humeyni bu kuralın dışında kalıyor. Karşımda bir geri zekâlı bulacağımı sanırken zeki bir adam buldum... Bilgiliydi, beni çok iyi yanıtladı. Aristo'dan alıntılar yaptı, faşizmi Batılı anlamda yorumladı. Ama sonra, kadınları fahişelik yüzünden idam etmesine ilişkin bir soru sorduğumda çok kızdı.

Scheer: Bu söyleşinizin en çok yankı uyandıran noktası, üzerinizdeki çarşafı çıkarıp attığınız, ona hakaret ettiğiniz andı. Bunu neden yaptınız?

Fallaci: Çünkü asıl ben kızmıştım! Bana ne dedi biliyor musunuz? Tanrım! Üzerimde 7 metrelik çarşaf, her yanımda çengelli iğneler, ter içinde kalmışım, İran'da kadının rolünün simgesi olan çarşaf üzerine bir soru sordum. Çeviriyi Beni Sadr yapıyordu. Humeyni dedi ki: "Çarşafı beğenmiyorsanız giymeyin, çarşaf genç ve namuslu kadınlar içindir." Beni Sadr namussuzu bunları gülerek çevirdi. Çok sert tepki gösterdim. Beni Sadr şaşkına dönmüştü. "Bir daha sorar mısınız?" dedim. Bunun üzerine dönüp Humeyni'ye bir şey fısıldadı sonra aynı şeyi tekrarladı. Ben de çarşafı üzerimden çekip çıkararak, "aptal, Ortaçağ paçavranızı böyle söküp atarım işte!" dedim. Konuşma boyunca yaşlı ve son derece ağırbaşlı görünen Humeyni, hareketimin üzerine kedi gibi fırladı yerinden. Kungfu filmlerinde hızlı hareket ederler ya aynen öyle gözden kayboldu. Ben oturduğum yerden "Nereye gidiyorsunuz, çişinizi etmeye mi?" diye bağırdım. ***(Oriana Fallaci Beni Sadr'ın paniğine karşın iki, üç saat oturduğu yerden kalkmadığını, daha sonra Humeyni'nin oğlu Ahmed'in yeniden görüşme yapabileceği sözü vermesi üzerine oradan ayrıldığını anlatıyor.)*** ...Ertesi gün gerçekten Humey-

Scheer, görüşme sonrasında şöyle diyordu: "Tatlı, tatlı arkadaşlık edilecek birisi değil ama asla sıkıcı olmayan, canlı bir insan"

ni'yle görüştüm. "Kaldığımız yerden devam edelim" dedim, yüzüne bakarak, "edepsiz bir kadın olduğumu söylüyordunuz!" Biliyorsunuz hep yere bakarak konuşuyor, o anda çok hoş bir şey yaptı, gülümseyerek gözlerime baktı. "Sizce benim gibi, Vietnam'da çarpışan askerlerin yanında geceyi geçirmek zorunda kalan bir kadın namussuz mudur?" Şu karşılığı verdi: "Bilmem. Askerlerle ne yaptığınızı siz bilebilirsiniz ancak." Tabii yine sinirlendim.

Scheer: Hiç kuşkum yok! Şah devrilmeden önce, onunla da bir konuşma yapmıştınız...

Fallaci: Şah aptal değildi ama Humeyni kadar zeki de değildi. Ama dinsel fanatizm bakımından birbirlerine benziyorlardı. Bilmem neden, benden başka Şah'la görüşme yapan hiçbir gazeteci onun bu yanını ortaya koyamadı. Dinsel saplantısını.

Scheer: Dinsel saplantı mı?

Fallaci: Evet, 5-6 saat süren söyleşimizin yarım saatinde bana kendisine görünen dinsel imgelerden söz etti. Azizlerle, peygamberlerle konuştuğunu söyledi. Alay etmek için "Ellerini de sıktınız mı?" diye sordum. "Elbette!" dedi. Sizin yanınızda olsam ben de onları görebilirmiyim?" biçimindeki sorumu "göremezsiniz, ben görüyorum, çünkü seçilmiş biriyim" diye yanıtladı.

Scheer: Bir de Kaddafi'yle söyleşiniz var...

Fallaci: O gerçekten korkunç bir konuşmaydı. Kaddafi hastanelik bir adam, akıl hastası, geri zekâlı olduğu kesin...

Scheer: Aklından zoru olduğuna ne zaman karar verdiniz?

Fallaci: Doldurduğum bantı dinlemelisiniz. On dakika boyunca, tam on dakika boyunca, bozuk plak gibi bağırdı durdu: "Ben Tanrı'nın sözcüsüyüm, ben Tanrı'nın sözcüsüyüm." Korkuç bir şey, hiç ara vermeden bağırdı durdu... Fotoğrafçımı dürttüm, o anı kaçırmasın diye. Ama fotoğrafçı o kadar korkmuştu ki, ellerini kıpırdatamıyordu, çevrem de korkudan titriyordu. Sonunda hiç yapmadığım bir şeyi yapıp sözünü kestim. "Susun! Susun! Tanrıya inanıyor musunuz?" dedim. "Elbette, niye soruyorsunuz?" diye karşılık verdi. "Çünkü Tanrı'nın siz olduğunu sandım" dedim. Ayağa kalktı. "Mamma mia!" dedim içimden, "işimiz burada biter" ...Gerçekten deli adam. Neyse bir an şaşkın göründü sonra konuşmaya devam etti.

Scheer: Kaddafi yakışıklı mı?

Fallaci: Hayır. Yakışıklı olduğunu söylemişlerdi. Fotoğraflarında yakışıklı görünüyor. Yüz yüze geldiğinizde suratından aptallık akıyor. Küçük, çipil gözleri var. Çenesiyse kocaman, kafası daracık, içindeki beyin küçük çünkü. Kaddafi'ye duyduğum nefret fiziksel bir nefret.

Scheer: Şunun için soruyorum: Arafat'ın da kısa boylu, çirkin, koca göbekli oluşu hakkında çok söz ettiniz. Doğru mu diye düşünüyorum...

Fallaci: Doğru ya da değil, umursamıyorum. Arafat düzenbazın teki bence.

Scheer: Koca göbekli olduğundan mı?

Fallaci: Hayır, hayır. Bu özelliğini fiziksel portresini çizerken kullandım.

Scheer: "Çirkin" Arafat'ın davasına yakınlık duyduğunuzu söylüyorsunuz. Oysa sevecenlikle betimlediğiniz Golda Meir'in siyasetine karşısınız.

Fallaci: Evet, siyonizmine karşıyım.

Scheer: Öyle mi? Ama Meir'le yaptığınız uzun, dostça görüşme de ona siyonizme ilişkin tek bir soru olsun, sormadınız. Neden?

Fallaci: Ben onunla kendi konuşmamı yaptım, sizinkini değil. Sizin istediğiniz soruları sormadım, tamam mı!

Scheer: Arafat konusuna dönelim. Başka hangi yanlarından hoşlanmadınız, onun?

Fallaci: Arafat beni otomatik tüfeğiyle karşıladı. Sanki "bu tüfekle düşmana karşı savaşıyordum, çatışmadan şimdi döndüm" demek istiyordu. Oysa öyle değildi. Çarpışanlar başkalarıydı ve ölmüşlerdi!

Scheer: Arafat'la söyleşinizin girişinde, eşcinsel olduğunu ima etmiştiniz.

Fallaci: Evet. Herkes biliyor bunu. İma etmiyorum. O sırada gördüğüm en yakışıklı delikanlıyla birlikteydi. Fotoğrafçıma davranışı da bir tuhaftı. Bana ise bir kez olsun bakmadı. Hep yakışıklı bir erkek olan fotoğrafçıma bakıyordu.

Scheer: Bu bana adamın kişiliğine saldırmak gibi geliyor, doğrusu. Kabul edersiniz ki, konuşmada pek bir şey ortaya çıkaramadınız.

Arafat'ı ele geçiremediniz aslında. Bu yüzden de giriş yazısında saldırıyorsunuz. Dişlerinin "kurt dişleri" gibi olduğunu yazmışsınız. Bu söyleşinin girişine de "Oriana'nın dişleri çarpık çurpukdu" diye yazmamı ister miydiniz?

Fallaci: Arkadaşınız mı Arafat?

Scheer: Söyleşinizde onu avlayamadınız ve ucuz bir yola saptınız. Söyleşinin "doyurucu olmadığını" yazdınız.

Fallaci: Evet, çünkü söyleyecek sözü yoktu.

Scheer: Bana öyle geliyor ki, Arafat'ı eşcinsel olduğu için aşağılıyorsunuz. Eşcinsellerden hoşlanmıyor musunuz?

Fallaci: Onlar benden hoşlanmıyor... Bir, iki eşcinsel arkadaşım var, çok severim onları, çok hoş, çok zeki insanlardır. Ama eşcinsellerin nefret ettiğim bir fanatizmi, dogmatizmi, teşhirciliği ve Mafya duygusu var. Bütün bunlara siyasal partilerde karşı çıkarken, neden eşcinsellerde kabul edeyim? Onlar da bir parti aslında... Bir tür Mafya. Bir araya geldiklerinde, sözgelimi sanat konusunda, korkunç oluyorlar. Ayrıca onlara yaşam hakkı vermek yeterli. Ama onları sevmeye zorlamayın beni.

Scheer: Gazeteciliginizde siyasetin yeri çok ağırlıklı. Neden?

Fallaci: Şunu unutmayın: İlk siyasal gösteriye katıldığımda 14 yaşındaydım...

Scheer: Sürekli direnişte bir yaşam kavramını zorla kabul ettirmeye çalışıyor gibisiniz. Bu konudaki ısrarınız "Bir İnsan" adlı kitabınızda da ısrarla işleniyor. Kitabın kahramanı Aleko'yu tartışalım. 60'larda Yunanistan'da albaylar cuntasına karşı çıktı, cesurca işkenceye direndi ama birkaç yıl sonra öldü. Cesur bir adam olduğu açık ama devrimden başka bir şeye de aldırmıyor gibi. Ona olan hayranlığınızı...

Fallaci: Bir kere bu kitabın kahramanı gerçekten yaşamış biri. Söylediklerinize ters biri...

Scheer: Kitap boyunca bu adamın hayatının, bir insanın nasıl yaşaması gerektiğini gösterdiğini söylüyorsunuz. Diktatörlüğe karşı çıktı, tamam. Ama aynı zamanda Akropolü bombalamayı, turistleri rehin almayı da düşündü. Sizin de bunları onaylar gibi bir tavrınız var.

Fallaci: Bu adamı, daha doğrusu bu tür adamları beğendiğim açık. Öyle olmasa hayatımın üç yılını onunla geçirmezdim. Ondan hoşlanıyorum, direnen bütün erkeklerden hoşlanırım...

Scheer: Ama onu herhangi bir kişi gibi sunmuyorsunuz. Bu adam sevgilinizdi...

Fallaci: Kardeşimdi. Kardeş sözcüğünü sevgiliye yeğliyorum. Sevgili, insana Playboy'u çağrıştırıyor.

Scheer: Kusura bakmayın ama o teslim olduğunuz, sizi kullanan bir adamdı.

Fallaci: Hayır, ben onun suç ortağıydım...

Scheer: Feministlerle aranız nasıl?

Fallaci: Bıktım usandım. Eskiden, çağımızın en büyük devrimi feminist devrim derdim... Sonunda canıma tak ettirdiler, çekilmez oldular.

Scheer: Nasıl?

Fallaci: Artık benimle konuşmuyorlar. Bir kez daha fanatizmle karşı karşıyayız. Aslında benden istedikleri "bakın bana o denli kötü davranan erkeklere karşın neler başardım" demem. Oysa ben bunun tersinin örneğiyim... Bana yardım eden iki şey oldu. Yoksul doğmuş ve kadın olmam. Adım Oriana olsaydı ve Marlborough dükünün oğlu olarak dünyaya gelseydim herhalde salağın teki olurdum. Ayrıca benim kişiliğime sahip bir insanın kadın olması daha çok yankı uyandırdı... Şunu de eklemeliyim ki, hayatının her alanında kadınlar erkeklerden çok daha fazla kötülük etti bana.

Scheer: Cinsellikle ilgili şaşırtıcı düşünceleriniz var. Sıkıcı mı buluyordunuz?

Fallaci: Evet, sıkıcı buluyorum. Bir arkadaşım var, çok yakışıklı, zeki, çapkın bir erkek. Der ki, "Cinsellik hamallara uygun bir etkinliktir." Çünkü bütün kan aşağıya, bacaklara doğru gider. Oysa biz entelektüellerin kafasında olmalı kan.

Scheer: Konuşmalarınızı topladığınız kitabı "Güç'ten yana olmayanların tümüne" ithaf etmiştiniz. "Güç'ü insanca olmayan bir olay olarak görüyorum" diyordunuz. Hâlâ böyle mi görüyorsunuz?

Fallaci: Bunları 1973'te yazdım, şimdi 1981'deyiz... Yaşlandıkça daha radikal değil, daha bilge oldum. Olaylara daha akılcı ve serinkanlı baktığımı kastediyorum.

Scheer: Güce gösterdiğin bu yeni hoşgörü.

Fallaci: "Seni anlıyorum, bay güç" dedim, o kadar.

Scheer: Bu bence iyi bir son oldu. Eklemek istediğin bir şey var mı?

Fallaci: Evet, daha önce eşcinsellerle ilgili söylediklerimi çıkartmanı istiyorum...

Scheer: Bir dakika. En güçlülerin keşke geri alabilsek dedikleri sözlerini yayımlamış, Oriana Fallaci benden böyle bir şey istiyor.

Fallaci: Çünkü bağnaz biriymişim izlenimi yaratıyor. Öyle değilim. Bunu yayınlamakta ısrar edersen faşistlik yapmış olursun.

Scheer: Fallaci'nin yüzde yüz liberal biri olmadığı ortaya çıktı diye mi?

Fallaci: Silmeyecek misin yani?

Scheer: Hayır.

Fallaci: Bu da benim "kissinger kovboy" cümlem olur belki. Senin bana söyletmen 20 saatini aldı. Ben Kissinger'e bir saatte söyletmiştim.

Gene ben kazandım, tamam mı?

"Arafat bana bir kez olsun bakmadı" diyor Fallaci

"Humeyni fanatik ama zeki bir adamdı."

Kaddafi, Fallaci'ye oyun mu oynadı, yoksa gerçekten deli mi?

FUTBOL KAÇ KİŞİYLE OYNANIR?

Stepneler streste

İngiltere'de bir veya iki oyuncu yedek beklerken, Türkiye'de beş futbolcu yedek kulübesinde oturuyor. Profesyonel futbolcu için en büyük stres kaynağı yedek beklemek. Yedek futbolcuların şikâyetleri spor kamuoyunu işgal ediyor

"23 yaşındayım. Futbol oynamak istiyorum. Galatasaray'ı seviyorum ama futbolu daha çok seviyorum." Galatasaray'ın müzmin yedeği Savaş Koç geçenlerde böyle isyan etti. "Gözüm topta,kulağım hakemin bitiş düdüğünde oynamaktan, terlemeden soyunma odasına gitmekten bıktım" diyen Savaş'a hak vermemek elde değil. Yedek beklemek zor iş. Kampa girip maç saatini bekleyerek birkaç gün geçirmek, formayı, eşofmanı giyip sahaya çıkarak maçı kulübeden izlemek, sabırsızlıkla oyuna girmeyi beklemek pek katlanılır bir durum değil.

"Futbol 13 kişiyle oynanır." 1966 dünya kupasını İngiltere'ye kazandıran Alf Ramsey'in ünlü sözü. Ramsey her maçta mutlaka iki değişiklik hakkını kullanırdı. Ünlü Alman teknik direktör Helmut Schön de hemen her maçta iki değişiklik yapardı. Gerek Ramsey, gerekse Schön oyuncu değiştirmeyi son dakikalara bırakmazlardı. Oyuncu değişikliğiyle oyunun kaderini değiştirmeyi hedeflerlerdi.

Günümüzde oyuncu değiştirmeler genellikle oyunun son dakikalarında oluyor. Yedek oyuncular, ya vakit geçirmek için, ya da bitkinlik veya sakatlıktan maçı tamamlayamayacak oyuncuların yerlerine giriyor. Kendilerinden oyuna bir katkıda bulunmaları beklenmiyor. Amaçlanan, takımın sahada eksik mücadele etmemesi. Yalnızca vakit geçirmek, ya da eksik gidermek için oyuna dahil olmak, ister istemez burukluk yaratıyor.

Fenerbahçe'nin eski teknik direktörü Yılmaz Yücetürk, sezon başında "Bir futbol takımı yirmi dört kişiden oluşur " şeklinde bir

demeç vermişti. Takımın yirmi dört kişiden oluşması,antrenmanda yapılan bir çift kale maçta bile iki oyuncunun yedek kalması demek oluyor. Profesyonel bir sporcu için antrenmanda bile yedek kalma ihtimali hayli tatsız olmalı. İngiltere'de çeşitli kurslara katılan antrenör Fethi Demircan, İngiliz takımlarının maç kadrolarının on iki oyuncudan oluştuğunu, kadroda yedek oyuncu bulundurulmadığını belirtiyor. Demircan, çok sayıda yedek oyuncunun yararlı değil zarar getirdiği görüşünde.

Türkiye'de maç kadrosunda biri kaleci olmak üzere beş yedek oyuncu bulunduruluyor. Yani oynama şansı hiç olmayan üç oyuncu takımla birlikte kampa giriyor, sahaya çıkıyor. Bir de maç kadrosuna bile giremeyenler var. Onlarda takımlarını tribünlerden izliyorlar.

Yöneticiler, uzun lig maratonunda muhtemel sakatlıkları, cezaları, formsuzlukları düşünerek kadroyu geniş tutuyorlar.

Oyuncuların kendilerine bakmayışları, kasıtlı hareketler nedeniyle sık sık ortaya çıkan sakatlıkların spor hekimliğinin olmayışı nedeniyle uzun süre devam etmesi, gereksiz itirazlarla oyuncuların sık sık sarı ve kırmızı kart görmeleri geniş kadroyu gerekli kılıyor.

Uzun süreli yedekliğe ancak genç takımdan A takımına yeni geçmiş oyuncularla, futbol hayatlarının sonuna gelmiş emektarlar katlanabiliyor. Örneğin, Galatasaray ve Beşiktaş'ın genç oyuncuları Tugay ve

Cem: "Benim adım sabır" diyor ama bakalım ne kadar sabredecek

K. Savaş: 30 yaşındaki adamlar sahada, ben kenardayım

Cem için yedek soyunmak pek sorun olmayabilir. Geçtiğimiz yıllarda da Galatasaray kalesi Nihat ve Beşiktaşlı K. Ahmet sorunsuz emektar yedeklerdendi. K.Ahmet son yedi dakikada oyuna girip attığı kritik gollerle ünlüydü.

Uzun süre yedek beklemek oyuncularda hırçınlık ve tembellik yaratıyor. Yedek kalan oyuncu bir süre sabrettikten sonra, ya statüyü kabulleniyor ve yedekliği benimsiyor, ya da durumu reddedip teknik adamlara ve takım arkadaşlarına tavır alıyor. Böyle bir durum da ister istemez takım ruhunu zedeliyor.

Sürekli olarak yedek bekleyen oyuncu kaçınılmaz olarak kendisini takımın bir parçası olarak göremiyor ve diğer oyuncularla paylaşımı giderek azalıyor, kendisini grubun dışında görmeye başlıyor.

Galatasaraylı Uğur'un şampiyonluk maçından sonra televizyonda söyledikleri bu duruma güzel bir örnek. "Daha önce hiç şampiyonluk sevinci yaşadın mı?" sorusuna Uğur'un verdiği cevap şöyle oldu: B. Münih'deyken takım şampiyon oldu. Ancak ben takımdaki üçüncü yabancı olarak yedek beklediğim için bir şey hissetmedim." ●

İlyas- K. Savaş, profesyonellikte her şey olur

Düşen Takkeler!.

Bab-ı Ali'yi izliyorsunuz değil mi?.. Hani şu tarafsız Bab-ı Ali'yi.. Erkekçe çıkıp "Biz Galatasaraylıyız" dedik diye bizi neredeyse afaroz edecek Bab-ı Ali'yi..

Bir haftadır zil takıp oynamadıkları kaldı, Galatasaray yenildi diye.. Meğer ne kadar çok isteklisi, arzulusu varmış.. Ertesi gün başladılar, aylardır içlerinde birikenleri kusmaya.. Dörder dörder yiyen Fenerbahçe için yazılmayanlar, bir haftadır Galatasaray için yazılıyor..

Bir yanda azılı Galatarasay düşmanları.. Bir yanda, işler karışırsa Galatarasay'da bir mansıp kampa ümidinde olan leş kargaları.. Bir yanda da Divan'daki bazı ıslak beyinler...

Şu geçen hafta keyiflendiğimiz kadar hiç olmamıştı.. Nasıl afişe oldular nasıl takkeleri düştü, kelleri göründü. Bu kadar olur..

★ ★ ★

Televizyon tekrar tekrar gösterdi.. Basında tek satır okudunuz mu?.. Samsun maçı 0-0 devam ederken bir pozisyonda, Galatasaray forvetleri kaleciyi de geçmişken, avantajı hiçe sayan Erman Toroğlu, faul çaldı. Sonra da 18 dışından frikik attırdı. Televizyonda gördük.. Herkes 18 içindeydi, o pozisyonda.. Önce gol gitti, sonra penaltı..

"Tıss.."

Bab-ı Ali, görmedi olayı.. Unuttu.. Mazallah bu Fenerbahçe'nin başına gelse ve yenilen Fenerbahçe olsaydı, spor sayfalarını tahmin edebiliyor musunuz?..

Daha öncesi de var.. Fenerbahçe-Galatasaray basketbol maçında.. Hani Cem, bire bir faulü kaçırınca Fenerbahçe tek farkla kazanmıştı. Televizyonda filmi hâlâ duruyordur. İzledik.. Herkes izledi.. Tekrar göstersinler, kare kare göstersinler.. Gene izleyelim.. Cem'e faul yapıldığı anda, Cem topu elinde tutmuş ve turnikeye kalkmıştı. Ondan sonra bire bir faul olmaz, basket faul olur. İzleyin göreceksiniz.. Ayrıca, 8 saniye kala, içeri giren adama yapılan faul "Kasti" değilse, "Kasti" olan nedir?..

Şimdi gene tersini düşünün. Aynı şekilde Fenerbahçe'nin basket faulü verilmese ve maçı Galatasaray kazansaydı, Bab-ı Ali gündemi nasıl olurdu?..

Geçen yılı kapayan muhteşem şampiyonluk günü ve şampiyonluk gününü de bastıran bu sezonun muhteşem açılışı, pek çok kişiyi aşağılık kompleksine, hâlâ Galatasaray'ın şurasında burasında, koltuk ve menfaat peşinde olan leş kargalarını da umutsuzluğa sevketmiş olmalı ki, her futbol takımı için doğal bir yenilgiyi bahane edip, kulüp hakkında yazılmadık şey bırakılmadı..

Galatasaray'ın o ne işe yaradığını hâlâ anlayamadığımız Divan Heyeti'nin bazı ıslak beyinlileri de, bu Galatarasay düşmanlarına ve de kurtlarına malzeme bulmak için ellerinden geleni yapıyorlar. Kendi kişisel küskünlük ya da ihtirasları için, basına, bilerek yalan yanlış haber sızdıran Yönetim Kurulu Üyeleri bile var..

Pes..Türkiye ilk defa, bir kulüp altyapısı, üst yapısı, kaynakları, tesisleri araçları ve branşları ile, pek çok Avrupa kulübünü imrendirecek boyutlara ulaşıyor, gurur duyacağımız yerde, içerden, dışardan yıkmak için elimizden geleni yapıyoruz.

Bu kadar mı acı geliyor, bir Türk takımının bu kadar büyümesi?.. Bu kadar mı rahatsız oluyorsunuz, Türkiye'de ilk kez, bir kulübün, milli takım boyutlarını da geçen bir büyüklük ve yapıya kavuşmasından?.. Bu kadar mı kıskanıyor, bu kadar mı gocunuyorsunuz?..

Siz, Divan'daki efendiler .. İşsizliğiniz içindeki işiniz, Galatasaray'ı içerden yıkmak mı?.. Dört tane adam seçmişler, Derwall ile Denizli'yi denetleyeceklermiş..

Dünyanın en iyi hocalarından biri, muhteşem Almanya'nın muhteşem patronu Derwall ile, Türk milli takımının paylaşamadığı Mustafa Denizli'yi, bu Divan'daki hangi ihtiyar, hangi bilgi, görgü ve deneyimi ile denetleyecek de, rapor verecek ha?..

İki kişi de seçseniz, gelip benim gazetecilik yeteneklerimi bir yoklasalar ya?..

Size "Divan" demişler.. Onur vermişler. Oturun onurunuzla. Divan'ın görevi, yaşı, başı ile Galatasaray'a gurur olmaktır, düşmana koz vermek değil!..

Hıncal ULUÇ

Gençlik çeteleri

Nokta'nın "Gençlik Çeteleri" konulu kapağı tam zamanında yayımlandı. Ben Kartal'da yaşayan birisi olarak bu sorunu yakından tanıyorum.

Ne var ki bu çocukları suçlamak doğru değil. Çünkü onları böyle çeteler kurmaya iten nedenleri bilmek, araştırmak gerekir. Bu durumdan toplum kadar, eğitim kurumları da sorumludur. Kültürel yozlaşmanın böylesine yaygınlaştığı, toplumsal dengelerin alt-üst olduğu bir dönemde biz de geç kalmadan kendi kendimize sormalıyız: "İcraatımız ne?"

Safiye FİDAN-İSTANBUL

İpotekten de öte

Evet yerinde bir başlık. Resmi olarak "Türk müziği Nevzad Atlığ'ın ipoteğindedir." Korosundaki ve konservatuvarındaki elemanları gazabından ürktükleri için sıkıntılarını dile getiremezler. Atlığ "er meydanı" der ama kaçak güreşir. Yerini korumak için her renge bürünür, her çevreye yeşil ışık yakar. Musiki bilgisi ansiklopedilere dayanan Yılmaz Öztuna'ya methiyeler yazdırır.

Bu balon elbet bir gün sönecektir. İlk adımı siz atmış oldunuz.

Ali Nesim GÜRBUDAK-İSTANBUL

Nevzad Atlığ

Otanazi ve idam

Ötanazinin böylesi bir açıklıkla gündeme gelebilmiş olması gerçekten sevindiricidir. Ceza hukuku açısından, ötanaziyi taammüden adam öldürme sayan görüşün terkedilmesi de konunun bir diğer sevindirici yönü. Ancak unutmamak gerekir ki, ötanazi kürtaj gibi moral bir konu değildir. Ötanaziyi yasallaştıran bütün toplumların idam cezasını ortadan kaldırdıklarını da gözardı etmemek gerekir. Bizde ötanaziye karşı olan doktorların, aynı zamanda ölüm cezasına karşı olup olmadıklarını bilmiyorum. Ama ölüm cezasına alkış tutanlara, kendi yakınlarının yaşamları üzerinde karar verme yetkisi tanınamaz.

Ali OĞUZ-İSTANBUL

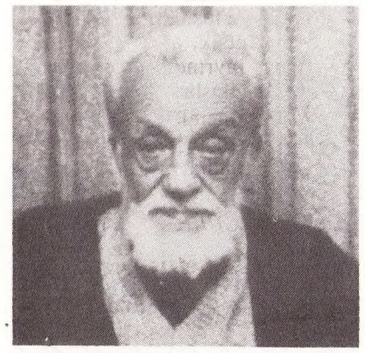

N. Fazıl Kısakürek

Üstad'a haksızlık

Her dönemde bazı isimler gereğinden fazla büyütülmüş, sizin deyiminizle putlaştırılmışlardır. Ama Necip Fazıl'ın putlaştırıldığı görüşüne katılmıyoruz. Sayın Hüseyin Hatemi bizim sevdiğimiz, düşüncesinden faydalandığımız bir kimsedir ama Üstad'la ilgili eleştirileri oldukça tutarsız ve subjektif.

Selahattin CEYLAN-GAZİANTEP

Putların kaderi

"Putları Kıralım" yazısı bazı hassas noktalara değiniyordu. Ancak unutmamak gerekir ki, putların yaratılması kitlenin ruh yapısının bir sonucudur. Ruhu kadercilik ve ataerkil-feodalyapı tarafından biçimlenmiş bir kitlenin putlar yaratması hiç de şaşırtıcı değil. Ama put hangi siyasal ortamda ortaya çıkarsa çıksın, bir toplumsal hastalığın göstergesidir. Bu hastalığa dikkat çekerken Kanuni'yle Yılmaz Güney'i aynı kefeye koymak biraz ayıp olmuyor mu?

Şükrü TURAN-ALMANYA

Güneş ve milli spor

Putların kırılmasından söz eden yazınızda, 1948 Londra Olimpiyatları'ndaki güreşçilerimizin başarısı da ele alınmış. 1948 Londra Olimpiyatları'nda önce, 1946 Stokholm Avrupa Serbest Güreş Şampiyonası, 1947 Prag Avrupa Greko-romen Şampiyonası ve daha sonra 1952 Helsinki Olimpiyatları'ndan 1968 Meksika Olimpiyatları'na kadar bütün olimpiyatlarda serbest ve greko-romen güreşlerle, bu arada yapılan dünya şampiyonaları ele alınmadan, ne dünyada güreşe karşı olan ilgi ne bizim sporcuların başarısı, ne de güreşin Türkiye'de milli spor olup olmadığı değerlendirilemez.

Bizim en büyük başarımız ,1948 Olimpiyatları değildir. Bu olimpiyatlarda altı altın madalya aldık. En çok madalya aldığımız olimpiyat, yedi madalya kazandığımız Roma Olimpiyatları'dır. 1954 Tokyo Dünya Şampiyonası'nda, takımımız serbest güreşlerde şampiyon oldu. 1960 Roma Olimpiyatları'nda şampiyonluk yine bizimdi. 1956 Melbrun Olimpiyatları'nda az farkla ikinci olduk. Güreş, olimpiyatlarda en çok madalya aldığımız bir spor.

G. Fahri TEK-ANKARA

Kim karar verecek?

Bir önceki sayınızda yer alan "TKP'nin geleceği var mı?" başlıklı soruşturmanız ilgi çekiciydi. Ama bence burada bir mantık hatası var. TKP'nin geleceği konusundaki kararı bir avuç aydın mı verecek? Demokrasiye inanıyorsak ve bunu bilinçli bir biçimde savunuyorsak, TKP konusunda da halkın karar vermesi gerekmez mi? Bırakın kursunlar partilerini, girsinler seçimlere. Ne kadar oy alacakları orada ortaya çıkar. Masa başında alınan kararların demokrasi ile ilgisi olmasa gerek.

Ahmet MUMCU—ANKARA

Gürses'ten yurttan sesler

Televizyon Eğlence Yayınları Müdürü Adem Gürses'le yapılan söyleşi TV'de eğlence zihniyetini yansıtması bakımından önemliydi.

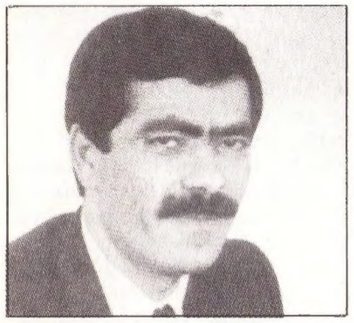

Adem Gürses

Bu zihniyetten böyle programların ortaya çıkması da herhalde normal bir durum. Doğru dürüst Türkçe bilmeyen sıradan şarkıcıların gün aşırı TV'de boy göstermesinin sebebi şimdi daha iyi anlaşılıyor.

Nur KURTULUŞ—ANKARA

THY'nin MİT'lileri

THY'de çalışan MİT'çilerin serüvenlerini ilgi ile izledik. Demek ki uçakların ve uçuşların güvenliği bu insanların elinde. THY'nin neden bir türlü düzelemediği şimdi daha iyi anlaşılıyor. Anlaşılan bütün hünerlerini Ziverbey'de göstermişler...

Adem ŞAHİN-ADANA

Aziz ve kirli İstanbul

İstanbul'un temizlenebileceğini düşünmek ne büyük iyimserlik. Üstelik İstanbul'u en çok kirletenler belediyeler iken böyle bir şeyi düşünmek bana biraz komik geliyor. İstanbul olmaktan çıkarıp beton yığınlarıyla doldurduğumuz bu kentin temizlenebilmesi için benim de küçük bir önerim var: Her belediye kendi kapısının önünü temizlesin...

Hüseyin TİRYAKİ—İSTANBUL

Masa başı tarihi

Okul sıralarında, resmi tarih ezberletilerek büyütülen, üniversiteye devam edemeyen bir gencim. Bugün bir zamanlar bilinçaltımıza yerleştirilen, aşırı şovenist resmi tarihin bütün tortularını silip attığıma inanıyorum. Ama, bu kalıplaştırılma sürecinden geçen herkes için, bu söz konusu olmaya biliyor. Masa başından "yeniden yaratılan" tarihin ezberletilmesiyle, papağanlaştırılan bir kütleyle karşı karşıya olunduğu kesinlikle unutulmamalı. Dolayısıyla "Alternatif tarih gündemde" başlıklı haber, gerek güncel oluşu, gerekse göreceği toplumsal işlev açısından, kendi sınırlı çapında da olsa, bir boşluğu doldurmuş oldu.

Resmi tarih kalıplarının dışına çıkan genç tarihçilerimizin bu konudaki çabalarını, eksik ve hatalarıyla desteklememiz gerektiğine inanıyorum. Onlardan kesinlikle "tek ses" beklenmemeli. Bu noktada, Yalçın Küçük'ün kendi dışındakileri tarihçi olarak görmediğini belirtmesi, maalesef artık neredeyse kanıksayacağımız bir "hoşgörüsüzlük" örneği olmuş. Resmi tarihe karşı çıkan Küçük, adeta kendini resmileştirme tavrında. Tarih alanındaki haklı çıkışlarına gölge düşürecek kadar önemli bir olumsuzluk bu. Bunu Yalçın Küçük bilmez mi? Bence bilir ama, insanoğlu tuhaftır işte.

Mahzun MORGÜL/DİYARBAKIR

Radikaller de yetti ama

Her sayınızda bir "Radikaller" haberi görmek artık bize garip gelmiyor. Ama el-insaf kardeşim, ya radikallerimiz biraz daha radikalleşsin, ya da gerçekten haber değeri taşıyan bir şeyler yapsınlar. Yoksa sade suya tirit radikal haberleri pek cazip olmuyor...

Ayşe KISACIK—BURSA

Fatoş Işık'a mektup

Okuyucu mektupları bölümünde Sayın Fatoş Işık'ın yazısını okuduk ve çağımızda kendisini 'çağdaş' sayıp da, insanları mezheplerine göre ayıran 'kültürlüler' olduğu için üzüldük. Biz Fatoş Işık'tan Aleviliğin gerici yönlerini eleştirmesini isterdik. O ise başka bir mezhebi öne çıkartmaya çalışıyor.

Sayın Işık'a ve okuyuculara şunu anlatmak istiyoruz. Aynı toplum içinde, aynı geleneklerle yaşadığımız halde, çıkar çevrelerinin Aleviler için uydurduğu yalanlara kanmayalım. Dünya artık bu tür dedikoduların dışına çıkıyor. Biz ise hâlâ böyle şeylerle uğraşıyoruz.

F.D. — İSTANBUL

Okuyucu Mektupları için adres

Nokta Dergisi Okur Mektupları
Gelişim Yayınları
Levent / İSTANBUL

Proktologie (Hemoroid, Fistül) VARİSLERİN
İNFRAROD, İĞNE İLE TEDAVİSİ
OPR. DR.
HAYATİ F. KOCAL
Rumeli Cad. Ogan Apt. No: 16 Kat. 2
Nişantaşı Tel: 141 35 89 - 132 01 20

ABONE KOŞULLARI

Yurt içi
6 aylık: 15.000 TL.
1 yıllık: 29.900 TL.

Abone bedellerinin 128 139 no'lu Nokta Süreli Yayınlar A.Ş.
Posta çeki hesabına yatırılmasını rica ederiz.

Yurt dışı
(Yıllık-uçak postasıyla)
Avrupa ve Ortadoğu: 75 ABD Doları
ABD ve Uzakdoğu: 127 ABD Doları
Abone bedellerinin Yapı ve Kredi Bankası Nişantaşı Şubesi 615 147/6 no'lu hesaba transferini rica ederiz.

Eksik sayılar için adres:
Klodfarer Caddesi No 25
Cağaloğlu-İstanbul Tel: 527 74 64

Kıbrıs fiyatı: 1050 TL.

BULMACA

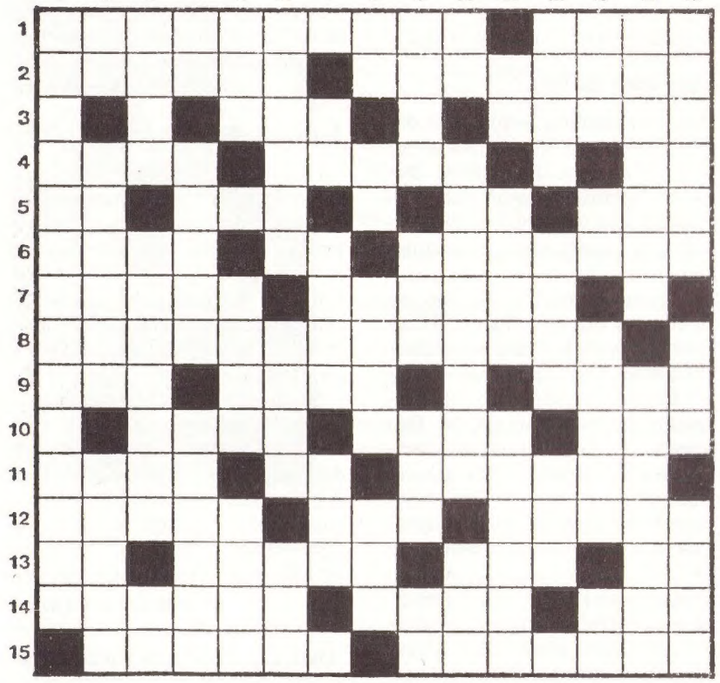

SOLDAN SAĞA: 1- Var olan her şeyi su, hava, ateş ve toprağın yarattığını ileri sürmüş, **"Dört Öğe Kuramı"** adı verilen bu görüşü modern kimya çağına kadar süregelmiş, biyoloji alanında evrim ve doğal ayıklanma kavramlarını sezen ilk kişi olmuş ünlü Yunan filozofu - Ege bölgesinde bir göl. **2-** Yazın karadan denize doğru esen mevsim rüzgârı - Güçlü ve beyaz bir ışık vererek yanan hidrokarbonlu bir gaz. **3-** Gel git olayında denizin kabarması - İpekten, sarımtırak dallı nakışlarla işlenmiş bir tür beyaz kumaş. **4-** Zafer - Taşa tutarak öldürme - İskambil oyunlarında kâğıt atma sırası. **5-** Lantan elementinin simgesi - Tarihöncesine dayanan efsane - Bir sayı - Asya'da bir ırmak. **6-** Osmanlı ordusunda iki alaydan meydana gelen askeri birlik ve bu birliğin kumandanına verilen ad - Su - Dağcı ve futbol ayakkabılarının altına çakılan küçük pul. **7-** 1972 yılında ABD tarafından geliştirilen, elektronik gözetleme sistemi ile donatılmış uçak - Eskiden kime ait olduğu bilinmeyen şiirlerin altına yazılan söz. **8-** 1898-1944 yılları arasında yaşamış, özellikle komedi ve müzikal oyunlardaki başarısıyla tanınmış, **Leblebici Horhor Ağa, Aynaroz Kadısı, Bir Kavuk Devrildi, Kahveci Güzeli** gibi filmlerde de rol almış ünlü tiyatro ve sinema sanatçısı. **9-** Arapça'da "ben" - Radyoaktif cisimlerin yaydığı üç ışından biri - Erzurum'un bir ilçesi. **10-** Gemilerin baş bodoslamalarının her iki yanında, çapayı içine alabilen ve güverteye açılan demir zincirin geçtiği delik - Sinema ve tiyatroda teknik ustalıkla gerçekleştirilen hile - Yağı alınmış sütten ya da yoğurttan yapılmış peynir. **11-** Organik bileşiklerin bileşimine giren karbon ve hidrojen atomları grubu - Japon lirik dramı - Optik aygıtlarında objektiften aldığı ışınları göze veren mercek dizgesi. **12-** Hindistan'da oldukça yaygın olan **Sih** dininin, XVI. yüzyılda yaşamış olan kurucusu - Sazın en kalın teli - İnce yapılı. **13-** Bir akademik unvanın kısaltması - Bitki - Defa, kere - Lityum elementinin simgesi. **14- Homeros**'un ünlü destanı - Çok anlayışlı ve sezgili kimse - İleri sürülerek savunulan düşünce. **15-** Japon kökenli bir dövüş sanatı - Gümüşbalığı.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- 1858-1914 yılları arasında yaşamış, Maarif Nazırlığı sırasında ortaya attığı ve eğitim alanındaki düzenlemelerin önce yükseköğretimden başlaması gerektiğini savunan **"Tuba Ağacı"** kuramıyla tanınmış ünlü eğitimci. **2-** Kuzu sesi - Asya'da bir ülke - Tarıma elverişli toprak parçası. **3-** Metal yaprak - Ham petrolden çıkarılan mineral bir yağ - Konfüçyanizm'in yedi temel ilkesinden biri. **4-** Bir gıda maddesi - Küçük çocukları korkutmak için uydurulmuş yaratık - İmkân **5-** Kan - Voleybol ve teniste küt inme - Evcil bir hayvan. **6- Mafia** örgütünün suskunluk yasası - Sosyolojide boy - Rüzgâr, yel. **7-** Bir cetvel türü - Kurusıkı - Bölmeli göçebe çadırı. **8-** Bir nota - Bakırın simgesi - 1900 -1964 yılları arasında yaşamış **Reşit Rahmeti** önadlı Türk dilbilgini - Cet. **9-** Çoktan beri var olan - Kötü - Sert bir içki - Eski Mısır'da güneş tanrısı. **10-** Tavlada bir sayı - Baklagillerden bir yem bitkisi - Alıcının kendi kendine birleştirip monte edebileceği şekilde hazırlanan ve planıyla birlikte satılan parçaların tümü. **11-** Uzaklık anlatmakta kullanılan söz - Bir eksenin döndürdüğü tekerlek biçimindeki makine parçası - Sıcak yenilen bir çeşit kadayıf. **12-** Halk dilinde babanın kız kardeşine verilen ad - Tayfa yamağı - Trabzon'un doğusunda oturan halka verilen ad. **13-** Karışık renkli - İnce urgan - **Süreyya** da denilen yıldız takımı - Boru sesi. **14-** XVI. Louis hükümetini eleştiren **Télémaque'ın Serüvenleri** adlı yapıtıyla tanınan ünlü Fransız yazarı - Sentetik polyester ipliği ve bu iplikle dokunmuş kumaş. **15-** Yapay boyaların üretiminde kullanılan ve çivit bitkisinden ya da taşkömüründen elde edilen sıvı - Kerestelik bir ağaç cinsi - Çekişme, kavga.

Hazırlayan: Sedat YAŞAYAN

Geçen haftanın çözümü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	J	A	M	E	S	J	O	Y	C	E	■	A	P	E	L
2	O	M	A	C	A	■	K	A	O	L	I	N	■	B	A
3	S	O	T	E	■	O	R	■	B	■	B	■	E	R	G
4	E	R	■	N	A	R	■	S	O	F	I	Z	M	■	O
5	P	A	L	E	O	N	T	O	L	O	J	I	■	A	S
6	H	■	A	■	R	I	E	L	■	N	O	G	A	Y	■
7	C	A	■	I	T	T	I	H	A	T	■	G	B	■	E
8	O	R	U	N	■	O	N	A	Y	■	B	U	R	A	K
9	N	E	■	Ç	A	L	■	N	■	S	A	R	A	Y	I
10	R	O	T	■	B	O	A	■	I	B	R	A	■	I	M
11	A	M	E	N	A	J	M	A	N	■	S	T	E	N	O
12	D	E	M	E	■	I	M	P	A	L	A	■	M	■	Z
13	■	T	E	F	E	■	A	L	T	A	M	I	R	A	■
14	E	R	K	■	F	A	N	I	■	H	A	R	A	N	A
15	R	E	■	S	E	S	■	K	U	M	■	A	H	A	R

TEST

Ölsün Mozart, yaşasın Salieri

Az kaldı. 21. yüzyılda insanlar doktorlara ve avukatlara muhtaç olmayacaklar. Ne de mimarlara, sinema yönetmenlerine ve sairlere. Büyücülerin ise süpürgeleri çoktan dama atılmış olacak. İnsanlar genetik haritalarına göre kendi sağlıklarıyla kendileri ilgilenebilecekler. Kendi haklarını kendileri savunabilmeyi öğrenecekler. Ellerinde videolar en hoş filmleri kendileri yaratacaklar. Büyücülere ve parapsikologlara da artık ihtiyaç kalmayacak. Çünkü herkes kendi büyüsünü kendisi yapabilecek artık ve buna da "büyüoloji" denecek. Büyüologlar genellikle Salieri sendromundan (SS) kurtulabilmiş kişiler olacak. Salieri de kim mi? Arkadaşı Mozart'ı had safhada kıskanan bir başka müzisyen. Büyüoloji sayesinde entelektüelleri ve Mozart gibi dahileri yok etmeye çalışmak yerine onlarla iletişim kurabilme yolları bulunmuş olacak. Kıskançlığın bilgi ve iletişim eksikliğinden kaynaklandığı da en sonunda anlaşılmış olacak. Salieri sendromundan muzdarip olanlar iyileşince aynen Mozart kesilmeseler bile büyüoloji sayesinde Bozart, Nozart, Gozart, Yozart ve Pozart gibi isimler haline gelebilecekler. Gelelim biz de işin "kendi büyünü kendin yap" kertesine ve "şaak" edelim ortadan on bin yıllık büyü kristal küresini aşağıdaki testte, hazır mısınız?

1 Büyünün karı-koca kavgasına, kaynana dırıltısına, kısırlığa, baş ağrısına, kara sevdaya, her nevi derde yaradığı söylenir. Büyücü büyücü sürünmemek koşuluyla insanın kendi büyü mutfağıyla oyalanması belki de iyi bir şey. Büyüde çeşit çeşit malzeme kullanılır. Karabiber, kırmızı bakır, leylek yuvasından çalı çırpı, vesaire. Bir de "ornitomancy" denen büyü şekli varmış ki bu büyüde kullanılan malzemeyi soruyoruz.

a) Kurutulmuş timsah şeyi
b) Davulcunun kulak tozu
c) Kuş pisliği
d) Yeni doğmuş bebek kakası

2 Apartmandaki komşularınızdan herhangi biri büyücü mü? Apartman büyücülerine karşı en iyi çare televizyon antenlerine sarmısak asmaktır denir. Aman dikkatli olun, sakın damdan filan düşmeyin. Bir film vardı. Apartmandaki bütün komşular cadı idi de kızın başına gelmedik kalmadıydı. Roman Polansky'nin filmi, anımsayacaksınız.

a) Tatlı Cadı
b) Orfe Negro
c) Rosemary'nin Bebeği
d) Rebecaa

3 Bir gazete haberine göre özellikle 15-17 yaşları arasındaki Alman gençleri evlerde toplanarak grup halinde büyü yapıyorlarmış. Bir de adı var bu büyünün, nedir?

a) Magus
b) Süperoloji
c) Rumpelstielzchen
d) Kara büyü

4 Büyücüler genellikle sayılara meraklıdır. Remil denen sayılarla muska büyüsünde ve aşağıda örneklerini gördüğünüz büyüye konu kişinin ve nesnenin adının kare bir tablo içinde sayılarla ifadelendirildiği teknikte. Bu rakamsal büyü reçetesinin adını biliyor musunuz?

4	9	2
3	5	7
8	1	6

Dikkat ederseniz, soldan sağa ve yukarıdan aşağıya toplam hep 15.

a) Remil
b) Vefk
c) Heyeti felekkiye
d) Abra-kare

5 Engizisyon devrinde pek çok günahsız kadına ve kedilere cadı denmiş ve toplu halde yakılmıştı. Sırf bu yüzden veba salgınları başladı, denir. Şimdi de bir grup insana cadı deniyor dünyamızda. Engizisyon terörü çok geride kalmasına rağmen kimlere?

a) Travestiler
b) Feministler
c) Yehova'nın Tanıkları
d) Pink Floyd

6 Anne ve babanız hayattayken onları videoya alın, sonra bol bol seyreder hasret giderirsiniz. Bu en bilimsel "necromancy" yani ruh çağırma yöntemi. Bir de tarihte meşhur biri vardı. Fransız ruhçağırman Eliphas Levi. Başına ilginç bir şey gelmişti. Ne?

a) Çağırdığı ruh gerçekten gelip onu korkutmuştu.
b) Başka biri de tesadüfen aynı ruhu çağırıyormuş. Yarım ruh ona, yarım ruh Eliphas'a gelmiş. Yarım elma gönül alma sözü buradan çıkmış.
c) Çağırdığı ruhun adını unutunca gürültü kopmuş.
d) Çağırdığı ruhla cinsel ilişkiye girmeye kalktığı için ruhsuzlukla suçlanmış.

Yanıtlar: 1) **c**, 2) **c**, 3) **a**, 4) **a**, 5) **c**, 6) **a**.

Ahmet Turhan Altıner

EMRE ULAŞ / NOKTA

KUTU KUTU / Salih MEMECAN

YÜNHEREKLE

Hereke Yün Halı...
İpeğimsi parlak, ışıltılı...

Geçmişte, saraylarda köşklerde
serildi yerlere...
Bugün saraylarda, köşklerde
evlerde süslemekte baş köşeleri...

El emeği, göz nuru, sabır:
binlerce ilmek...
Yüzlerce yılın geleneği desenler,
renkler.

Hereke Yün Halı... El Halısı...

Türkiye'nin en güzel halıları
BAZAAR 54 için dokunur...

BAZAAR 54
"Kalite"

Nuruosmaniye Cad. 54 Cağaloğlu
İSTANBUL

Randevu ve Halı Kataloğu için 520 80 80-81'den Sn. Gülay Kasacı'yı arayınız.

BAZAAR 54 bir NET ŞİRKETLER GRUBU kuruluşudur.